

בס"ד

קונטרס

כאבה של ירושלים

כסלו תשס"ב

פעיה"ק ירושלם ת"ו

מפתח

הקדמה.....	ג.
מבוא.....	ז.
על הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל: "...זה לא דמות של יהודי".....	יג.
מינוי אהרן ומושה.....	מז.
הוראת הלכה למעשה - למושה רבינו ע"ה.....	יז.
חקר וחווה דעת בתנאים ואמוראים.....	יח.
החזו"א שכב בלימודו כדי להרגיש את התורה.....	כ.
הרמב"ם והרמח"ל בספריהם, לא הבינו כמותו!.....	כא.
כסא הכבוד.....	כו.
טבילת כהן גדול בין העבודות ביה"כ - התרענונות!.....	כו.
רוח רעה בבוקר - "פארקוועטשקייט", וטבילה מטומאה - התרענונות.....	כו.
ש"י טבילות - להוציא כל הרוח רעה מעומק העצמות עם בקש"ש.....	כח.
פרה אדומה - סט של צבע ומברשת.....	כט.
פעם לא הבינו טעמי פרה והיום אפשר להבין.....	ל.
לגלוג על מאמר חז"ל שפרה אדומה הוא 'חוק'.....	לא.
'עיסיות' - המעם שהשי"ן של התפילין מורכב מארבע קוים.....	לב.
מעם קריאת פרשת העריות ביה"כ פ במנחה.....	לג.
על החטאים יש לנו ויכוח עם ה' והוא יוותר (רח"ל).....	לד.
על פורעניות של משפחות ברורינו - אין פירצות.....	לד.
קריאת פרשת תוכחה בימינו.....	לה.
כשהקב"ה יוצא מהכלים הוא מעניש על ימין ועל שמאל בלי חישובים (עפ"ל).....	לו.
כשכל אחד יחשוב שהוא הקב"ה, יראה שאנו ברור של "בחוקתי תלכו", והדור שזה משיח.....	לו.
ההתייחסות לחמשה חומשי תורה.....	לז.
ההתייחסות לנביאים וכתובים.....	לז.
ההתייחסות ליפ"ת ופ"מ של רחל אשת יעקב.....	מ.

הודעה והבהרה

היות ובעצת תלמידי חכמים הובאו הדברים שבקונטרס זה לפני מרגן ורבנן שליט"א, אשר הזדעזעו ונחרדו עמוקות מהדברים, ורצו להביע את עמדתם בנושא. אך כשנודעו הדברים לאנשי המתמידים הם חזרו על פתחיהם במאבק על נפשם תוך כדי הפעלת מסע טרור כלפיהם ובהשפלה נוראה. ובתואנה כי הקלטות שהוצגו לפנייהם הם מלפני 25 שנה והדברים יצאו מהקשרם וכו', ושהיו כאן זיופים ושקרים על מנת להחרים עדה שלמה בישראל.

על כן החלטנו להביא את הדברים עם הקלטות לרבנים ומחנכים כדי שתצא האמת לאור, ושיוכל הקורא והשומע לראות ולהיווכח כי לא שינינו מתוכן הדברים שבשיחותיו. ומדובר כאן בחמורות ממש.

והננו להבהיר, כי אין מטרת הקונטרס להחרים או לפגוע חלילה בשום אופן לא במנהיג הקהילה או באחד מאנשיו. ההתבטאויות [הפוגעות לעתים] בקונטרס זה נועדו אך ורק לחדד את חומות הדיבורים עצמם. וההשלכות החינוכיות שלהן לתלמידיו ושומעיו.

קונטרס זה נועד לרבנים, אישי ציבור ואנשי חינוך. מסירת הקונטרס לאנשים אחרים זולתם, הם על אחריות מוסרם בלבד.

הציטוטים בקונטרס הם משיחותיו עד שנת תשנ"ז, באשר מאמצע תשנ"ח לא הדפיסו קטלוג עם פירוט תוכן השיחות [ולא התאפשר לנו לעקוב אחריהם]

נ.ב. בכדי לקבל עותק מסוים מן הקלטות המקוריות וצילום של תוכן הקלטות מהקטלוג, ניתן לפנות לוועד, ת.ד. 5774 י-ם [ולצורך 10 ש"ח עבור הוצאות ודמי משלוח].

הקדמה

הארגון והעומד בראשה עליו דנה חוברת זו, קם והיה לפני עשרות בשנים בתקופה קשה מאד ליהדות החרדית בעיר הקודש, באשר באותם ימים נשבו בחזקה רוחות רעות של לאומיות שסחפו את בני הנעורים למקומות זרים לרוח ישראל סבא, שסופן הי' אבדון מוחלט ר"ל, ובמקום שיש רודפין יש מצילין, יהודים יקרים שראו את המצב על כל חומרתו, הבינו כי על מנת להציל את שעוד ניתן להציל, על מנת ליצור חיין לכל תתפשט המגיפה ותגרוף בעקבותיה המונים ח"ו, יש להקים מסגרת שתתן תחליף ותספק אף היא את ההתלהבות שפקדה את הצעירים, וכך היא תהיה משקל נגד לסחף הפסול.

על ברכי מצב זה הוקם הארגון "ישיבת המתמידים", או כפי שהוא מכונה כיום "קהל עדת ירושלים".

ארגון זה הצליח לשלחב את הצעירים ברוח התורה, לתת להם סיפוק בזמרה בצוותא, בהתקבצויות תכופות ושאר פעילויות חברתיות.

בשבע עשרה שנה אחרי שהוקם הארגון, נתמנה "מנהיג חדש" לחבורה, העומד בראשה עד היום. "מנהיג" זה החל להטיף לחניכיו מהגיגי רוחו, דברים זרים שלא לרוח ישראל סבא, אך על מנת שלא לעורר את חמת ציבור יראי ה' נגדו, נזהר מאד שלא יגלשו הדברים חוץ לד' אמות של הארגון, את הקלטות מהשיחות שלו אין נותנים רק למקורבים, וגם כאלו שומעים רבות, איך הוא מורה לכבות את המייד כדי שאימרא או קטע מסויים, לא יוקלט. כשאיש זר נקלע לאחד השיחות, הוא נזהר שלא לדבר מאומה מדברים אלו, וכן הלאה, וכך חלפו שנים די רבות, שבחיון כמעט ולא ידעו במה המדובר, ולמרות שמפעם לפעם אירעו תקריות, ונתוודעו דבריו הזרים בחוץ, ורק נזכיר שבאחד השיחות התבטא פעם על ראש ישיבה בזמנינו, כי הוא בקיא בתורת הנגלה יותר מהאר"י הקדוש (עפ"ל), וכשהגיעו הדברים לאזניו של הנאון רבי משה יהושע לאנדא זצוק"ל, דרש ממנו לקבל נזיפה, ועל מנת שלא יצאו הדברים לרשות הרבים, מידר המנהיג לעשות כן, אך עשה זאת במעמד שלשה באופן ליצני.

כאמור מפעם לפעם הודלפו ידיעות שונות, על דיבורים וביטויים חמורים, והיו גדולי תורה בירושלים, שהתריעו על כך, אך כיון שרוב הדברים היו בסתר, ובגדר

המצוות שבחומש דברים הם בדרגא פחותה (עפ"ל), ומקיימים אותם מצד הישרות, ולא בציווי של "אם שמעו תשמעו בקול ה'".

ההתייחסות ללאה אשת יעקב..... מא

שירת שלמה המלך אלף וחמשה, פירושו אלף עם בקשיש..... מב

יום טוב חדש מדאורייתא..... מב

עוד דין חדש..... מג

המצאת דינים חדשים בקריאת התורה וסיבת אות גדול בתורה מפני שהנושא מעניין או חביב..... מג

החכמה מתוספת בדורות האחרונים ועפ"י קובעים את ההלכה..... מג

הנשמות בדורינו וסוד של תקופתנו שמרגישים את התורה..... מד

כיום כמעט ביטול יצר הרע..... מה

אנו ממשכים של הגר"א והבעש"ט..... מה

נשמות בני ירושלים מעלמא דחירותא וקשה להם להשתעבד מפני שמתנהגים בחירות..... מז

יש חלק בתורה שרק מתי שיושבים עם רגל על רגל, אז מבינים את התורה..... מז

אל תתרגו אם הילדים שלכם יהיו יותר חשובים ממכם, והסיבה היא שהם כבר נולדו בדור יותר מאוחר \ הבריקסאים סוכרים שאור הלומדות בדורנו הוא יותר חזק מתקופת הראשונים..... מח

כיום יודעים לפסוק הלכה מסבא (רח"ל)..... מט

דרך הלימוד של החזו"א..... נ

ניצוצות של אור הגנוז הוא המלוייה (רח"ל). ומלפון הוא דוגמת קולו של אדם הראשון ובצורה משופרת..... נ

קריעת ים סוף הוא משל כלפי החשמל והמלפון..... נא

נדב ואביהא למה לא נשאו נשים. כיום קיים שויון מלא בין אנשים לנשים והו אורה של ישיבת המתמידים..... נא

הקב"ה לא מרצה מאלו המתנענעים בצורה משונה..... נב

השי"ן של תפילין מראה שבתוכו יש עניני כתיבה..... נג

קמעים מהחבורת שבת שכולה שבת..... נד

קמעים מהעלון תורתי בקרבם (שהופיע אחרי ההפגנה ההמונית בירושלים נגד בתי המשפט, בחודש שבט תשנ"ט)..... נה

סוף דבר..... נו

הקדמת מספר כרם חמר להרה"ג רבי יהודה רבינוביץ שליט"א..... ס

שמועות בעלמא, לא הפך הנושא לסערה ציבורית.

והאמת תאמר, כי גם בתוככי הארגון, לא תמיד מתקבלים הדברים הזרים בנקל, וכשהוא מרגיש שהוא מגדיש על המדה, הוא מרגיע את הרוחות באומרו: "אלו ואלו דברי אלקים חיים"...

אך לאחרונה, כאשר כבר חלפו די שנים וכידו כבר הדור השני, וציבור לא מבוטל של מאמינים ואוהדים, הרגיש הלה חזק ובטוח דיו, והחל לצאת עם מאמריו ביתר גילוי ופרהסיא, וכך יצא בחוברות שונות ומשונות דוגמת "שבת שכולו שבת" [שקטעים ממנו מובאים בקונטרס דנן]. בעלון "תורת בקרבם", בו הוא כותב על הפגנת הענק שהתקיימה בשערי ירושלים בחודש שבט תשנ"ט, כשהוא מתבטא על כך שהיה גדול כמעמד הר סיני (עפ"ל), ועוד דברים חמורים מאוד שנכתבו שם, ואשר אמנם עוררו אז סערה בקרב היהדות החרדית. נאמר חריף ע"ז פורסם נגדו בעתון "יתד נאמן" שבשט תשס"א

מעניין לציין כי כאשר הראו להרה"ג ר' שמשון פינקוס זצ"ל את החוברת, הגיב ע"ב בזה"ל: "שמי שמשון, אינני פיקח גדול, אך דעו לכם, כי תראו שיהי' להם בעיות בעניני צניעות וקדושה", ואמנם תוך זמן קצר ביותר פרסמו חוברת שיצאה לכבוד חתונת בתו בשם "ברכת חתנים", שבו דברים שפשוט אסור להעתיקם מחמת הרחק מן הכיעור והדומה לו...

לא בכדי נתפרסם בערב תשעה באב תש"ס, מודעה 'פנימית' שעל פי הוראתו נתלתה בכל הסניפים, המבשרת - באם יבוא המשיח - על ריקודים בלוי תזמורת ביום תשעה באב, ולזול בוטה וגם בתענית שחז"ל הגדירו שעל האדם להרגיש כאילו "מתו מוטל לפניו", והבנה מגושמת בצפיה לביאת המשיח, שעבורם מסתכמת בסך הכל בעוד מחול ריקודים ותזמורת בקהילה...

התדרדר המצב לכדי כך, שעל הרבה נטיות ופירצות בדרכי אבות ולזול במנהגיהם, מוטבעת חותמתה של ארגון זה.

הרבה קשיים הוערמו על המוציאים לאור של חוברת זו, ללקט מתוך דבריו של ה"מנדיג", כאשר המכוסה מרובה הוא על הגלוי, ונזהרים הם מאד לבל יפלו הקלמות לידי "זרים", אך בראותינו את המצב החמור עד להיכן הגיעו פני הדברים באין פוצה

פה ומצפצף, בשימת לב להנהגתם של האברכים בוגרי הארגון, לקרירות הנוראה האופפת אותם בכל דבר שבקדושה - השקענו הרבה עמל ויגיעה להגיע לאותם דברים המכוסים וצנועים מעין כל.

לדאבון לב, הגיעו הם כיום למצב שבקלות יתר ניתן להכיר בטיבו של בוגר הארגון, הן במלבושו ובאורה חייו, והן בדיבורו ובהליכותיו. ולא בכדי גם מתלוננים ראשי כוללים, על עיוות בדרך המחשבה בלימוד, אצל אברכים מארגון זה הבאים ללמוד אצלם.

לדאבון לב, כבר קנה ארגון זה שביתה חזקה אצל אברכים רבים, צאצאים ליקירי ירושלים שנפשם סלדה מכונן אלו, ועלינו להכות על חטא, על שהתמהמנו עד הנה, ולא יצאנו במלא התוקף והעוז נגד מהפכה זו כבר בראשית דרכה, מיד כשנודע על הדברים הזרים בהם מולעטים החניכים. אך טוב מאוחר מלא כלום, וחלילה לנו להמשיך ולהחריש מפני שהחרשנו עד הנה.

ויציין כי כאשר הצגנו את הדברים לפני מרנן ורבנן שליט"א, היו אשר התרעמו על שלא הבאנו את הדברים לפני מרן הגרא"מ שך זצוק"ל בחיי חיותו שבודאי לא היה מבליג. ובהגדרת מי מגדולי הדור כי דברי ההבל של שטיינזלץ - שנגדו יצאו באזהרה כל גדולי ומאורי הדור - מחוירים לעומת הדברים החמורים המוצגים בקונטרס זה. ובחודש אלול אף יצאה הוראה להפסיק את הופעותיו בארגון תודעה. וכאשר מאן דהוא ניסה לסנגר וביקש להזמין בכדי להבהיר עמו את הדברים, דחו מרנן שליט"א את טענתו על הסף, בנימה כי משקל הדברים החמורים לאורך עשרות בשנים, מעידים על דפוסי מחשבה שנסתרכו בו שאין מקום לשנותם בשיחות הבהרה כאלו ואחרות.

הליקוטים דלהלן - שהם העתקות מלה במלה מהקלטות (מלבד הערות בסוגריים) - פותחים בפנינו פתח דק כחודו של מחט, לדעת ולהכיר כמה ובמי המדובר, וכי אין המדובר בדברים של מה בכך, אלא בדברים הגובלים בחמורות שבחמורות (פרט לגלי השחק והצחק הנשמעים מקהל שומעיו שהם חלק בלתי נפרד משיחותיו, פרט מזור ומתמיה כשלעצמו).

בד בבד עם הוצאת הקונטרס אנו מפיצים גם קלטת למען יוכלו להעמיד הדברים על דיוקם ולהיווכח כי לא שינינו במאום. והן קולו ידוע גם ידוע בקרב בני ירושלים.

בקונטרס זה לא העתקנו כל שבאמתחתינו, כי ישנם דיבורים רבים שאסור

להעלותם על הכתב, ונמנענו מלהביא נושאים הקשורים לענייני אישות אך גם המעט שהעתיקנו, דברים חמורים הם מאד, ופרסמנו אותם רק אחרי שגדולי ישראל שליט"א שהקונטרס יוצא בהדרכתם ועל פי הוראתם, הורו כי הובה לפרסם הדברים כי עת לעשות לה' להצלת הרבים.

ואמנם כשמסלפי דרך באים בלבוש חרדי, מתקשים רבים "באופן נפשי" להשלים עם המציאות, שבה אנשים שחזותם החיצונית נראית חיובית, נמנים, למעשה, עם מסלפי דרכה של תורה, וגרוע מכך. וגם בעבר היו כאלה אשר גדולי הדור יצאו חוצץ נגד דעותיהם המשובשות על אף חזותם התמימה שלא העידה הרבה על הפנימיות, ומבחינן אף הלכו באותם חליפות ומגבעות, והיו אשר תמחו וכי יעלה על הדעת שיהודי חרדי הוא "משכיל"?...

לו יצויר אם היינו פוגשים בתופעה דמיונית יהודי עטור זקן ופיאות, חבוש שטריימל או מגבעת רבנית דובר אידיש בניב ירושלמי עסיסי אך מטיף בהתלהבות להתיישבות בהתנחלויות, "לאף שעל" ולמען גוש אמונים כשהוא מצביע על המדינה כאתחלתא דגאולה וקול התור נשמע מפיו, הלא ברור שהיה עלינו להחליט להגדירו "כמזרחיסט" לכל דבר, על אף חזותו החיצונית, כך וכל שכן שעלינו לקבוע את עמדתנו כלפי המשרבב את לשונו בדברים חמורים בעינינו העומדים ברומו של עולם.

כי אין דבר שבעולם שבכוהו להכשיר דעות פסולות. מזרחיסט הוא מזרחיסט ומשכיל הוא משכיל ללא קשר ללבושו החיצוני. ואיננו רשאים להתפעל ולהתרגש מאהבתו לזולת ולתלמידים, ומקשרי האבהות לצעירי הצאן. אם דעותיו הם נגד תורתנו הקדושה מקומו מחוץ למחנה היראים.

מאת אחד הרבנים

מבוא

ההתייחסות לגדולי עולם

מסורת אמונת ישראל כוללת התייחסות לכל האישים מברית העולם ועד ימינו עתה, מאדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה עד אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ממשו רבינו אהרן הכהן, נדב ואביהוא, ועד אחרון הנביאים, מאנשי כנסת הגדולה ועד סוף הראשונים, התייחסות מסויימת שמורה מראשוני האחרונים ואפי' עד גדולי דורות האחרונים אשר נתקבלו על עם ישראל, התייחסות שכל אוצר המילים היא אפסית לנגדה והיא מקפת כל היותינו, וכמובא בספרי (ואתחנן) שני פרנסים טובים עמדו לישראל משה ודוד מלך ישראל וכו' ומה אלו וכו' מי שאיננו אחד מאלף אלפי ורבי רבבות מתלמידיהם וכו' ע"כ.

אולי לא רבים יודעים את דברי הירושלמי סוף פרק ו' דגיטין רב כד הוה בעי מקשה על דרבי יוסי אמר אנן עלוביא מקשינן על דרבי יוסי כשם שבין קדשי קדשים לבין חולי חולין כך בין דורינו לדורו של רבי יוסי. ובתלמוד בבלי (עירובין דף נ"ג ע"א) אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים כפתחו של היכל ואנו כמלא נקב מחט סידקית. וידועים מאמרם (שבת דף קי"ב ע"ב) אם ראשונים כמלאכים אנו בני אנשים ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים ולא כחמורי של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים, אלו קצת מתוך הרבה מאמרי חז"ל המורים לנו התייחסות התנאים והאמוראים לקודמיהם, ואשר כאלה וכיוצא באלה, הם לחם חוקינו וערש מולדתנו.

הידיעה המרהיבה, וההרגשה המוחשית, כי קמו לעם ישראל ענקי הרוח, ולשמם ולזכרם תאות כל נפש, וכי אל עם הזה אנו משתייכים, וכן ההתבטלות בפני שגב קדושתם ויראתם, אינה מסתיימת עם חתימת התלמוד ואישיה האלוקיים.

כל עיקרי ההוראה בדורות המאוחרים, האומרים מי יכול לחלוק על מי מסתמר בדרר כלל על תחומי הדורות. והמוקדם יותר מקודש יותר. ודבריו

להעלותם על הכתב, ונמנענו מלהביא נושאים הקשורים לענייני אישות אך גם המעט שהעתיקנו, דברים חמורים הם מאד, ופרסמנו אותם רק אחרי שגדולי ישראל שליט"א שהקונטרס יוצא בהדרכתם ועל פי הוראתם, הורו כי חובה לפרסם הדברים כי עת לעשות לה' להצלת הרבים.

ואמנם כשמסלפי דרך באים בלבוש חרדי, מתקשים רבים "באופן נפשי" להשלים עם המציאות, שבה אנשים שחזותם החיצונית נראית חיובית, נמנים, למעשה, עם מסלפי דרכה של תורה, וגרוע מכך. וגם בעבר היו באלה אשר גדולי הדור יצאו חוצץ נגד דעותיהם המשובשות על אף חזותם התמימה שלא העידה הרבה על הפנימיות, ומבחינת אף הלכו באותם חליפות ומגבעות, והיו אשר תמחו ופי יעלה על הדעת שיהודי חרדי הוא "משכיל"?!...

לוי יצויר אם היינו פוגשים בתופעה דמיונית יהודי עטור זקן ופיאות, חבוש שטריימל או מגבעת רבנית דובר אידיש בניב ירושלמי עסיסי אך מטיף בהתלהבות להתיישבות בהתנחלויות, "לאף שעל" ולמען גוש אמונים כשהוא מצביע על המדינה כאתחלתא דגאולה וקול התור נשמע מפיו, הלא ברור שהיה עלינו להחליט להגדירו "במזרחיסט" לכל דבר, על אף חזותו החיצונית, כך וכל שכן שעלינו לקבוע את עמדתנו כלפי המשרבב את לשונו בדברים חמורים בעניינים העומדים ברומו של עולם.

כי אין דבר שבעולם שבכוחו להכשיר דעות פסולות. מזרחיסט הוא מזרחיסט ומשכיל הוא משכיל ללא קשר ללבושו החיצוני. ואיננו רשאים להתפעל ולהתרגש מאהבתו לזולת ולתלמידים, ומקשרי האבהות לצעירי הצאן. אם דעותיו הם נגד תורתנו הקדושה מקומו מחוץ למחנה היראים.

מאת אחד הרבנים

מבוא

ההתייחסות לגדולי עולם

מסורת אמונת ישראל כוללת התייחסות לכל האישים מבריאת העולם ועד ימינו עתה, מאדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה עד אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ממשה רבינו אהרן הכהן, נדב ואביהוא, ועד אחרון הנביאים, מאנשי כנסת הגדולה ועד סוף הראשונים, התייחסות מסויימת שמורה מראשוני האחרונים ואפי' עד גדולי דורות האחרונים אשר נתקבלו על עם ישראל, התייחסות שכל אוצר המילים היא אפסית לנגדה והיא מקפת כל היותינו, וכמובא בספרי (ואתחנן) שני פרנסים טובים עמדו לישראל משה ודוד מלך ישראל וכו' ומה אלו וכו' מי שאיננו אחד מאלף אלפים ורבי רבבות מתלמידיהם וכו' ע"כ.

אולי לא רבים יודעים את דברי הירושלמי סוף פרק ו' דגיטין רב כד הוה בעי מקשה על דרבי יוסי אמר אנן עלוביא מקשינן על דרבי יוסי כשם שבין קדשי קדשים לבין חולי חולין כך בין דורינו לדורו של רבי יוסי. ובתלמוד בבלי (עירובין דף נ"ג ע"א) אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים כפתחו של היכל ואנו כמלא נקב מחט סידקית. וידועים מאמרם (שבת דף קי"ב ע"ב) אם ראשונים כמלאכים אנו בני אנשים ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים ולא כחמורו של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים, אלו קצת מתוך הרבה מאמרי חז"ל החמורים לנו התייחסות התנאים והאמוראים לקודמיהם, ואשר כאלה וכיוצא באלה, הם לחם חוקינו וערש מולדתינו,

הידיעה המרהיבה, וההרגשה המוחשית, כי קמו לעם ישראל ענקי הרוח, ולשמן ולזכרם תאות כל נפש, וכי אל עם הזה אנו משתייכים, וכן ההתבטלות בפני שגב קדושתם ויראתם, אינה מסתיימת עם חתימת התלמוד ואישיה האלוקיים.

כל עיקרי ההוראה בדורות המאוחרים, האומרים מי יכול לחלוק על מי מסתמר בדרר כלל על תחומי הדורות. והמוקדם יותר מקודש יותר. ודבריו

להעלותם על הכתב, ונמנענו מלהביא נושאים הקשורים לענייני אישות אך גם המעט שהעתקנו, דברים חמורים הם מאד, ופרסמנו אותם רק אחרי שגדולי ישראל שליט"א שהקונטרס יוצא בהדרכתם ועל פי הוראתם, הורו כי חובה לפרסם הדברים כי עת לעשות לה' להצלת הרבים.

ואמנם כשמסלפי דרך באים בלבוש חרדי, מתקשים רבים "באופן נפשי" להשלים עם המציאות, שבה אנשים שחזותם החיצונית נראית חיובית, נמנים, למעשה, עם מסלפי דרכה של תורה, וגרוע מכך. וגם בעבר היו כאלה אשר גדולי הדור יצאו חוצץ נגד דעותיהם המשובשות על אף חזותם התמימה שלא העידה הרבה על הפנימיות, ומבחינן אף הלכו באותם חליפות ומגבעות, והיו אשר תמהו וכי יעלה על הדעת שיהודי חרדי הוא "משכיל"? ...!

לו יצויר אם היינו פוגשים בתופעה דמיונית יהודי עטור זקן ופיאות, חבוש שטריימל או מגבעת רבנית דובר אידיש בניב ירושלמי עסיסי אך מטיף בהתלהבות להתיישבות בהתנחלויות, "לאף שעל" ולמען גוש אמונים כשהוא מצביע על המדינה כאתחלתא דגאולה וקול התור נשמע מפיו, הלא ברור שהיה עלינו להחליט להגדירו "כמזרחיסט" לכל דבר, על אף חזותו החיצונית, כך וכל שכן שעלינו לקבוע את עמדתנו כלפי המשרבב את ליטונו בדברים חמורים בעניינים העומדים ברומו של עולם.

כי אין דבר שבעולם שבכוחו להכשיר דעות פסולות. מזרחיסט הוא מזרחיסט ומשכיל הוא משכיל ללא קשר ללבושו החיצוני. ואיננו רשאים להתפעל ולהתרגש מאהבתו לזולת ולתלמידים, ומקשרי האבדות לצעירי הצאן. אם דעותיו הם נגד תורתנו הקדושה מקומו מחוץ למחנה היראים.

מאת אהר הרבנים

מבוא

ההתייחסות לגדולי עולם

מסורת אמונת ישראל כוללת התייחסות לכל האישים מברית העולם ועד ימינו עתה, מאדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה עד אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ממשו רבינו אהרן הכהן, נדב ואביהוא, ועד אחרון הנביאים, מאנשי כנסת הגדולה ועד סוף הראשונים, התייחסות מסויימת שמורה מראשוני האחרונים ואפי' עד גדולי דורות האחרונים אשר נתקבלו על עם ישראל, התייחסות שכל אוצר המילים היא אפסית לנגדה והיא מקפת כל הויתנו, וכמובא בספרי (ואתחנן) שני פרנסים טובים עמדו לישראל משה ודוד מלך ישראל וכו' ומה אלו וכו' מי שאיננו אחד מאלף אלפי ורבי רבבות מתלמידיהם וכו' ע"כ.

אולי לא רבים יודעים את דברי הירושלמי סוף פרק ו' דגיטין רב כד הוה בעי מקשה על דרבי יוסי אמר אנן עלוביא מקשינן על דרבי יוסי כשם שבין קדשי קדשים לבין חולי חולין כך בין דורינו לדורו של רבי יוסי. ובתלמוד בבלי (עירובין דף נ"ג ע"א) אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים כפתחו של היכל ואנו כמלא נקב מחט סידקית. וידועים מאמרם (שבת דף קי"ב ע"ב) אם ראשונים כמלאכים אנו בני אנשים ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים ולא כחמורו של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים, אלו קצת מתוך הרבה מאמרי חז"ל החמורים לנו התייחסות התנאים והאמוראים לקודמיהם, ואשר כאלה וכיוצא באלה, הם לחם חוקינו וערש מולדתנו.

הידיעה המרהיבה, וההרגשה המוחשית, כי קמו לעם ישראל ענקי הרוח, ולשמם ולזכרם תאות כל נפש, וכי אל עם הזה אנו משתייכים, וכן ההתבטלות בפני שגב קדושתם ויראתם, אינה מסתיימת עם חתימת התלמוד ואישיה האלוקיים.

כל עיקרי ההוראה בדורות המאוחרים, האומרים מי יכול לחלוק על מי מסתמר בדור כלל על תחומי הדורות. והמוקדם יותר מקודש יותר. ודבריו

להעלותם על הכתב, ונמנעו מלהביא נושאים הקשורים לענייני אישות אך גם המעט שהעיתקנו, דברים המורים הם מאד, ופרסמנו אותם רק אחרי שגדולי ישראל שלימ"א שהקונטרס יוצא בהדרכתם ועל פי הוראתם, הורו כי חובה לפרסם הדברים כי עת לעשות לה' להצלת הרבים.

ואמנם כשמסלפי דרך באים בלבוש חרדי, מתקשים רבים "באופן נפשי" להשלים עם המציאות, שבה אנשים שחזותם החיצונית נראית חיונית, נמנים, למעשה, עם מסלפי דרכה של תורה, וגורע מכך. וגם בעבר היו כאלה אשר גדולי הדור יצאו חוצץ נגד דעותיהם המשובשות על אף חזותם התמימה שלא העידה הרבה על הפנימיות, ומבחינן אף הלכו באותם חליפות ומנבעות, והיו אשר תמהו וכי יעלה על הדעת שיהודי חרדי הוא "משכיל"?!...

לו יצויר אם היינו פוגשים בתופעה דמיונית יהודי עטור זקן ופיאות, חבוש שטריימל או מגבעת רבנית דובר אידיש בניב ירושלמי עסיסי אך מטיף בהתלהבות להתיישבות בהתנחלויות, "לאף שעל" ולמען גוש אמונים כשהוא מצביע על המדינה כאתחלתא דגאולה וקול התור נשמע מפיו, הלא ברור שהיה עלינו להתליט להגדירו "במזרחיסט" לכל דבר, על אף חזותו החיצונית, כך וכל שכן שעלינו לקבוע את עמדתנו כלפי המשרבב את לשונו בדברים המורים בענינים העומדים ברומו של עולם.

כי אין דבר שבעולם שבכוהו להבשיר דעות פסולות. מזרחיסט הוא מזרחיסט ומשכיל הוא משכיל ללא קשר ללבושו החיצוני. ואינו רשאים להתפעל ולהתרשש מאהבתו לזולת ולתלמידים, ומקשרי האבהות לצעירי הצאן. אם דעותיו הם נגד תורתנו הקדושה מקומו מחוץ למחנה היראים.

מאת אהרן הרבנים

מבוא

ההתייחסות לגדולי עולם

מסורת אמונת ישראל כוללת התייחסות לכל האישנים מברית העולם ועד ימינו עתה, מאדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה עד אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ממשנה רבינו אהרן הכהן, נדב ואביהוא, ועד אחרון הנביאים, מאנשי כנסת הגדולה ועד סוף הראשונים, התייחסות מסויימת שמורה מראשוני האחרונים ואפי' עד גדולי דורות האחרונים אשר נתקבלו על עם ישראל, התייחסות שכל אוצר המילים היא אפסית לנגדה והיא מקפת כל היותינו, וכמובא בספרי (ואתחנן) שני פרנסים טובים עמדו לישראל משה ודוד מלך ישראל וכו' ומה אלו וכו' מי שאיננו אחד מאלף אלפים ורבי רבבות מתלמידיהם וכו' ע"כ.

אולי לא רבים יודעים את דברי הירושלמי סוף פרק ו' דגיטין רב כד הוה בעי מקשה על דרבי יוסי אמר אנן עלוביא מקשינן על דרבי יוסי כשם שבין קדשי קדשים לבין חולי חולין כך בין דורינו לדורו של רבי יוסי. ובתלמוד בבלי (עירובין דף נ"ג ע"א) אמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתחו של אולם ושל אחרונים כפתחו של היכל ואנו כמלא נקב מחט סידקית. וידועים מאמרם (שבת דף קי"ב ע"ב) אם ראשונים כמלאכים אנו בני אנשים ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים ולא כחמורו של רבי חנינא בן דוסא ושל רבי פנחס בן יאיר אלא כשאר חמורים, אלו קצת מתוך הרבה מאמרי חז"ל המורים לנו התייחסות התנאים והאמוראים לקודמיהם, ואשר כאלה וכיוצא באלה, הם לחם חוקינו וערש מולדתנו,

הידיעה המרהיבה, וההרגשה המוחשית, כי קמו לעם ישראל ענקי הרוח, ולשמים ולזכרם תאות כל נפש, וכי אל עם הזה אנו משתייכים, וכן ההתבטלות בפני שגב קדושתם ויראתם, אינה מסתיימת עם חתימת התלמוד ואישיה האלוקיים.

כל עיקרי ההוראה בדורות המאוחרים, האומרים מי יכול לחלוק על מי מסתמר בדרר כלל על תחומי הדורות. והמוקדם יותר מסודש יותר. ודבריו

מוכרעים ומקובלים יותר, בנין האיתן בהוראה בנוי על יסוד מוצק זה.

סימני חרדה ורתת של גדולי הדורות בפני קודמיהם ורבותיהם, פזורות על פני גדולי המחברים שבכל הדורות, ידועים דברי ר' חיים מוואלווין על עוצם גדולת וקדושת הגר"א בהקדמתו לספרא דצניעותא, וכן ידועים דברי ר' ישראל מסלנט על ר' זונדל רבו, וגם ידועה חרדת "בית הלוי" בבואו לערוך מכתב אל הגאון ר' יהושע לייב דיסקין.

ידועים ומוטבעים בדם נפשות החסידים ורבותיהם את הפלגת ערך הקודמים, שגב קדושתם עם עומק יראתם והיותם מופשטים מכל דבר חומרי, צדיק צדיק ורוממותו, רב רב קדושתו ומדריגתו, המתבונן בהתייחסות המיוחדת שיש לכל צדיק, יבין עד כמה הרגשת הנבונים הגיעה, שידעו בנפשם שעדיין הם בגדר של אי-הבנת המושג.

ומה מתאימים דברי החזו"א בדבריו על הגר"א "ומדריגתו ברוח הקודש בחסידותו ובגודל תבונתו וביגיעתו ובקיאותו בעיון העמוק בכל התורה המצויה עתה בידינו אי אפשר כלל לצייר את אפשרותם" מילים אלו הם תמצית מבטם החודר והאמיתי של דורותינו לעומת הדורות הקודמים.

ההתייחסות לתורה

ההתייחסות אל דבר ד', היא התייחסות שאין כל בריה יכולה לתאר ולצייר את מהותה, והיא שמורה בלב כל מי שרגלי אבותיו עמדו על הר סיני, הידיעה הברורה שאין כל בשר ודם יכולה להשיג אחת מני אלף אלפים רוממות תורתנו הקדושה או דברי נביאי ד', הם עצם היותנו, רק המשליכים גום מנגד ומפקירים את חייהם, יומם ולילה, למען הבנת דברי' ישיגה באפס מה, הידיעה הפשוטה כי המאור שבה מחזירה למוטב דהיינו כי דבריה טעמיה וכן העמילות בה משנה את מהות האדם אומרת הכל.

לב מי לא ירתית כאשר יגרס ויתבונן במס' מנחות כי ר' עקיבא היה דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות, ומה יהמה לב כל יהודי בשננו כי שחורות כעורב אלו תלמידי חכמים המשחירים עצמם להבין דברי התורה, ובכך הם מתעלים כמלאכי מרום ולמעלה מזה.

ונביא את דברי רבינו הרמב"ן ז"ל בהקדמתו לפירושו על התורה וז"ל אתחיל לכתוב חידושים בפירוש התורה באימה ביראה ברתת בזיע במורא, מתפלל ומתודה בלב נדכה ונפש שבורה, שואל סליחה מבקש מחילה וכפרה, בקידה בכריעה בהשתחויה, עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה, ונפשי יודע מאד ידיעה ברורה, שאין ביצת הנמלה כנגד הגלגל העליון צעירה, כאשר חכמתי קטנה ודעתי קצרה כנגד סתרי תורה וכו', עכ"ל.

מי שאינו בן ברית לא יבין זאת, וכן מי שגברה על שכלו יד התאווה הנוחיות והגשמיות לא ישיג זאת, והלא גם מהותו של כל יהודי היודע כי העולם הזה הוא רק פרוזדור לעולם הבא, הוא לצנינים בעיניו.

ההתייחסות למאורעות בעם ישראל

מאורעות הרוח עולם אירעו לעם ד', באמצעותם נגלה כבודו יתברך עלינו, וכל מאמין יודע כי אין לו כל מושג בהתרחשויות ההם, ובבואו לדבר עליהם הוא נאלם דומיה, ביניהם "ברית בין הבתרים אשר כרת ד' את אברהם", "קריעת ים סוף", "מעמד הר סיני", ודומיהם. מבלי עולם ומהרסי האמונה מקדם, השתדלו בכל הדורות לקמט מעמדות אלו, אם לא להכחישם, כל תופעה אלוקית מחרידה, ערערה מבלי מרגיש את הקרקע המגושמה עליה התיצבה, ובקור רוח ועזות מצח הושיטו ידיהם לגעת בלהבת שלהבות אלו, אך כל יהודי כשר פתילת נשמתו קשורה בשמן ההיא, ואינה פוסקת להצרף להזכך ולהאיר את נשמתו באור הגילויים ההם.

צורת החינוך בעם ישראל

העולם החמרי הסוער, בגליו הרועשים, עומדים בכל עת להטביע את המית הנפש השואפת אל על, וביותר אצל בני הנעורים אשר הם כאפרוחים שלא נפקחו עיניהם, ולכן הם טעונים השקית מים נאמנים, אשר יצמיחו את תלמי לבותיהם נטעי אמונה, וההשקיה הזאת מקיפה המון חלקים במכלול שטחי ההתבוננות, כמו צורת הסתכלות על אישים, צורת הסתכלות על ספרים ומחבריהם, אופן ההסתכלות על מאורעות, והתייחסות אליהם, דרך ההתייחסות למאורעות יום-יומיים בראי הנכון, תכלית האדם בעולמו, ממי יש ללמוד, ואת מי יש לפסול, מה ראוי לרחק, ומה ראוי לקרב, וכאלה לאין שיעור דברים.

רועים רבים עמדו להם לישראל בכל הדורות, והם עמדו על המשמר לכונן

את צאן מרעיתם על פי התורה והמסורה, אמנם נחלקו דרכיהם בדרכי התורה והעבודה, אך כולם ללא יוצא מן הכלל - לבד סוטים אשר הזכרו כמסוכנים לכלל ישראל - סללו דרך כמו קודמיהם. כל מגמתם היתה לנטוע יראת ד' בלב תלמידיהם, באמצעות עמל ויגיעה המפרכת גופו של אדם אם בתורה, אם בעמל תפילה ורק כך להכניע את היצר.

גדולי מורי העם ותלמידיהם, וכן כל המשפיעים לדורותיהם הגדילו מעלתם של החכמים אשר לפניהם, ומהכרת ערכם הם הזדעזעו מול ערך הראשונים, ולא עלתה על דעתם לבקר אישי הדורות הקודמים, ואם קרה שאישים מאד גדולים הרשו לעצמם לבקר חכמים הקרובים לדורותם, הם עשו זאת מתוך כאב רב ובמילים בודדות, בתוך ד' אמותיהם, ואף זאת רק למקורבים עליהם עד מאד. חבורים אשר נתקבלו בכלל ישראל, עמלו בדבריהם בחרדה הראויה ובהרגשת המרחק הרב והאפסיות המוחלטת לעומתם, כל תיבה ותיבה כל מחשבה ורעיון הגו בה, ופירשו אותה למען דעת, מה צוו והורו לנו מלאכי עליון אלה.

זוהי דמותו של עם ד' זה תוכן לבו של כל משפיע אשר נמנה בין החרדים לדבר ד'.

צורת החינוך אצל המהרסים

לעומת נוחלי מורשה זו קמו מהרסים, אשר עיסוקם היא רק מסביב לתורה, ספרי מוסר, וספרי הלכה, אולם מאחר ואור ד' אשר מאיר את העמלים בתורתו בהכנה הראויה, בהכנעה וברוח נמוכה, האור ההוא לא נגה עליהם, לכן נהפך להם דבר ד' לסם המות, ברוב חוצפתם שופכים לשונם הטמא במלאכי עליון, מעיזים לדבר על ראשונים כמלאכים, כאל שוים אליהם, ובלעגי לשון הם עוד מתווכחים איתם. מאורעות אלו קיימים מגשימים ומורידים עד עפר, יגדילו פיהם לדבר במבחר המין האנושי כמשה רבינו עליו השלום, קיצורו של דבר במקום להגות בתורת ד' ולהכניס מורא שמים בלב הנערים, הם מסרסים כל דבר הרחוק מדעתם המגושמה, וכן עוקרים כל זיק אמונה וחרדה ושמץ לחלוותי הכרת ערך אישי התורה התלמוד וגדולי הדורות, ומה מכאיב, ואולם מה אמיתי הוא, ביחס אליהם המליצה "קוראים בתורה כקוראים להגיה".

אל ישגה הקורא כי תופעה מחרידה זאת באה מאיזה מרצה מעל קתדרא אוניברסיטאית, ושומעי לקחו הם סטודנטים מגדלי בלוריות, בניהם של מרוחקים מן המחנה, לא ולא!! את הרעל הזה מכניס בן אדם החובש שטריימיל לראשו, ואשר גם שר בשירים, ניגוני דבקות, וצאן מרעיתו הם בניהם וצאצאיהם של תמימי דרך, מהם בני עליה מסלחה ומשמנה של ירושלים, באלה הוא מטיל זוהמתו, וכאשר עוקר הוא מלבותם כל זיק מורשה מאנשי ירושלים עוד בחר לו למען סמיות העינים השם ההתולי לכל מבין, "קהל עדת ירושלים".

רוח העושים או פריקת העול הוא המנחה אותם, והוא עובר כחוט בכל שרשרת המחשבה, המטיף והמדריך מטפח את הרעיון הפסול (בלשון המעטה) של "נשתנו העיתים", אמנם אין הוא מרשה לעצמו להתיר איסורים כרפורמים מעשיים - אבל מערער הוא את כל יסודות האמונה תחת מסוה מסוכן מאד, והוא כי דורינו הוא מלא יתרונות, וכפעם בפעם קורא לזה "דורו של משיח", חפץ ההתפרקות, ויצר ההזיה, הם גדולים אצלו, ובערמה ארסית מלביש רעיונותיו הפסולים בלשונות קודש, במונחים מסולפים, אישים אשר באמת כל כולם הם דחי' ומלחמה בהזיותיו הטמאות, עוברים תחת פיו המלא ארס ניתוח פלסטי, ויוצאים בדמות חרשה התואמים בדיוק את רוחו.

מה גם שאלה אשר סוף סוף נטשוהו - בראותם לאן הוא מובילם - זוכים מפיו של האיש "העדין" ו"הנחמד" הזה לקיטונות של לעג ובז.

הראיתם עז מצח המדבר ברמח"ל כמו על אנוש כערכו? הראיתם גם קצר דעת החפץ לדחוס אל תוך שיעור כעדרה של שרץ לבו, את האיש האלוקי המושלם ביותר אשר כל גדולי עולם חרדו מול עומק והיקף חכמתו וכושר ובהירות הבעתו? הראיתם חולה רוח, אשר כפעם בפעם כנוח עליו, או כהשתולל עליו רוחו הגסה, אזור אומץ ו"מגלה" ו"אני אומר לכם" ו"אני מכיר דורות רבים" ויודע על "עלמא דחירותא" "אורות בכלים" "הצצה בנבואה"? ואז כשרוחו משתחצת עליו מפשיל הוא את שרוולו, והחולה נצב במחלקת מיון הדורות, מ"דורו של משיח" קדימה ואחורה,

לא רק על חומת ההיסטוריה נצב הוא ומסווג אותם כפי אשר קלט לבו מערבובי ספרי החוקרים והפוקרים עם לשונות קודש מושאלים,

יש כאן גם מיון גיאוגרפי ויורד המביך הזה על חותם של אנשי ירושלם

ביצירת חזות חדשה לתלמידיו בריצה אחרי האיפור והיופי, וזה בא ע"י השפעות של שיחות של כמה עשרות שנים, ולאחר שהצורך החברתי מסגירם אל תוך הדיר ושותים מימיו מי מערה, אז הם "מרוממים" מאד, והוא אומר להם מאירים אתם בקרני הוד של משה רבינו.

רבים מהמתנתקים משלומי אמוני ישראל לדורתיהם, חשו מאד שלא בנוח, אם מפאת נקיפת מצפונם ואם מפאת ההרתעה מפני מוכיחיהם, עם עובדת היותם מנותקים מגדולי ישראל, מנותקים מדרכיהם וממסורתם, החקוקים על ספריהם, וזאת מבלי כל אפשרות לפרשם ולהתאימם לדרכיהם הנלוצה, ולכן מצאו קסם לרוחם "פילוסופיה", ומה מאד חשקו בה ובקשו להתלות עליה.

רועה הנערים מכיר בעומק לבו כי הוא מנותק כליל מהמסורת, לשונו המשתלחת, מכריזה על ריקנותו וסטייתו מכל המסור והמקובל, אמנם הוא יוצר כיסוי אומלל לדרכו הרעה והמסוכנת ביותר, ומכתיר את אפקירותו בעטרת "דורו של משיח" וככל פורקי עול ובועטי מסורת חייב להתלות במישדו, אם מפני הרחוב היהודי העומד וסוער עליו אך ביותר מפני נערי טפוחיו, אשר החשש האיום שמא יאמרו שהם מנותקים מהמסורה של יהדות החרדית משום כך מעיז לקרוא בשם החזון איש זצ"ל, כאילו הוא ממשיך דרכו באיזה אופן שהוא.

אף ערעורים על הבלי ממצויניו בעת שיחותיו, אינם מחייבים אותו לענות, והוא מקרטע מהבל למשנהו, והנה אחר כל אלה נשאר פן נוסף באישיותו, שהוא פן מתמיה ביותר אשר פתרון המחזה הזה, או יותר נכון החידה הזאת, חושף בפנינו הנהגה של רמאות, הוא מכיר בברור מוחלט את האמת, ובכל זאת מסלפו ומעוותו, ובמצח נחושה משמיע את שקרו ואת זיופו לאזני הקהל.

מיעטנו בהערות כי לרוב הדברים מדברים בעד עצמם, וכל לב משכיל ירתת ויחרד מהם. ומי יתן ובמהרה על ציון תאיר אור חדש, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים בב"א.

אישים - התבטאויות על ענקי עולם

על הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל:

"...זה לא דמות של יהודי"

(קלטת מספר 479 – אלול תשנ"ד)

הי לי ויכוח עם מישדו, ר' יחזקאל לוינשטיין ז"ל שהיה תובע יראה ויראה ויראה, ר' יחזקאל לוינשטיין, והוא הי' בעצמו כך, היה צדיק גדול, אין שאלה, אין צריך לומר עליו, פשוט, הרי כבר גדולי ישראל אמרו עליו, אבל בשעה שהולך לחנך כ"א את עצמו, אי אפשר לדרוש כך, והראי, החזון איש לא הי' כך, הטשבינער רב לא היה כך, כל גדולי ישראל, הן הליטאים הן החסידים לא היו כך, אחד אמר לי שבאמת הם לא היו בדרגה של ר' יחזקאל לוינשטיין בענין זה, ובנקודה זו (יראה) היה גדול מכולם, איני מבין מהו מדבר, לא היו יכולים להשתדל! לא אחזו שצריך להיות כך. יש יראה, ויש גם עוד דברים, שבסופו של דבר דמות של יהודי זה לא שהולך ככה, כמו שעומד בפני אכזר עם גרון מעל הראש, זה לא כ"כ מדויק

א. הרבה אישי מוסר עמדו לנו בדורות האחרונים, רבים מהם השפיעו על הכלל השפעה משמעותית, אף שאין גדלותו של זה כגדלותו של זה, אולם הצדיק ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בודאי היה לדעת הכל סמל הנקיות אשר עבודתו יראתו ותרדתו מד', ונקל הוא להכריז, על כל הגה אשר יצא מפיו, כי הוא נאה לדבריו, ודבריו נאים לו, מאות ואולי אלפים חבים לרוחו הגדולה את רוח יראת השמים הספוגה בקרבם, הכרנו הרבה תלמידי חכמים והרבה צדיקים אשר הקרינו את הדור וכל אחד שונה מחבירו בדרך תורתו ודרך יראתו, אך מעולם לא ידענו כי זה פסל את זה, אלא אדרבה כל אחד תרם מחלקו לישר את הדעת, ולהאיר את הלבבות בחינת "מיני ומיני" יתקלס עילאה".

המשתלח הנוכחי, רוחו הזרה לא מצאה מקום להראות את "יושר שכלו" ואת "רוחו הביקורתית" באזני נערי קיצרי הדעת, כי אם על איש גדול זה, על איש אשר מרן החזון"א העיד עליו כי האמונה אצלו היא מוחשית ביותר, דווקא עליו מהין ריקה זה, להעביר את שבט פיו השחצני, היודע את הרעל הטמון בלב פורק עול, יודע כמה עובדי ד' כאלה מכאיבים את האנשים ששורשם בהפקירות, וברור ממילא מדוע דווקא לאיש קדוש כזה כמו ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, בחר הנער הבוגר הלזה כמטרה לחציו.

התמונה, רק מה כשאצל אחד נקודה זו מאוד חם, מאוד חזק, והדברים האחרים שהן מאזנים אותו אינו כ"כ בדרגה זו, אז הוא כך (ציטערדיג) מפותח, אבל בשעה שאחד בכל הדברים גדול או פחות יותר, הוא נראה בדמות כמו החזון איש והטשעבינר רב, ירא מה' לבו אומר לו כמה ציטערן וכמה לא, (ובמהמשך הקלטת) צריך לדרוש להיראות כמו שהתורה אומרת, כמו שאחד מסתכל בספר התורה, לא נראה שהאידישער פאלק (העם היהודי) צריך להסתובב כך, לא נראה, תארו לעצמכם שכל העם היו צדיקים גמורים היו כולם מסתובבים כך? זה לא דמות של יהודי, אצל יהודי יש יראה ויש גם שמרה נפשי כי חסיד אני לא חסיד אני? צמאה לך נפשי, ואנו יודעים שהקב"ה אינו אכזר, ואנו יודעים שאנו עושים מעשים טובים, ומעשים רעים יש יצר, הקב"ה מבין גם אותנו, מי מבין אותנו כל כך כמו הקב"ה? הוא הרי האט ארויס אלס: כי הוא ידע יצרנו כי הו-א ידע יצרנו, הוא יודע אף אחד אינו יודע, אני בא לעודד תירוצים? אני אומר את המציאות למה כל העולם לא ציטערדיג.

נתגלגל ליד"ה הספר אור יחזקאל הוא שואל שאלה הרי מאמינים בה' ומאמינים בשכר ועונש למה (אנו) לא ציטערדיג, הוא אומר כי (אנו) מגושמים, הוא צודק אבל אנו לא ציטערדיג כל כלל ישראל הם מאמינים בה' איך מיין ערלאכע אידן ערלאכע חשובים עלטערע אידן מאמין בה' ובשכר ועונש וזה תופס אצלם מקום ואנו לא כל כך ציטערדיג, כי יודעים שלא צריך להיות ציטערדיג כל כך, יש עוד דברים אני מתכוין שכר ועונש, אבל יש גם דברים טובים, זה לא כך, זה לא בגלל שאנו לא מפחדים, (תלמיד עוזר: כשאחד ירא מאוד יש לו גם גדלות אחרת) הוא גם מאוד אוהב, וגם מאוד שמת, בתהלים יש כל הדברים יחד... (אחד אומר: אבל מי שאין לו כלום... והרב מגביה את קולו ואומר:) אין אחד שאין לו כלום!

ישיבה בחורים יש להם הכל, למי אין כלום? פויער ברחוב אין לו כלום, גם אי אפשר לומר אין לו כלום, אני לא מדבר על חפשי, אבל ערלאכער איד מתפלל ג"פ ביום שומר שבת מחנך בניו מה פירוש אין לו כלום? אנו מוסרים את נפשינו להקב"ה עשרים וארבע שעות במעט לעת, מה יש אוכלים קצת? אז מה גם אוכלים לשם שמים (א' שואל: ר' יחזקאל לוינשטיין

א. האם זה איזה עיתון, שרק הגיע לידו בדרך התגלגלות?

ב. בעל הנפש המבולבלת אומר להשיג דבקות של "צמאה לך נפשי" מתוך פיצוחים והתפרקות, ואתה לא יודע אם לך הוא, או שוטה הוא, או שניהם גם יחד, בקוראו במלא הפתוס, אנו "מוסרים את נפשינו להקב"ה עשרים וארבע שעות במעט לעת", - יודע הוא היטב את נפשו הבהמית ושואל "מה יש אוכלים קצת" ואנו נשיב לו, לא "אוכלים" כי אם זוללים, לא "קצת" אלא הרבה, מפצחים פיצוחים למלאות את תאוותנו, אין לנו כלמים ואין רסן לרוחנינו.

בשיחות של אלול אחד אחר השני, לימודכם אינו כלום, מצוותיכם. ובפוניבז' לומדים כל היום יומם ולילה ואעפ"כ אמר כך) מותר לומר כך? דוד המלך אומר שמרה נפשי כי חסיד אני על כל הישיבה הבחורים לומדים מלומדה? (כנראה אינו יודע מה זה "מלומדה": המעתיק) רק לכבוד וגאווה ותאווה רק לזה לומדים? יש לפעמים נטיה של גאווה, יש פעם כזה דבר, אבל אם לא היינו מאמינים בה' ולא רוצים לציית רק ללמוד לשם כבוד אף אחד לא היה עושה זה. היום (הכונה מאז שהתחיל להתנוצץ אורו של משיח, המעתיק) אין שוטים כאלה. אולי בדורות הקודמים (לפני התנוצצות אורו של משיח) היו, איני יודע. (ובמהמשך הקלטת) אתה יכול ללחוץ ציבור כשזה לא נכון, והלחץ אינו עוזר, כי בשעה שמרוממים זה כן פועל, ובאחרונה הלא כולם אוהבים מלרומם יש רק נ"מ אחד בין ישיבת המתמידים לחוגים אחרים, כל החוגים מרוממים למען התועלת, אבל בישיבת המתמידים מרוממים פי הם מרוממים (הקהל צוחק), יתכן שאם לא היו מרוממים גם ה' צריך לרומם ואני חושב שלא, שאני אוהב שאסור לעשות דברים למען התועלת מה שאמת אמת, אם אנו נמוכים (איו פארפאלן) אין ברירה, רק אם זה פיקוח נפש, מה שכאן מרוממים כי זה מרומם, וככה זה...

אני רוצה לומר לכם עכשיו משהו, על עצמו כ"א חושד שיש לו נטיות, שצ"א יחשוב לתאור בכנות אבל באמת עם שחרור אפשר לעשות זה, שהוא נציג של הקב"ה לקבוע את המשפט, והוא (באטראפט) מתבונן בציבור, מה הוא מחליט, הוא גם קצת ידע יצרני, שידע מעצמו על אחד, יודע המצב מהו יחליט? לפי ר' חצקל לוינשטיין לפי (השמועס) השיחה אז עד שנה הבאה לא ה' צריך להשאיר אחד... כולם נשארו ב"ה... (שחוק משחרר). אני מתבונן הקב"ה חושב אחרת, הוא חושב כמו שאנחנו חושבים (עפ"ל), החשוב על כל האנשים שאתה מכיר והנראה (א' אומר הקב"ה רחמן, עונה:) אמת, טאקע רחמן, גם אנחנו רחמנים גם לנו יש מדת הרחמנות, איני מבין איך אפשר לומר על יהודים שבונים בתים יהודיים ושקועים כל היום בתורה ותפלה ועובדים לפרנסה ונוהרים יש כזה רחוב מלוכלך ואפשר להסחף ואפשר לגנוב ולא גונבים זה מלומדה שאין גונבים? זה מלומדה? הרי אפשר לגנוב על כל צעד ושעל? מלומדה? אף אחד לא גונב מפחדים לגנוב, מפחדים מהקב"ה, חילול שבת, מי מסתכל עלי בדגים אם אני עושה בורר אם לא, אם אי לא מאמין בה' רק מלומדה, בורר בשקט, יש לי

א. לדאבוננו בדורינו לא אוהבים לדבר על מידת הדין ולחנך על דרך היראה כי ידוע ר' יחזקאל זצ"ל היה מדבר בראש השנה בחלק הראשון של שיחותיו על עומק מידת הדין שאז הרי מידת הדין הוא נדא והמתבונן בזה יבין שבמידת הדין לא מצאנו ידינו ורגלינו, ובחלק השני של שיחותיו דבר על מידת הרחמים שבזכותה אנו חיים וקיימים.

התמונה, רק מה כשאצל אחד נקודה זו מאוד חם, מאוד חזק, והדברים האחרים שהן מאזנים אותו אינו כ"כ בדרגה זו, אז הוא כך (ציטערדיג) מפחד, אבל בשעה שאחד בכל הדברים גדול או פחות יותר, הוא נראה בדמות כמו החזון איש והטשעבינר רב, ירא מה' לבו אומר לו כמה ציטערן וכמה לא, (ובהמשך הקלטת) צריך לדרוש להיראות כמו שהתורה אומרת, כמו שאחד מסתכל בספר התורה, לא נראה שהאידישער פאלק (העם היהודי) צריך להסתובב כך, לא נראה, תארו לעצמכם שכל העם היו צדיקים גמורים היו פולם מסתובבים כך? זה לא דמות של יהודי, אצל יהודי יש יראה ויש גם שמרה נפשי כי חסיד אני לא חסיד אני! צמאה לך נפשי, ואנו יודעים שהקב"ה אינו אכזר, ואנו יודעים שאנו עושים מעשים טובים, ומעשים רעים יש יצר, הקב"ה מבין גם אותנו, מי מבין אותנו כל כך כמו הקב"ה? הוא הרי האט ארויס אלס? כי הוא ידע יצרנו כי הו-א ידע יצרנו, הוא יודע אף אחד אינו יודע, אני בא לעודד תירוצים? אני אומר את המציאות למה כל העולם לא ציטערדיג.

נתגלגל לידו" הספר אור יחזקאל הוא שואל שאלה הרי מאמינים בה' ומאמינים בשכר ועונש למה (אנו) לא ציטערדיג, הוא אומר כי (אנו) מגושמים, הוא צודק אבל אנו לא ציטערדיג כל כלל ישראל הם מאמינים בה' איך מיין ערלאכע אידן ערלאכע חשובים עלטערע אידן מאמין בה' ובשכר ועונש וזה תופס אצלם מקום ואנו לא כל כך ציטערדיג, כי יודעים שלא צריך להיות ציטערדיג כל כך, יש עוד דברים אני מתכוין שכר ועונש, אבל יש גם דברים טובים, זה לא כך, זה לא בגלל שאנו לא מפחדים, (תלמיד עוזר: כשאחד ירא מאוד יש לו גם גדלות אחרת) הוא גם מאוד אוהב, וגם מאוד שמת, בתהלים יש כל הדברים יחד... (אחד אומר: אבל מי שאין לו כלום... והרב מגביה את קולו ואומר:) אין אחד שאין לו כלום!

ישיבה בחורים יש להם הכל, למי אין כלום? פויער ברחוב אין לו כלום, גם אי אפשר לומר אין לו כלום, אני לא מדבר על חפשי, אבל ערלאכער איד מתפלל ג"פ ביום שומר שבת מחנך בנו מה פירוש אין לו כלום? אנו מוסרים את נפשינו להקב"ה עשרים וארבע שעות במעט לעת, מה יש אוכלים קצת? אז מה גם אוכלים לשם שמים (א' שואל: ר' יחזקאל לוינשטיין

א. האם זה איזה עיתון, שרק הגיע לידו בדרך התגלגלות?

ב. בעל הנפש המבולבלת אומר להשיג דבקות של "צמאה לך נפשי" מתוך פיצוחים והתפרקות, ואתה לא יודע אם לך הוא, או שוטה הוא, או שניהם גם יחד, בקוראו במלא הפתוס, אנו "מוסרים את נפשינו להקב"ה עשרים וארבע שעות במעט לעת", - יודע הוא היטב את נפשו הבהמית ושואל "מה יש אוכלים קצת" ואנו נשיב לו, לא "אוכלים" כי אם זוללים, לא "קצת" אלא הרבה, מפצחים פיצוחים למלאות את תאווננו, אין לנו בלמים ואין רסן לרוחינו.

בשיחות של אלול אחד אחר השני, לימודכם אינו כלום, מצוותיכם. ובפוניבו' לומדים כל היום יומם ולילה ואעפ"כ אמר כך) מותר לומר כך? דוד המלך אומר שמרה נפשי כי חסיד אני על כל הישיבה הבחורים לומדים מלומדה! (כנראה אינו יודע מה זה "מלומדה": המעתיק) רק לכבוד וגאווה ותאווה רק לזה לומדים? יש לפעמים נטיה של גאווה, יש פעם כזה דבר, אבל אם לא היינו מאמינים בה' ולא רוצים לציית רק ללמוד לשם כבוד אף אחד לא היה עושה זה. היום (הכונה מאז שהתחיל להתנוצץ אורו של משיח, המעתיק) אין שוטים כאלה. אולי בדורות הקודמים (לפני התנוצצות אורו של משיח) היו, איני יודע. (ובהמשך הקלטת) אתה יכול ללחוץ ציבור כשזה לא נכון, והלחץ אינו עוזר, כי בשעה שמרוממים זה כן פועל, ובאחרונה הלא כולם אווזים מלרומם יש רק נ"מ אחד בין ישיבת המתמידים לחוגים אחרים, כל החוגים מרוממים למען התועלת, אבל בישיבת המתמידים מרוממים פי הם מרוממים (הקהל צוחק), יתכן שאם לא היו מרוממים גם ה' צריך לרומם ואני חושב שלא, שאני אווזו שאסור לעשות דברים למען התועלת מה שאמת אמת, אם אנו נמוכים (איו פארפאלק) אין ברירה, רק אם זה פיקוח נפש, מה שכאן מרוממים כי זה מרומם, וככה זה...

אני רוצה לומר לכם עכשיו משהו, על עצמו כ"א חושד שיש לו נטיות, שפ"א יחשוב לתאר בכנות אבל באמת עם שחרור אפשר לעשות זה, שהוא נציג של הקב"ה לקבוע את המשפט, והוא (באטראכט) מתבונן בציבור, מה הוא מחליט, הוא גם קצת ידע יצרינו, שיודע מעצמו על אחר, יודע המצב מהו יחליט? לפי ר' חזקל לוינשטיין לפי (השמועס) השיחה אז עד שנה הבאה לא ה' צריך להשאיר אחד... פולם נשארו ב"ה... (שחוק משחרר). אני מתבונן הקב"ה חושב אחרת, הוא חושב כמו שאנחנו חושבים (עפ"ל), תחשוב על כל האנשים שאתה מכיר ותראה (א' אומר הקב"ה רחמן, עונה:) אמת, טאקע רחמן, גם אנחנו רחמנים גם לנו יש מדת הרחמנות, איני מבין איך אפשר לומר על יהודים שבונים בתים יהודיים ושקועים כל היום בתורה ותפלה ועובדים לפרנסה ונוהרים יש כזה רחוב מלוכלך ואפשר להסתחף ואפשר לגנוב ולא גונבים זה מלומדה שאין גונבים? זה מלומדה? הרי אפשר לגנוב על כל צעד ושעל? מלומדה? אף אחד לא גונב מפחדים לגנוב, מפחדים מהקב"ה, חילול שבת, מי מסתכל עלי בדגים אם אני עושה בורר אם לאו, אם אי לא מאמין בה' רק מלומדה, בורר בשקט, יש לי

א. לדאבוננו בדורינו לא אוהבים לדבר על מידת הדין ולחנך על דרך היראה כי ידוע ר' יחזקאל זצ"ל היה מדבר בראש השנה כהלק הראשון של שיחותיו על עומק מידת הדין שאז הרי מידת הדין הוא נודא והמתבונן בזה יבין שבמידת הדין לא מצאנו ידינו ורגלינו, ובחלק השני של שיחותיו דבר על מידת הרחמים שבזכותה אנו חיים וקיימים.

איזה עסק עם מישהו? כשהשני מסתכל לא אברור כן אברור, מוקצה אנו עוברים? וכל הפיציוקס (אנו מקיימים), אני הולך לקרר? אבל ל"צ להיות שקר כשרוצים לעורר, ובפרט שהיום כולם אוחזים שלרומם עוד יותר עדיף לחינוך, פעם אי יכול לומר למען התועלת לא נרומם אותם, אבל כיון שלמען התועלת כבר גם אין (כחיום), אז אתה כבר יכול לומר האמת איני מבין כל הדבר.

מינוי אהרן ומשה

(קלטת מספר 90 – אייר-תשמ"ד)

אני חושב לומר מה שזכה אהרן להיות כהן גדול, זה בגלל שהיה אחיו של משה, כשהקב"ה הלך לחפש כהן לא היה בזה שמצא את אהרן את הנכבד הגדול של העם היהודי ובגלל זה הוא בחר אותו אלא שהיפך את מי למנות, ואהרן בעצם היה גם נכבד ואפשר שבמקרה הוא היה אחי משה הכי נכבד, יכול להיות, ומסתבר כך, וכך כתוב, אבל מה שלקחו אותו לכהונה זה בגלל שהיה אח של משה, ולעולם היה צריך הכהונה להיות עבור משה והוא הכי מתאים מפני שהוא המקודש ביותר, אלא שהוא היה עסוק בעם וללמד תורה ובנתינת התורה, ויש לו (למשה) אח חשוב לקחו אותו, אני חושב שאפ"י בלא שום ראיה כשהולכים לחשוב מסתבר לומר כך, (כי) מה אנו יודעים מאהרן? הוא היה אחיו של משה!! (את זה אנו יודעים) אבל יש גם ראיות, לעולם משה היה צריך לקבל אלא הוא עסוק ולכן נתנו לאהרן, (ובהמשך הקלטת) ובשבעת ימי המלוואים שימש משה בכהונה, וההיסטוריה של הכהונה התחילה במשה ותולדות הכהונה התחילה במשה (ואחד שואל מדוע לא נתנו את הכהונה לבניו של משה, ואינו עונה), ומה שביקשו ממנו (זה בגלל) שהוא אח והוא מאותו הסוג, ואהרן נהיה כהן מפני שהוא אח של משה, ובחז"ל מובא שבגלל שמשה לא רצה ללכת בשליחות הקב"ה למצרים לא קיבל אח"כ את הכהונה כתוב כאן שמשה לא לקח את כל התפקיד עליו והשאיר חלק לאהרן, וכשהלכו לחלק תפקידים בכלל ישראל אז לקח אהרן חלק, ולולי זאת היי משה לוקח את כל התפקידים, ובגלל שמשה לא לקח את כל התפקידים אז בבא היום לא קיבל כהונה בגלל שהוא עסוק, ובאמת לא היה לו (למשה) כח ליותר, ובכמה דקות האלה כבר התרגלתם לדיבורים שאמרתם וזה כבר נראה לכם פשוט. ורק ברגע הראשון הוא נראה (חריג) חריף (כששומעים דיבורים כאלה שאמרתם), אהרן (קיבל) מפני שהוא אח של משה וזהו זה, והכהונה הם תולדות אהרן ומשה.

הוראת הלכה למעשה - למשה רבינו ע"ה

(קלטת מספר 533 – טבת תשנ"ד)

ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים, כתוב בחז"ל שני מהלכים אי, שעשה דבר ישר שהיה לו דרך ארץ ובשכר ויסתר פניו זכה לתמונת ה' יביט, ומהלך שני כשמשה ביקש הראני נא כבודך אמר לו ה' כי לא יראני אדם וחי, כתוב בחז"ל שהקב"ה אמר לו כשרציתי לא רצית, עכשיו איני רוצה, ושני המ"ד אלו ואלו דברי אלקים חיים אז צריך לדעת הלכה למעשה כשהקב"ה יתגלה לנו ואני מקוה, האם אנו צריכים להסתכל או לא איך אנו צריכים להתנהג? הלכה למעשה, הרי כל אחד צריך להיות מוכן להכל, אולי הוא יזכה לראות מראות אלקים, (ואחד שואל באספקלריא המאירה או לא?) האם אז הוא ילך לשאול את הרב והרב לא ידע? מה הוא יעשה? שאלה גדולה שאלה הלכה למעשה, כשיתגלה ה' אלינו האם הלכה כהמ"ד הזה או השני? אני אגלה לכם! והרי כתוב ונגלה כבוד ה' וכו'. הלכה למעשה אסור להסתכל מפני שזה לא דרך ארץ, אבל (חאפ"ן א בליק) לתפוס הצצה (כן היה צריך), הוא (משה) היה צריך להציץ, לא להסתכל, אבל להציץ זה כן היה צריך לעשות, מפני שלהסתכל זה לא דרך ארץ אבל אם אתה רואה את ה' ויש לך הזדמנות, תן הצצה!!! ומשה מיראת הכבוד אפילו לא הציץ ואני רוצה להביע את ההרגשות מצד אחד יש רגש יראת הכבוד ואתה הולך להסתכל על כבוד ה'? ומצד שני הרי ה' הוא כ"כ חביב וכ"כ מעניין וצריך לרצות כ"כ לראותו אבל אי אפשר אז מה עושים נותנים הצצה (א בליק) וזהו התשובה, ממילא הוא קיבל שכר מה שלא הסתכל אבל היה (משה) צריך להציץ וניתן הצצה וזה הלכה למעשה, וזהו אלו ואלו, לא להסתכל, אבל לתפוס הצצה².

א. מסתמא הכוונה לרב של פעם עם הקוץ ודרדר אבל אם יזכה לחיות עוד קצת יהיה לו רב עם התנוצצות של משיח וידע הכל.

ב. ר' נתן שאל לר' יוסי בר חנינא יומא חד ואמר ליה אליהו הוה ליה בריה או לאו אמר ליה מילתא אחרא הוה ביה כתיב אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו מאי אל תרעו אל תעשו עצמכם ריעים וחברים לנביאי והקב"ה בחר בהם והבדילם מישראל לעבודתו והכניסם בהיכלו ק"ו מי שהוא מלאך בשמים אתה שואל עליו (וזהו חדש רות דף ק"ג ע"א דפוס זלאקעווע)

חקר וחווה דעת בתנאים ואמוראים

(קלטת מספר 52 א – שבט תשמ"ג)

פעם אמרתי שראיתי במחלוקת של אביי ורבא, שאביי היה החריף לחפש את האמת שבאמת, ורבא היה (פוסק) לפי האמת הנראה, לפי מה שנראה בפשטות הדברים אפילו שהוא לא האמת של האמת, וכתבו בהארי"י שלעתיד לבוא יהיה ההלכה כמו בית שמאי מפני שאז יהיה הארץ מלא דעה ואז כולם יראו מיד את האמת של האמת, לכן אז האמת של האמת הוא יהיה האמת הקיים עבורנו, אבל כיום הוא מצב שונה שלא נראה החריפות, אלא נראה הפשטות של הדברים, ובגלל זה כך הוא הקביעות (וההלכה). ובגמי איתא מדוע אין הלכה כר' מאיר הרי בגמי מבואר שר' מאיר היה יותר גדול מכולם אלא שלא ירדו חבריו לסוף דעתו, לכאורה אדרבא היה צריך בוודאי להיות הלכה כמותו שהרי הוא כ"כ גדול שלא מבינים את דעתו? ורש"י אומר שם פשט קשה, שלא ידעו אם ר' מאיר מתכוין לחידודי או באמת עיי"ש, והוא מאד (פשט) קשה, דא"כ האם לא יכלו לשאול את ר' מאיר מה היא פונוהו? אבל נראה שהפשט בגמי הוא כך בגלל שלא ירדו לסוף דעתו, אז ממילא השיטה הזו לא קיימת כלפינו, מפני שאם חכמי הדור לא יכולים לתפוס את הבנתו אז אפילו כשהוא אמת לאמיתו, אבל כלפינו זה לא נוגע מפני שאנו צריכים להתנהג עם כזה אמת שאנו רואים זאת, פי התלמידי חכמים כמובן, וזה גם הפי' לא בשמים היא, כשיוצא בת קול מהשמים שכך הוא האמת (ואומרים) השמים יוכיחו, והפשט הוא אם אנו לבד גם מבינים את הדבר (כאן בארץ כך), זה לא נקרא בשמים היא, אלא הוא בארץ, ולא בשמים היא פירושו שהרי אנו נמצאים כאן בארץ ומבינים אחרת מהשמים, אבל יש הרי בת קול שאומר שכך הוא האמת! (ולכאורה היינו צריכים לשמוע בבית קול?) ולא שאנו מתווכחים עם הבת קול, ובוודאי הבת קול הוא האמת שבאמת, אלא בגלל שאנו כאן בארץ מבינים אחרת לכן כלפינו אנו צריכים להתנהג אחרת!!! ורק כך אפשר להבין שהיה מחלוקת בין הקב"ה לפמליא של מעלה, ואמר הקב"ה נצחוני בני ואצל ה' בודאי א"א לומר אלו ואלו אלא ה' אומר את האמת ובניו רואים עם התפיסה שלהם, וה' אומר אתם תתנהגו כמו שאתם תופסים (את הנושא), וזה הפירוש נצחוני בני.

אני רוצה לומר שאביי ורבא גם אפשר לומר על סברותיהם כן, אם הסברות הם בחינת שמים, או שהוא סברא שיש לו מקום כאן בארץ והוא סברא פשוטה יותר, אביי היה יותר חריף שהסתכל על האמת של האמת, ורבא היה (סברתו) מה שנראה, ושמתי לב בהרבה מחלוקות של אביי ורבא שכן הוא, וההלכה הוא כרבא ומאותה סיבה שההלכה כבית הלל,

וזה גם הסיבה שההלכה כר' יהודה ולא כר' מאיר, וכשתהיו בני ארבעים אני אגלה לכם מדוע ביע"ל קג"ם ההלכה הוא כאביי ולא כרבא, (ואינו יכול להתאפק והוא מגלה, מפני שביע"ל קג"ם) שם היה סברת רבא בכזו פשטות, שהחכמים כבר אחזו שכאן הסברות הם כבר יותר מדאי בפשטות, וכאן ההלכה היא כמו אביי, ואני יכול להראות לכם במחלוקת שלהם ביע"ל קג"ם שכן הוא.

המשך החקר בחזו"א

החזו"א גם היה יותר גמיש בפסק כמו שהוא נראה, אחרת מהבריסקאים (שהם ניגשים במבט) של מה שהוא יותר אמת, ויש לפעמים שהגישה של החזו"א הוא כבר יותר מדאי בפשטות, שאז הפוסקים כבר לא סוברים כמוהו, אם אתם יודעים שיש כאלה דברים, אני מדבר אליכם דברים יותר מדאי נשגבים, האם מותר לומר זאת? אני חושב שאסור לדבר כך (והוא ממשיך!!!), וכל הדברים שאמרתי לכם הם כבר דברים ישנים (אלטע תורות), ודברנו כבר באריכות בזה כמה פעמים, ויש לי חידוש שלא שמעתם און מעולם ומה ששמעתם עכשיו זה כבר שמעתם אצלי כמה פעמים.

א. הגיע הזמן להבין ש"פשטות" ושטחיות הם ב' הפכים!

החזו"א שכב בלימודו כדי להרגיש את התורה^א

(קלטת מספר 336 – חשון תשנ"א)

ורואים שהחזון איש שחלק גדול בתורתו היה להרגיש את התורה, ראו אצלו דבר חדש, ללמוד בשכיבה, ואף פעם לא ראינו בשום מקום ללמוד בשכיבה הפוך ככה? (ומדוע הוא באמת שכב, מפני) שאצלו הי' הענין להרגיש והי' צריך את המנוחה של שכיבה, והוא הראשון בדבר זה, (ואי שואלו הוא היה היגע הכי גדול בדורנו) (ועונה זה נכון ואמת! אבל רק כדי להגיע לסברא צריך יגיעה גדולה, אבל לחשבון (של הסוגיא) לא צריך כ"כ יגיעה, אבל גם הענין של ישוב הדעת שיש רק כששוכבים הוא להרגיש (את התורה) מפני כשרוצים להרגיש מוכרחים פינה שקטה להרגיש. (ויש לי ראייה לכך מהחזו"א) ולמה אמר החזו"א על סברא מסוימת שהסברא הזו אפשר להבין רק בשבת? ואני לא יודע אם שמעו דיבורים כאלה (כמו של החזו"א) אצל אנשים גדולים אחרים והסיבה לכך הוא מפני שאם לא לומדים להבין את ההרגש של הסברא ולומדים רק כדי להשיג בלימודים אז אין הבדל בין שבת לימות החול אבל כשלומדים כדי להרגיש את הסברא אז בשבת מרגישים יותר מימות החול, (ובהמשך הקלטת) אורו של משיח אני רוצה לומר לכם דרך אגב (קוללנו בקללה של) וקוץ ודרדר תצמיח ובועת אפיך תאכל לחם ובעצבון תאכלנה כל ימי חיך, דרך הלומדות כיום בעולם זה אורו של משיח, וכשמשיח יבוא יהיה (הלומדות) בשלימות, וכבר התחיל בכל הדברים שיפור, אתם

א. מרן החזו"א זצוק"ל הנה זה עתה חי ביננו, תלמידי למאות, ומהם מובהקים לעשרות, שידעו והכירו את האיש הגדול הלזה עוד חיים כהיום, ספרי תולדה רבים נכתבו עליו, ומכל אלה עולה יקרת עצמת יגיעתו בתורה עד אפיסת הכוחות, עם רוב עמלו עד מצוי הנפש, פנינים לעשרות או למאות המלאים בשבח העמל, ובטולו המוחלט של כל לימוד ללא יגיעה, פזורים, נאמרים, ונשנים בשמו, אגרותיו וספריו מלאים מכך, היש מקום לאדם מן הישוב לטעות בהילוך מחשבתו זצ"ל על עמל התורה ועל כתישת כל אבר מאבריו, כולנו יודעים כי רק מכח זה בצבץ ועלה לנו האיש המופלא הזה בדורותינו האחרונים העניים.

אם היינו סבורים כי ההוזה מאמין באמת במה שהוא אומר, וכך רואה הוא את החזון איש, היינו מובילים אותו ישר אל תוך בית חולים לחולי רוח, ואולם אין אנו מאמינים כי מחוסר דעה הנהו עד כדי כך, ולכן מתגלה לעינינו תמונה איומה ביותר: ענק הרוח אשר בכל כוחו השתדל להשתיל בלב אנשי דורו את האושר של עמל התורה, את החפץ הרב ביגיעה, וכל לימוד בקלות ובנוחיות היו בעיניו קיום האין, אז מה איום וחצוף הדבר, לעצב את דמותו כך, היש כפרה לתכלית הכוזבות להנוט איש חי, מאד נורא, כבובה מתה התואמת לרוחו, להשכיח תורתו ולהחליף את דמותו מן הקצה אל הקצה?

יודעים שקוץ ודרדר תצמיח לך הוא כבר כיום מאד מעט בתורה. בעבר היו תקופות של פילפולים ופילפולים והרבה סיפורים (מסביב לתורה) ומכל הדרך הזו הוציאו קצת עומק טובה כל אחד לפי בחינתו (ואז התקיים) הקללה של קוץ ודרדר תצמיח לך, ובתקופתנו כשמתישבים ללמוד ניגשים כבר מיד לסברא, וזה דבר מבהיל שאפילו בחורים צעירים, עוד לפני שהם עמלו שעות על הסוגיא כבר פורח אצלם הסברות וההבנות ופעם היו צריכים ללמוד שלושים פעם את הש"ס כדי לזכות לדעת לתפוס קצת סברא בתורה, וכ"כ הרבה זיעת אפיך (היו צריכים) כדי שיהיה ללומד שייכות לסברא אבל כיום כשמתחילים ללמוד שייכים כבר מיד לנשמה של התורה.

הרמב"ם והרמח"ל בספריהם, לא הבינו כמותו!

(קלטת מספר 207 – אב תשמ"ז)

יש לי שני הערות גדולות על ספר מסילת ישרים². ידוע שהוא ספר יסודי מאד, בשטח שלו

א. נכון שהיו פלפולים של הכל והיום ישנם גם הכל בסברות, ודבר זה רואים בחוש שמי שמתגיע כמו שהתיגעו פעם וכמו שמתגיעים היום וכמו שיתגיעו לעתיד (ער רייד צו די זאך) הוא מדבר לענין, ומי שאינו מתייגע (כמו שהיו כאלה פעם וכמו שיש גם היום) דברו שטויות כמו שהוא מדבר, רק תמיד היו אלו השטחיים מתבטלים בפני המתגיעים והיום הם מרימים ראש ומנסים את ברותם כמ"ש חכמת סופרים תסרת.

ב. המתהולל הזה אין מעצור לרוחו, האיש האלקים הרמח"ל ז"ל, אשר מרן הגר"א חרד לשמו ולזכרו וכן כל גדולי תלמידי הבעש"ט דברו על עוצם גדולתו, של האדם הגדול בענקים אשר כל שערי החכמה נפתחו לפניו וכולם משתאים לעוצם גדלו, עומד לו עני בדעת ומטיח בו קשות וגם מאלפהו דעה מה הי' לו לכתוב במסילת ישרים וכיצד הי' לו לפתוח את ספרו, העני בדעת הלזה עומד בפני קהל אפרוחים שטרם נפקחו עיניהם ומדבר על אור האורות רבינו הרמח"ל ז"ל, אשר לפניו נגלה כל רז ובלשונו גנוזה כל חכמה וכל תכלית, מולו נצב במצח נחושה נבער מדעת הלזה ומחווה דעה בדברים שהם גבוהים ממנו אלפי אלפים הבנות ודרגות, הוא גם משחק "מענטש" בפני (שטילע שעפסאלאך) שיות נאלמות, והנערים לא יבינו את השחוק האיום והכובא שבדבר, ולא יברחו ממנו כבורח מפני האש, לא יאומן אך קראו והתקוממו מה עולל רועה נערים זה לצעירי הצאן,

נימת החוצפה והשחצנות על הרמח"ל דלה עט אנוש להגדירה, ואלמלא שהדברים נאמרים בפני נערים שרגלי אבותיהם עמדו על הר סיני לא היה כדאי להזדקק כלל לדברי ריקה זה, אלא היו פוטרם אותו במילים מאד פשוטות לאמר: בן אדם זה קל דעת שמבין המון פטוטיו ניכר כי הוא מתקומם נגד כל חיוב שהוא, אשר הוטל על איש הישראלי, והאיש האלקים הרמח"ל ז"ל אשר

הוא מבחיר בבהירות ובנעימות ובקיצור כל דבר, והוא ספר נפלא מאד. אבל יש לי שתי הערות גדולות על המסילת ישרים. היה צריך להיות ספר אחר על המהלך שאני תיכף יאמר לכם, אבל שיהיה לזה גם את הנוסח והדרגא והחשיבות של המסילת ישרים^א.

המסילת ישרים אומר יסוד החסידות ושורש העבודה שיתברר ויתאמת מה חובתו בעולמו, ומה צריך שישים מבטו ומגמתו וכו' והוא מסביר שהדבר היסודי הוא שיש עוה"ב, והוא מבאר שזהו יסוד החסידות להשריש באדם שיש עולם הבא וכאן אנו מכינים את עצמינו לעולם הבא.

(היסוד הזה של המסילת ישרים שהעוה"ז הוא כדי להתכוון לעולם הבא) אם נפתח את התורה ונבדוק מבראשית עד לעיני כל ישראל לא כתוב כך, לא כתוב שהקב"ה בחר בנו לעם כדי שאנו נכין את עצמינו לקראת העוה"ב, וזה נראה כאילו שהקב"ה רצה לתת לנו העוה"ב, וכל הבחירה בנו היתה כדי לתת לנו עוה"ב וגילה לנו את הסוד איך מגיעים לעוה"ב.

(ואחד שואל: הרי מובא שרצה הקב"ה לזכות את ישראל וכו' רואים מכאן שהתורה הוא בשביל לתת לנו העוה"ב?) והוא עונה: אם כדברך אתה יכול להביא גם את החז"ל שהעוה"ז דומה לפרוזדור והעוה"ב לטרקלין.

(ושוב שואל אחד: שהמסילת ישרים מדבר על דרך המוסר?) והמגייד דוחה אותו: מה בדרך המוסר! וממשיך: (המסילת ישרים אומר) יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה, ואם אחד הולך לחבר ספר לעם ישראל איך היית אומר לתלמידים שלך? (אתה היית אומר) שיש הקב"ה שברא את העולם ולו ראוי לכבד להודות ולעבוד, ובחר עם אחד מבין כל העמים, שהם יהיו העם שלו, והם יתעסקו בכבודו, והם יעשו רצונו, והם ילכו בדרכים שהם רצונו ומהם יהיה לו נחת רוח שרוצה בעולם, וכל הדיבורים צריכים להיות מהדברים שנעשים כאן בעוה"ז,

בנה בנין נפלא אשר כולם יאשרוהו, וישתו בצמא את דבריו תחת עפר רגליו, בנה יסודותיו, כי העולם הזה דומה לפרוזדור, כלומר כי יש עוד עולם, והתענוגים הללו שהמטיף כל כך מתמוגג לדבר עליהם עלולים ליהפך ללענה, ובמקום שהמרצה הזה יבדוק את דרכיו וישר ויכנע ויחד מאימת הדין, משתלח הוא במוכיחים המערערים עד היסוד את דמיונות ושלות חייו, -הנצחיים בעיניו-, משל אותו כלב אשר נשך את המקל אשר הרביץ בו ובכך אמר לסלק את מרעידיו.

א. כל לומד תורה בכל מקצוע שהוא, נתקל בקושיות לרוב, ואלה שהם מתיגעים זוכים למצוא תירוץ ואלו שמתעצלים נשארים עם קושיות וצער על שלא השיגו את התירוץ, וכאן מתחדש לנו דרך חדשה יש לך קושיא תתקיף! אתה צודק!, מי הם בכלל הרמח"ל והרמב"ם שיטריחו אותי.

שבעוה"ז הוא צריך מכבדים ובעוה"ז הוא צריך נחת רוח, ובעבור זה יקבלו שכר, ואפילו שיקבלו כבר שכר זה לא (הווארט) העיקר, שהוא רוצה לתת לנו שכר. וזה ברור שיש סוד ועומק שגילו לנו שאחר העוה"ז בא העוה"ב, ומי שמתנהג טוב בעוה"ז נשמותיהם יפריחו בעוה"ב כמ"ש למען יאריכו ימיו וכו' ליום שכולו ארוך ואת זה גילו לנו בסוד, אבל אם באים להעמיד סדר הנהגה ליהודי, ואתה מחבר ספר מסילת ישרים שהוא מסילה הנהגה והדרכה לעם ישראל האם כותבים כך? תכתוב מה שכתוב בתורה! שהקב"ה רוצה שישמעו בקולו, וילכו בדרכיו, ומזה יש לו נחת רוח, והוא בחר בנו, ושאל אותנו אם אנו רוצים לקבל את התורה, וקיבלנו בשבועה ובברית, וקיבלנו את התפקיד ואשרינו שזכינו, ועכשיו אנו הולכים בדרכיו ואנו מכבדים אותו וזהו זה, ואם נעשה כך נקבל שכר ואם לא נקבל עונש, ושכר הוא לא רק בעוה"ז אלא גם בעוה"ב טוב מאד.

אבל האם כך מעמידים את יסוד החסידות ושורש העבודה שיתברר ויתאמת מה חובתו בעולמו? שחובתינו בעולמינו הוא לקנות לנו עוה"ב?

(ואחד שואל: המסילת ישרים מתכוין שבעוה"ז הוא עולם ההכנה) והוא עונה! לא נכון! את זה המסילת ישרים לא אומר, מה שהוא מתכוין בלב אני לא יודע. (ובהמשך הקלטת) הקב"ה לא נתן לנו את התורה כדי שנזכה להיות קרובים אליו, אלא נתן לנו את התורה מפני שרוצה שנלך בעוה"ז בדרכים אלו ומזה יש לו נחת רוח^א.

(מאן דהו מנסה להסביר: שהמסילת ישרים בא להסביר מדוע בכלל בראו את הבריאה, ומה שאתה מסביר זה הסבר טוב למה הקב"ה נתן לנו את התורה?) והוא עונה! (אם כדברך) שהמסילת ישרים יכתוב את דבריו בפרק ב', (והשואל מתעקש שהדיבורים האלה צריך להיות בפרק א' מפני שמסבירים מדוע בכלל נברא העולם?) והוא עונה! תאמר לי: אבל איפה כתוב (בספר) מה שאני אמרתי? (ואחד מהנוכחים עונה: המסילת ישרים כבר אומר דיבורים שהם כבר אחרי ההסבר שלך שאמרת מדוע הקב"ה נתן לנו את התורה), והוא עונה: כל התירוצים של הנוכחים כאן הוא טוב מאד אחד אומר שהמסילת ישרים הוא ביאור על ההסבר שלך, או שהוא ספר שמסביר אחרי שכבר נתנו את התורה, אני רוצה שיחברו ספר^ב שיסביר לפני ההסבר של המסילת ישרים, ושיהיה כתוב שם גם את ההסבר שלי (מדוע נברא העולם),

א. דרך אגב: אם היה מסתכל ומתכוון בספר מסילת ישרים היה רואה שהוא מביא ראיות על כל דבריו מדברי חז"ל, ומביא שם ענין נחת רוח וכותב שהוא רק דרגא של אהבת הנברא להבורא.

ב. המסילת ישרים חיבר את הספר לפי האמת, ולא לפי מה ש"אני רוצה".

ואני שואל גם מדוע בתורה לא כתוב מה שהוא כותב? מבראשית ועד לעיני כל ישראל לא כתוב (שאנו עובדים את ה') בשביל ליהנות מעוה"ז ומעוה"ב? (זה כן) כתוב שאם בחוקותי תלכו תקבלו שכר, אבל מתי שבחר בנו כעם לא כתוב שאמר לנו שרוצה להטיב עמנו, ואני לא יכול לתת לכם שכר בחנם ממילא תקיימו את התורה ותקבלו טוב, האם כך הוא נתן עס? וכל הלשונות (של המסילות ישירים) יש בעומק איזה בחינה וענין, אבל לא כך כתוב בתורה, האם אנו צריכים לחיות כאן בהרגשה שבאנו לכאן לאסוף עוה"ב! אני לא אוהז כך אנו באנו לכאן לעבוד את ד' והוא צופרין שמתנהגים כך והוא ברא את העולם וממילא יש רגש לעבדו שכל מה שאמר לך בעל הבית עשה, (ובהמשך הקלטת) העוה"ב הוא דבר צדדי שאומרים לאדם שגם יזכה לעוה"ב.

(ואחד שואל: המסילות ישירים לא אומר שעבודת ה' תהיה רק כדי לזכות לעוה"ב! והוא מתכוין שהאדם לא יראה את העוה"ז כעיקר) והוא עונה: המילים שנוקט המסילות ישירים הוא מה חובתו בעולמו, והוא לא אומר מה החוב שלי בעולם!.

ויש לי עוד הערה גדולה: הוא לא כותב בכלל בספר שנבחרנו לעם? והוא הרי מדבר לבני אדם? ובכל הספר הוא מדבר בלשון ועל האדם, ועל האדם מוטל, והאדם הישר מבין וכו', וככה כל הספר הוא כותב ועל האדם.

(ואחד מגיב: שהמסילות ישירים מדבר לישרים והספר הוא מסילה לישרים), והוא עונה: האם הספר הוא מסילה לישרים או ליהודים?

לא צריך לכתוב כך! צריך לכתוב שבגלל שמינו אותנו לתפקיד מוטל עלינו להתנהג בישרות, וכן בכל ההנהגות, אבל לא לכתוב המילה אדם? וכן (המסילות ישירים) לא מזכיר בספר שאנו נבחרנו לעם? וגם לא כתוב שיהודי יש לו תפקיד מיוחד בעולם? הרי זה ספר ליהודים, לא?

אם אחד קורא בספר מסילות ישירים יכול להשתמע מהספר, שהוא להבדיל אפי' עבור גויים! מפני שלא מוזכר שם בכלל שהוא רק עבור העם היהודי ושהוא תפקיד מסוים עבורם!

(ואיזה תם שואל: הרי כתוב שם עניני יראת שמים ודקדוקים משמע מזה שהוא מדבר כן ליהודים?)

והוא עונה: לא כתוב בספר שלא! לא כתוב בספר שלא! (לא כתוב שאינו לגויים) הרי

כתוב שם האדם!.

לכן אני אומר שצריך כזה ספר שיהיה כתוב שם מה שאני אמרתי לכם.

(ובהמשך הקלטת) והאמת שברמב"ם גם כתוב כך (כמו במסילות ישירים), וטראו בהלכות יסודי התורה שהוא מתחיל ביסוד שיש בורא והוא ממשיך בגדלות הבורא, ואח"כ אומר הרמב"ם שהבורא הזה מצוה לאוהבו וכו' וזהו מצות אהבת ה' ואח"כ הוא מביא את כל מצוות התורה, ומהתחלת הלכות יסודי התורה לא מביא הרמב"ם אף פעם שנבחרנו לעם, וכל התורה הזו שיש לנו הוא מפני שאנו יהודים זה הוא לא כותב! (והוא מוקף בשאלות, וחצוף אחד אומר בדיחה: שהרמב"ם הרי כתב את ספרו עבור המצריים! ופורצים בצחוק), ועליו זה יותר מיושב.

והוא ממשיך: אם (הרמב"ם) לא היה עושה הלכות יסודי התורה והיה מדבר באריכות על הבורא, ומדוע צריך לעבדו אז אתה צודק, אבל הרמב"ם הרי מדבר באריכות על הבורא, ומדוע צריך לעבדו, וכאן (הרמב"ם) לא כותב נכון, מפני שהמצוה לאהוב את ה' היה יכול לומר גם עבור כל גוי? (והרמב"ם) היה צריך לכתוב כך הא-ל הזה רצה עם שיכבדוהו ובחר אותנו וצוה אותנו מצוה זו וזו בקיצור נמרץ, ואח"כ להתחיל והמצוה הראשונה הוא לאוהבו ולהמשיך הלאה, (ואצל הרמב"ם) זה לא נורא כ"כ, אבל על המסילות ישירים (קשה), האם החוב הוא לעורר לרכוש עוה"ב! (וזה החוב העיקר לעורר את האדם?) הרי עיקר החוב של האדם הוא למלאות תפקיד? והיה צריך לכתוב פרק מיוחד עם לשונו החביב איך לעורר את הלב למלאות את התפקיד שקבלנו על עצמינו, ויכתוב גם איך הוא בזוי אם לא ממלאים תפקיד כזה, וכמה אנו חשובים מתי שאנו ממלאים תפקיד, ואשרינו שזכינו לכך לעשות בנאמנות.

(ושוב הוא נשאל: אולי זה באמת התפקיד כמ"ש במסילות ישירים?), והוא עונה שוב: מבראשית ועד לעיני כל ישראל חיפשתי ולא מצאתי, חיפשתי וחיפשתי (צחוק), ולא כתוב כך ואין לי שום ספק בדבר, ואין לי שום ספק בדבר.

יש כן רעיון, למה הקב"ה בכלל ברא הכל (וסוף הרעיון בזה) מפני שרוצה להטיב, וזה דבר עמוק ואני לא יודע אם צריך לחיות עם הרעיון הזה בכלל ולפעמים יודעים את זה, וגם הוא דבר צדדי, ואיש עליון מאד חי את ההרגשה הזו תמיד, אבל ההרגשה היסודית צריכה להיות שיש לנו תפקיד, ובכלל איפה העם היהודי מופיע בספרו, האם אין דיבורים לעורר את ההרגש של העם היהודי, שהוא מביא לכל הדברים? הרי יש דיבורים מסביב לנושא, אם אומרים זאת לעם יש דיבורים אחרים לעורר אותם על תפקידם המסוים ואיה הדיבורים

ואני שואל גם מדוע בתורה לא כתוב מה שהוא כותב? מבראשית ועד לעיני כל ישראל לא כתוב (שאנו עובדים את ה') בשביל ליהנות מעוה"ז ומעוה"ב? (זה כן) כתוב שאם בחוקותי תלכו תקבלו שכר, אבל מתי שבחר בנו כעם לא כתוב שאמר לנו שרוצה להטיב עמנו, ואני לא יכול לתת לכם שכר בחנם ממילא תקיימו את התורה ותקבלו טוב, האם כך הוא נתן עם? וכל הלשונות (של המסילת ישרים) יש בעומק איזה בחינה וענין, אבל לא כך כתוב בתורה, האם אנו צריכים לחיות כאן בהרגשה שבאנו לכאן לאסוף עוה"ב? אני לא אוהז כך אנו באנו לכאן לעבוד את ד' והוא צופרין שמתנהגים כך והוא ברא את העולם וממילא יש רגש לעבדו שכל מה שאמר לך בעל הבית עשה, (ובהמשך הקלטת) העוה"ב הוא דבר צדדי שאומרים לאדם שגם יזכה לעוה"ב.

(ואחד שואל: המסילת ישרים לא אומר שעבודת ה' תהיה רק כדי לזכות לעוה"ב? והוא מתכוין שהאדם לא יראה את העוה"ז כעיקר) והוא עונה: המילים שנוקט המסילת ישרים הוא מה חובתו בעולמו, והוא לא אומר מה החוב שלי בעולם!.

ויש לי עוד הערה גדולה: הוא לא כותב בכלל בספר שנבחרנו לעם? והוא הרי מדבר לבני אדם? ובכל הספר הוא מדבר בלשון ועל האדם, ועל האדם מוטל, והאדם הישר מבין וכו', וככה כל הספר הוא כותב ועל האדם.

(ואחד מגיב: שהמסילת ישרים מדבר לישרים והספר הוא מסילה לישרים), והוא עונה: האם הספר הוא מסילה לישרים או ליהודים?

לא צריך לכתוב כך! צריך לכתוב שבגלל שמינו אותנו לתפקיד מוטל עלינו להתנהג בישרות, וכן בכל ההנהגות, אבל לא לכתוב המילה אדם? וכן (המסילת ישרים) לא מזכיר בספר שאנו נבחרנו לעם? וגם לא כתוב שיהודי יש לו תפקיד מיוחד בעולם? הרי זה ספר ליהודים, לא?

אם אחד קורא בספר מסילת ישרים יכול להשתמע מהספר, שהוא להבדיל אפי' עבור גויים! מפני שלא מוזכר שם בכלל שהוא רק עבור העם היהודי ושהוא תפקיד מסוים עבורם!

(ואיזה תם שואל: הרי כתוב שם עניני יראת שמים ודקדוקים משמע מזה שהוא מדבר כן ליהודים?)

והוא עונה: לא כתוב בספר שלא! לא כתוב בספר שלא! (לא כתוב שאינו לגויים) הרי

כתוב שם האדם!.

לכן אני אומר שצריך כזה ספר שיהיה כתוב שם מה שאני אמרתי לכם.

(ובהמשך הקלטת) והאמת שברמב"ם גם כתוב כך (כמו במסילת ישרים), וטראו בהלכות יסודי התורה שהוא מתחיל ביסוד שיש בורא והוא ממשיך בגדלות הבורא, ואח"כ אומר הרמב"ם שהבורא הזה מצוה לאוהבו וכו' וזהו מצות אהבת ה' ואח"כ הוא מביא את כל מצוות התורה, ומהתחלת הלכות יסודי התורה לא מביא הרמב"ם אף פעם שנבחרנו לעם, וכל התורה הזו שיש לנו הוא מפני שאנו יהודים זה הוא לא כותב? (והוא מוקף בשאלות, וחצוף אחד אומר בדיחה: שהרמב"ם הרי כתב את ספרו עבור המצריים! ופורצים בצחוק), ועליו זה יותר מיושב.

והוא ממשיך: אם (הרמב"ם) לא היה עושה הלכות יסודי התורה והיה מדבר באריכות על הבורא, ומדוע צריך לעבדו אז אתה צודק, אבל הרמב"ם הרי מדבר באריכות על הבורא, ומדוע צריך לעבדו, וכאן (הרמב"ם) לא כותב נכון, מפני שהמצוה לאהוב את ה' היה יכול לומר גם עבור כל גוי? (והרמב"ם) היה צריך לכתוב כך הא-ל הזה רצה עם שיכבדוהו ובחר אותנו וצוה אותנו מצוה זו וזו בקיצור נמרץ, ואח"כ להתחיל והמצוה הראשונה הוא לאוהבו ולהמשיך הלאה, (ואצל הרמב"ם) זה לא נורא כ"כ, אבל על המסילת ישרים (קשה), האם החוב הוא לעורר לרכוש עוה"ב? (וזה החוב העיקר לעורר את האדם?) הרי עיקר החוב של האדם הוא למלאות תפקיד? והיה צריך לכתוב פרק מיוחד עם לשונו החביב איך לעורר את הלב למלאות את התפקיד שקבלנו על עצמינו, ויכתוב גם איך הוא בזוי אם לא ממלאים תפקיד כזה, וכמה אנו חשובים מתי שאנו ממלאים תפקיד, ואשרינו שזכינו לכך לעשות בנאמנות.

(ושוב הוא נשאל: אולי זה באמת התפקיד כמ"ש במסילת ישרים?), והוא עונה שוב: מבראשית ועד לעיני כל ישראל חיפשתי ולא מצאתי, חיפשתי וחיפשתי (צחוק), ולא כתוב כך ואין לי שום ספק בדבר, ואין לי שום ספק בדבר.

יש כן רעיון, למה הקב"ה בכלל ברא הכל (וסוף הרעיון בזה) מפני שרוצה להטיב, וזה דבר עמוק ואני לא יודע אם צריך לחיות עם הרעיון הזה בכלל ולפעמים יודעים את זה, וגם הוא דבר צדדי, ואיש עליון מאד חי את ההרגשה הזו תמיד, אבל ההרגשה היסודית צריכה להיות שיש לנו תפקיד, ובכלל איפה העם היהודי מופיע בספרו, האם אין דיבורים לעורר את ההרגש של העם היהודי, שהוא מביא לכל הדברים? הרי יש דיבורים מסביב לנושא, אם אומרים זאת לעם יש דיבורים אחרים לעורר אותם על תפקידם המסוים ואיה הדיבורים

וההתעוררות לדבר אל הפינה הזו היסודית להסית את הלב שילכו עם זה, הרי זה כל הספר ואיפה מעוררים כאן את הלב? וכן האדם מה זה האדם, האדם, אני לא יודע מה הוא מתכוין, אבל כתב האדם, יכול להיות שכתוב כאן שצריך להתגייר (צחוק) אבל אנו מבינים שהוא מדבר ליהודים אבל בשפה זה לא כתוב, וצריך לעשות ספר עם שפה זו ואני אוחז שהוא מעורר יותר את הלב.

כסא הכבוד

(קלטת מספר 340 – כסלו תנש"א)

מאברהם עוד יצא ישמעאל, ויצחק היה לו עשיו, ויעקב היתה מטתו שלימה והוא היה נקי לגמרי ובלי זוהמא ובלי פגם, ולכן שופרא דיעקב מעין שופרא דאדם הראשון קודם החטא, והזוהמא של אברם ויצחק היתה בגלל (זייערע זיידעס) סבותיהם שנשאר אצלם עד שנגמר, ואצל יעקב היה כמו קודם החטא.

וזה מה שכתוב שצורתו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד, אמרתי כבר לאנשים מסויימים שהרעיון בזה כמו שבמשכן יש מעשה כרובים ותמונות, לפאר את המשכן, (כמו כן) את כסא הכבוד מפארים עם תמונות, ואחד מהדברים שמפארים אותו היא צורתו של יעקב אבינו ורואים כאן שהוא דמות שהוא מפאר את הכסא, ויותר בפשטות הוא מפני שישראל אשר בך אתפאר שהקב"ה מתפאר בעם ישראל וזהו כבודו".

טעמי הליצות

טבילת כהן גדול בין העבודות ביוה"כ - התרעננות!

(קלטת מספר 326 – תמוז תש"נ)

החזו"א מחדש חידוש יש מחלוקת בין ר' עקיבא לחכמים אם איש טהור מזה על איש

א. אגב (לדרכו): האין הטווס עם נוצותיו המפוארות יותר יפה ומעניין מהנשר?

טהור אפר פרה אם נטמא או לא והחכמים סוברים שהוא נהיה טמא, והחזון איש מבאר סברת החכמים, (כשטהור מזה על הטהור אפר פרה נהיה טמא), זה בגלל שהוא מוסיף טהרה בכל הזאה והזאה.... ע"כ. וממשיך: וזה שונה מטבילת איש טהור (שזו לא שייך להוסיף עוד טהרה בטבילה נוספת), ואפילו שר' צדוק הכהן אומר שבכל טבילה וטבילה כן מוסיפים טהרה, (אפילו כשהאיש טהור) והוא מביא ראיה מטבילת כהן גדול ביוהכ"פ שהיה טובל בין העבודות אפילו שלא נטמא ביניהם, זה ראיה חלושה, מפני שרחיצה (בתורה) זה לא רק להוריד טומאה, (והטבילה של הכהן גדול שהיה בין העבודות טעמו וענינו) מפני כשהולכים לעשות עבודה מכובדת מ'פרישט זיך אפ מתרחצים ומתרעננים... (וזה הסיבה שהיה הכ"ג טובל בין העבודות), אבל לא להוריד טומאה, אבל כאן בפרה ההזאה הוא להוריד חרון אף, לכן שייך להוריד חרון עד אין סוף לכן נטמאים.

רוח רעה בבוקר - "פארקוועטשקייט"

וטבילה מטומאה - התרעננות

(קלטת מספר 227 – שבט תשנ"ח)

בבוקר כשקמים מהשינה צריכים ליטול את הידים, ויש פוסקים שסוברים שהטעם הוא מפני שאין הידים נקיות מפני שהם עסקניות, ונגעו במקומות המטונפים, וכמו שאחד נוגע בצואה ונהיה מלוכלך נוטל את ידיו מפני שהם התלכלכו. (ויש עוד טעם לנטילת ידים בבוקר) מפני רוח רעה ששורה על האדם, וכשנוטלים ידים מסתלק הרוח רעה מה היא הרוח רעה אני לא יודע, אבל נראה שהוא (א-געוויסע פאר קוועטשטקייט) אי נוחות מסוימת שיש לאדם אחר שישן (ונהיה קצת מבוכה בין המאזינים והוא מסביר את דבריו אחר שהוא משתיק את הציבור) יש פחד לנגוע באדם מת, ואפילו האנשים שאינם מפחדים לנגוע בו, אבל הם מרגישים שיש להם איזה קשר עם דבר לא טוב, איזה רוח רעה (א-אום איינגינעמע זאך) דבר לא נעים, והאדם כשמתרחץ הוא נהיה (פריש) מרוענן ועולה עליו (הפרישקייט) רענון, והוא ההיפך של רוח רעה, והרחיצה היא לא זאך ריין מאכן (להינקות או להיטהר) אלא (זאך אפ שאקלען) להתנער ממה שעלי, האם אתה יודעים שבמציאות אם מתרחצים נהיים טריים? ככה זה! נהיים טריים! כשמתרחצים אז עולה על האדם "רוח טובה" (צחוק) ושנוגעים במת אז באה רוח רעה על האדם, ומה שנמנעים לנגוע במת (מפני שמרגישים קשר עם דבר לא טוב) ולא בגלל שהמת הוא מלוכלך, וכן בשרץ הסיבה שלא רוצים לנגוע בו אפילו כשהשרץ הוא נקי רחוף בסבון, אבל הוא נשאר בכל זאת (א געפייגערטע קאץ) חתול מת, ולא

נעים לנגוע בו, האם אתם יודעים מה זה רוח נכאה (א דער שלאגענער גייסט) ולמי שיש רוח נכאה יש עבירו סגולה והיא רחיצה, כשמתרחצים יורד הרוח נכאה, האם הרגשתם פעם כשהיה לכם רוח נכאה והתרחצתם ונהייתם טריים פריש..."

ש"י טבילות - להוציא כל הרוח רעה מעומק העצמות עם בקשיש

(המשך הקלטת)

עכשיו אני רוצה לומר לכם מדוע נוטלים ידים ששה פעמים בסירוגין ודווקא בסירוגין, אפשר לומר שני מהלכים, האחד אם לא נוטלים בסירוגין זה נקרא כמו נטילה אחת, וכשעושים הפסק של נטילה בין יד ליד אז תחשב לגי פעמים (וא' שואל מדוע גי פעמים?) ועונה האם אתם לא יודעים ששלשה הוא מספר שמבטא ריבוי (צחוק פורץ בין הקהל) וממשיך האם אתם חושבים שבפעם אחת אפשר להוריד רוח רעה? אלא הנטילה הראשונה מורידים את התוקף, ובשניה עוד קצת, ובשלישי מורידים את כל השיריים, (וא' שואל מדוע טבילה הוא בפעם אחת) ועונה טבילה הוא דבר גדול לכן מספיק פעם אחת, והמהדרים טובלים ש"י פעמים, (צחוק פורץ בקהל) כדי שיצא כל הרוח רעה מעומק העצמות עד הסוף הכל, והענין של המספר ש"י הוא מפני שלוש מאות הוא מספר (גדול של ריבוי בספירת המאות), ועוד (עשרה הוא) בקשיש וזה ברור, ולומדים זאת ממ"ש להנחיל אוהבי יש, ויש הוא מספר שי, מפני שלעתיד צריכים להיות מציאות קימת, זה נקרא יש, לכן צריך שלש מאות ועוד (מיט א שמיץ אריבער) עם עוד תוספות הוא שלוש מאות ועוד עשרה ואז זה נקרא שיש לך את הדבר במילואה. (וא' שואל אם כן שיהיה מספיק לטבול שלושים ואחד פעמים ולא שי) ומתפרצים בצחוק... והוא עונה זה לא מספיק רוצים יותר, ואני בעצמי גם מרגיש שהוא לא מספיק שיהיה סך הכל שלושים ואחד, ושלוש מאות ועשרה טבילות זה כבר משהו לא פשוט...

א. עד כאן הוא בצד א' של הקלטת שאספנו.

פרה אדומה - סט של צבע ומברשת

(קלטת מספר 362 - תמוז תשנ"א)

ישנם (בתורה) סמלים (גיוואלדיג) נוראים, ומדוע אצל פרה אדומה צריך שתהיה דווקא פרה אדומה? ומדוע לא לקחת עץ אדום ולשורפו אולי היו צריכים לפרר אותם ועוד כהנה דברים שהיה יכול להיות? ואין הכי נמי אתם (בישיבתנו) מאד קרובים אל הענינים האלה (להבין) בגלל שימות המשיח מאד קרובים אלינו וזהו חוק.

ומה הענין של עץ ארז אוזב ושני תולעת זה גם מהחוקים שבדבר, ונאמר בענין כך: העץ ארז ואזוב ושני תולעת של מצורע, והשני ציפרים ביארנו מאד טוב, זה פשוט מברשת טבעית, מפני שצריך לקחת את הדם ולזרוק על המצורע, וכן במצרים שהיו צריכים לקחת את הדם ולשים על המזוזות לקחו גם אזוב מפני שהאזוב הוא הדבר הטבעי כדי לצבוע ולמרות, והעשב לבד הוא לא משוכלל, אבל בצורה משוכללת לוקחים עץ ועל זה שמים את העשב, ובשני התולעת קושרים אותו לעץ שיאחו בו, ואצל מצורע הוא טוב מאד להשתמש בו כך (ומאן דהו שואל אותו איזה שאלה

בנידון) (והוא עונה אני לא יודע בדיוק ואני לא יודע הכל)... ומדוע דווקא אזוב לקחו לצבוע דם על פתחי הבתים? צריך לקחת אזוב מפני שזה היה הדבר הנורמלי (בדורם) שלוקחים אזוב וצובעים ואולי זה היה המתאים והמוצלח, ואני לא מכיר את כל העשבים.

ומדוע פרה אדומה בדווקא, זה אני לא יודע ואת זה כבר יאמרו הדורות הבאים (והציבור מחייך) הרי כל דור יודע יותר... (והוא מגלה) מדוע דווקא אדום לא תחיינו! אתם הרי בדור יותר מאוחר ואתם צריכים יותר להבין את הטעם. כשמסתכלים על פרה אדומה רואים כאן שהיא מיוחדת מאדמימות ואם רוצים צבע מיוחד אז בפרה אדומה תהיה הדם שלה מאד מוצלחת ומי שמוצא פרה אדומה יודע שיש לו צבע אדום טוב, ממילא מה שצריך עוד לפרה צריך רק מברשת, ופרה ומברשת הוא סט, מפני שהפרה הוא הצבע, ועם המברשת צובעים, ולכן לוקחים את כל הסט, ושורפים אותו, זהו זה. וכן אסור שיעלה עליה עול מפני שאם היא התאמצה ונחלש כוחה חסר בשלימות של הפרה וכן שער שחור חסר באדמימותה ובשלימותה, ולכן לוקחים את כל החטא בלי חסרון בשלימות ולשורפה ולא להשאיר כלום, ואם בהסט שלה יש גם מברשת שורפים אותה עם הסט, מפני כשרואים פרה אדומה רואים צבע אדום ואותה ימכרו ביחד עם מברשת. (והוא מוקף בשאלות האם דם הוא צבע ואיפה מצינו להשתמש בדם עבור צבע! והוא עונה: בנימת צחוק לכן הוא חוק (וממשיך) אני גם יודע

מה שיש לשאול על פירושי אבל אני אומר לכפס!! אני אומר!! (ואחד מהנוכחים מנסה לגונן שהרי המצוה היא חוק לכן אפשר לומר בזה מה שרוצים והרב עונה לעברו: אין הכי נמי אפשר לומר! ואני אומר! ואתם יכולים גם לומר!)

פעם לא הבינו טעמי פרה והיום אפשר להבין

(קלטת מספר 94 – תמוז תשמ"ד)

אני סובר שכל חוקי התורה שכתוב בכל מקום, ויש מהם שלא ידע שלמה (מתכוין לטעם פרה), ויש שלא יודעים אומות העולם, ועוד, לא מתכוונים לומר שלא ידעו את מהלך הענינים, מפני שמהלך הענינים אפשר לומר להם, מה זאת אומרת שאומה"ע לא יודעים נאמר להם (והם ידעו) ולא שייך לומר שלא יודעים, מפני שידעים, ומה שאומרים שלא יודעים פירושו שהוא לא כובש את הלב, כמו כאן בפרה אדומה שלוקחים דבר אדום ושורפים אותו והוא ביטוי על חרון אף וכו', וזורקים אותו על הטמא וכולם אומרים הא, זה טעם חלש! זה טעם חלש! וזה מה שכולם אומרים שהוא טעם חלש זה נקרא סוד מפני שאם האדם הוא (דהייבין) מרומם ועירני וההרגשים עובדים חזק אז אפשר להבין שזה כן, שזה כן, (הטעם). והמהלך באמת יודעים וזה גם ידע שלמה וזה לא יכול להיות שלא ידעו, אלא אנחנו גם (לא) יודעים הטעם ולמשל מי שלא כ"כ עדין נפש, לא יבין הטעם של מצות עזוב תעזוב! ולא תגנוב כן, מפני שעזוב תעזוב הוא הידור עבדו ואצלו הוא סוד, והסיבה מפני שחסר לו בעדינות ואצל אדם כזה שלא מרגיש את ענין עזוב תעזוב אצלו זה סוד, וחוק, (ואחד שואל שאצלנו לא תופס מקום דברים סמליים ואנו לא בנויים על כך וכל הדברים הסמליים הם נקראים חוקיים?) וממשיך האם שלמה המלך לא ידע את הטעם (שאני אמרתי לכם) הרי הוא כ"כ דבר פשוט לתפוס את הטעם של פרה אדומה ששורפים את האדמימות (איך מיין וואס איז דא הא הא הא) אני חושב מה זה פה הרי הוא פשוט: בנימת צחוק (ועובר בענין אחר) וממשיך (ואחד שואל אותו האם שלמה המלך לא הרגיש את הענין? והוא עונה לא בשלימות לא בשלימות) והסוד של מטמא טהורים אמרנו מפני כשמתעסקים בעניני טומאה, וביעור טומאה, ההתעסקות בזה צריכה רחיצה, וזה רק כשמתעסקים בחנם, אבל מי שמזה על טמא לטהרו הוא לא נטמא, אבל להתעסק בזה בחנם הוא יוצר קשרים עם אדום, וזהו סוד, אבל זה כתוב כאן שהתעסקות עם דבר שמבער טומאה ומפריד טומאה גם נטמא. (וכאן הוא ממשיך בענין השריפה של האזוב כמ"ש בקטע הקודם ששורפים את מברשת וכו').

אני חושב וזה חידוש מה שאמרתי, שסוד פירושו שמהלך הענינים יודעים אבל הוא לא כובש את הלב ומאד מסתבר מה שאני אומר ויש לי קצת ראייה שהוא כך. האם הקב"ה רוצה להעלים מאתנו דברים בגלל שהוא רוצה להעלים? ה' לא רוצה להעלים מאתנו והוא נתן לנו את התורה, (ואני שואל) האם משה רבנו ידע טעמי פרה? הוא הרי ידע כמ"ש לך נתגלו טעמי פרה, ומדוע שלא יגלה זאת לעם ישראל! מדוע! מדוע! האם אמרו לו שלא יאמר מפני שה' אומר שהם לא ראויים שידעו זאת לכן אל תאמר להם. זה לא ככה!! מה יותר שאפשר ללמוד צריך ללמוד, ובוודאי אמר להם ואת מהלך הענינים בודאי אמר להם והוא נשאר סוד!! (ואחד שואל אפשר גם לצוות לא לומר!) ועונה: אין בזה דבר הרי ללמד תורה (הוא בא) ולא יאמר (לעם)? יש לפעמים כבוד אלקים הסתר דבר שהוא שייך להקב"ה והוא לא כבוד למי שהוא לא ראוי לגשת יותר מדאי קרוב אל המלך, אבל כאן תורה. מה נשתנה פרה אדומה מהשבת אבידה? שאת זה הוא לא שווה לדעת ואת זה כן? האם (פרה אדמה) היא מצווה יותר מקודשת? ובוודאי אמרו את מהלך הענינים וידעו והוא נשאר סוד, מפני שהשבת אבידה אתה יודע את המהלך הוא לכל אחד פשוט, ופרה אדומה אפילו שאתה יודע את המהלך הוא עוד סוד... (ובהמשך, אחד שואל הרי כתוב לא נתגלו משמע שלא גילו!). והוא עונה לא נתגלו פירושו שלא מסוגלים להבין אבל מהלך הענינים מדוע שמשה לא יאמר? משה הרי ידע טעמי פרה כ"כ בחז"ל, ומדוע שיהיה איסור עליו לגלות? לכן אני אומר שאני כן יודע! הוא (משה) גילה אבל לא הבינו ורק אותו (האט מען איינגיוויינט) הרגילו לדרגא שהוא יבין. וזה כ"כ משונה שיש מצוה שה' אוסר לגלות את טעמו ורק למקורבים מגלים אותו ולאחרים לא!

לגלוג על מאמר חז"ל שפרה אדומה הוא 'חוק'

(קלטת מספר 325 – תמוז תש"נ)

מי שיודע מה כתוב בפרשה זו ומה הוא מסמל יודע גם טעמי פרה, ויכולים לדעת את הטעמים (זאפטיגער) עסיסי וחזק ועשיר יותר, ובמידת מה ראינו כשלומדים את הפרשה יודעים את הטעם של פרה, ומוכרחים לומר שהסיבה היא מפני שכבר הגיע הזמן לדעת, זה עוד לא תינוק ותינוקות אבל יש כבר ניצוצות של טעמי פרה, ואני רוצה לגלות לכם עוד חידוש שאחרי כל פרה ופרה ששחטו נתגלו יותר טעמי פרה, וכיום שעשינו כבר תשע פרות, וחסר רק הפרה העשירית, לכן יש יותר גילויים בטעמי פרה, והרי בתושבע"פ מצינו בחז"ל שהיו גילויים בעניני פרה, וזה גם הסיבה שלעתידי יהיה הגילוי השלם בטעמי פרה. אני לא יודע בדיוק מדוע פרשת פרה היא קשה יותר מהרבה פרשיות אחרות שבתורה (נימת צחוק!),

באמת! שישנם דברים שלא מבוארים בתורה, אבל בפרשת פרה אני אומר לכם מה כתוב כאן, ואני לא יודע מדוע פרשת פרה יותר קשה מדברים אחרים נראה שזה שפרה הוא חוק זה גופא הוא חוק שהוא צריך להיות חוק (עפ"ל), (וכולם מתפרצים בצחוק גדול). דברנו כמה פעמים שישנם כמה קרבנות שהם דומים, פרה אדומה דומה לשעיר לעזאזל, והיא גם דומה לשני צפורים של מצורע, וגם לעגלה ערופה, והענין הוא אחד שהם כולם קרבנות של סמליות, סמליות הוא כמעט מפורש בתורה, והחינוך אומר זאת, והסמליות הוא כאילו שרוצים לעשות דין ברצח, והוא הרי איננו, ואי אפשר לעבור על סדר היום בלי לעשות משהו לכן לוקחים עגלה כאילו היא היתה הרוצח, ומה שהיו צריכים לעשות ברצח עושים עם העגלה, ולכן היא נידונה בסייף כמו רוצח שנידון בסייף, ובה מרגישים שעשו משהו, שאנו ביטינו את הרגש מה שאנו רוצים לעשות לרוצח, ואנו לא מרשים לעצמינו שיהיה דם רציחה הפקר, וזה כתוב בחינוך, ועד כדי כך החידוש הזה נכון שצריך דרשה מיוחדת שכשמוצאים אחרי זה את הרוצח שצריכים להורגו, שהיה הווא אמינא שלא צריכים להרוג אותו.

עסיסיות' - הטעם שהשי"ן של התפילין מורכב מארבע קוים

(קלטת מספר 53 א – סיון תשמ"ג)

השין שעל הבית של תפילין מובא בגמ' שהוא הלכה למשה מסיני, וכן הוא בשימוש רבא ועוד, שקבלה בידינו שבצד אחד של תפילין צריך להיות שין של ארבעה קוים ובצד שני של שלושה קוים, ולכתחלה צד ימין של ארבעה וצד שמאל של שלושה, ובדיעבד אם הפך כשר, אבל שניהם של שלושה ושניהם של ארבעה מעכב והוא פסול, לכאורה שין עם ארבעה קוים הוא לא שין? רואים מכאן שהאות שין עם ארבעה קוים הוא גם אות שין, ושין הוא לאו דווקא של שלושה קוים אלא גם של ארבעה, והוא זאפטיגער שין (שין עסיסי), (והסיבה לכך היא) היות שהשין בא לבטאות דבר גדול מאוד את שמו של הקב"ה, וחזקו וגדולתו, ולרוב חביבות והחוזק של הקב"ה מבטאים את השין בעסיסיות והעסיסיות היא שיש בשין עוד קו לא רק שלשה קוים אלא ארבעה והוא שין חזק, ואם תשאלו מדוע לא מצינו בכל התנ"ך שין בארבעה קוים? התירוץ הוא מפני שלא היה אף פעם סיבה שהיו צריכים לכתוב שין עסיסי, כמו"כ דברנו גם שהמ"ם של למרבה המשרה, הוא מם סופית באמצע התיבה, מפני שהוא מם עסיסי לכן הוא כתוב מם סופית... ושאלנו אם כן מדוע לא כותבים שין של ארבעה קוים בשני הצדדים של הבית של תפילין.... (וממשיך) התירוץ הוא שין רגיל הוא הרי של שלושה קוים

ואם יראו בשני הצדדים שין של ארבעה קוים, לא ידעו שהוא בכלל שין, ויחשבו שהוא איזה תמונה וקישוט, מפני שבדרך כלל שין הוא בא בשלושה קוים ואם היה שין של ארבעה קוים כתוב באמצע ספר, לא יבאו לטעות מפני שיודעים שבספר כתוב אותיות, והאות הזה שונה, אבל בתפילין צריך צד אחד שיהיה שין רגיל של שלושה קוים שידעו שמתכוונים כאן לאותיות, והצד השני של הארבעה קוים לומר שהוא גם שין אלא שהוא שין חזק.

טעם קריאת פרשת העריות ביוהכ"פ במנחה

(קלטת מספר 129 לבחורים - שיחה מפי המדריך תלמידו)

אני אומר לכם דבר מעניין, ואני אוהו שהוא דבר אמת, אתם יודעים אולי מה היא הקריאה ביום הכיפורים במנחה? הפרשה של עריות שבפרשת אחרי מות, והוא גמ' במגילה, ששם מובא כל הקריאות של השנה שתיקנו חז"ל, וגם מובא שם שהפרשה של עריות קוראים ביוהכ"פ במנחה, ואומר רש"י שהטעם הוא וכן הוא גם בשו"ע, מדוע קוראים במנחה ביוהכ"פ בפרשת עריות, מפני שיוהכ"פ הוא זמן תשובה, לכן קוראים באיסורי עריות, ולמי שיש עבירות בידו יעשה תשובה, ועריות נפשו של אדם מחמתן לכן קבעו לקרא בפרשה זו, ולפני שנה עלה ברעיוני דבר, ואנשים אמרו לי שזה כתוב באיזה מקום, אבל אני לא מצאתי שזה כתוב, אבל אם אמרו לי שזה כתוב באיזה מקום זה סימן שהוא וודאי אמת, מדוע קוראים ביוהכ"פ במנחה פרשת עריות באחרי מות מפני שהוא המשך של הקריאה של הבוקר, בבוקר הרי קראו את סדר עבודת יוהכ"פ, וההמשך של זה הוא פרשת עריות (וממשיכים ממקום שהפסיקו), (ואחד שואלו הרי בין עבודת יוהכ"פ ובין הפרשה של עריות יש עוד פרשה של שחוטי חוץ א"כ היו צריכים לקרא את הפרשה של שחוטי חוץ שהוא ההמשך! והוא עונה) אני לא בא להתווכח עם רש"י, רש"י אומר שהסיבה שקוראים פרשה זו היא מפני שיחזרו בתשובה והוא פשט אמת, אבל זה בטוח, דלו יצוייר אם לא היו קוראים בבוקר בפרשת אחרי מות (והיו קוראים בפרשה אחרת), ואנו היינו מחפשים מה לקרא ביוהכ"פ במנחה לא היינו מחפשים את פרשת עריות, אלא שהיינו מוצאים פרשיות יותר מתאימות לקרא במנחה ביוהכ"פ כמו פר' תשובה ועוד, אלא הסיבה (העיקרית) היא מפני שאנו אוהזים כבר כאן בפרשה זו, וכמו בשבת במנחה ממשיכים במקום שגמרו בבוקר, וממילא אם אוהזים אחרי מות ממשיכים הלאה, ומה שאתה שואל מדוע לא קוראים שחוטי חוץ אלא עריות? זה בגלל ששחוטי חוץ אין לו שום קשר לענינו של יום, אבל עריות שיש לו קשר לענינו של יום לכן קוראים אותו, וההסבר של רש"י אמת אבל לא שחיפשו לקרא בפרשת עריות, (אלא עיקר

טעם הקריאה) מפני שאנו אוהבים כבר בפרשה זו (וממשיכים הלאה), ולמה בעריות (ולא בשחוט חוץ) מפני שיש בו מענינו של יום.

שכר ועונש

על החטאים יש לנו ויכוח עם ה' והוא יוותר (רח"ל)

(קלטת מספר 320 – אייר תש"נ)

חשבתי איזה לימוד זכות לה', ומה שצריך לחשוב לה', הקב"ה יש לו ויכוח אתנו אנו חוטאים ואם הוא ינצח אותנו (נו שוין) אז מה (צחוק), הוא ניצח כמה אנשים, על זה תפארתו? והוא ירחם! ויוותר! וירחם וימחול. ונוכרתי מהסיפור של אלכסנדר מוקדון כשבא למקום של הנשים ויצאה המלכה לקראתו ואמרה לו אם תנצח אותנו בזה גדלותך? שכבשת נשים! ואם אתה משאיר אותנו על זה תפארתך? לכן בויכוח שלנו עם ה' מה הוא ינצח אותנו (בנימת צחוק) הרי הוא יכול לעשות אתנו מה שהוא רוצה, זה מה שחשבתי ואתם גם תחשבו על זה (צחוק מתפרץ ממנו ומעם הקהל, וממשיך) והדיבורים האלה הם למעשה, למעשה, והם דברים חזקים, ויש לנו ויכוח על זה ומערכה ועסק שלם².

על פורעניות של משפחות בדורינו - אין פירצות

(קלטת מספר 495 – א"א תשנ"ה)

בזמן האחרון היו הרבה טרגדיות נוראות, ומוטל עלינו כמ"ש ברמב"ם¹ ובתורה להתבונן

א. ידוע מאמרם ז"ל כל האומר הקב"ה וותרן יותרו חייו (רח"ל), במסכת ב"ק דף נ ע"א. ובתלמוד ירושלמי מסכת תענית פרק ב דף סה ע"ב א"ר חנינה מ"ד דרתמנא וותרן יתותרון בני מעזי אלא מאריך רוחי וגבי דידיה.

ב. ובקלטת מסויימת מתבטא על חטאים (מי וועט זיך דורך קומען מיט דעם אייבערשטן) כבר נתפשר עם ה'.

ג. ז"ל הרמב"ם פרק א הלכה ב מהלכות תעניות, ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שכזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב (ירמיהו ה') עונותיכם

כשהקב"ה נותן לנו מכה שרצה בכך, ואחר העיון למה עשה ה' לנו ככה האם יש איזה פירצה לאחרונה או דבר שנתרופף בתקופתנו או חולשה בעבודת ה' או בבין אדם לחבירו או בבין אדם למקום, מה זאת עשה ה' לנו? ואם לא רואים פרצה וה' בכל זאת (מכה בנו) צריך לומר שבאופן כללי צריך להתחזק ובאופן כללי צריך הרי תמיד להתחזק אז אני לא יודע, המאורעות האלו צריכים לעורר לחשוב ולעשות וחשבתי בעיון רב כבר כמה שבועות וכאן היה גם הטרגדיא של המאקעווער (והתבוננתי) בכל החוגים ביהדות החרדית וזהו בצער רב אמנם בשמחה רבה ואף פעם לא חושבים כל כך ברצינות כשמחפשים חסרונות אין פרצה, ואין חולשה, ואין בשום דבר, לא בבין אדם לחבירו, ולא בבין אדם למקום, ולא בתורה, (זייט שטיל) תהיו בשקט!! ולא בחסד, ולא בצניעות, אין פרצה מסויימת ולא חולשה מסויימת בשום פנים ואופן, חפשתי ואין², אלא צריך להתחזק באופן כללי בכל העניינים, (ובהמשך) יש טרגדיה אחת נוראה ואדירה והוא חב"ד והוא הדבר היחידי אבל הוא דבר ישן (צחוק), (ובהמשך) ואלו שנפטרו לאחרונה, אני בטוח שהוא בגלל עין הרע, וצריך לעשות תשובה על ענין הזה, אבל זה גם לא פרוץ היום ופעם היה יותר גרוע בענין זה, וא"א להיות מלאכים.

(דברים באותו תוכן אמר גם בקלטת מספר 576 – אד"א תשנ"ז, בהספד על אברך משיבת המתמידים שנפטר באופן טראגי)

קריאת פרשת תוכחה בימינו

(קלטת מספר 557 – אלול תשנ"ו)

(בדורות שלפנינו פחדו לקבל עליה לתורה את הפרשה של התוכחה) מפני שהם חשבו שהקללות עובר על מקבל העליה וזה לא נכון הקללות לא חל עליו והם חשבו שאם לא יקראו את הפרשה לא יבוא הקללות אבל באמת אם לא יקראו אותם זה יבוא ביותר במהירות, אבל רציתי לומר אחד מהסיבות שבדורינו לא מפחדים לקרא (את התוכחה). מפני שהקללות כבר עברו מאתנו, וכל הקללות (בביטוי בלשון עברית) כבר היה! כבר היה! כבר היה!, ואנו אוהבים כבר בזאת הברכה וה' עשה כבר את הקללות לברכות.

הטו וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם.

א. וז"ל הרמב"ם שם בהלכה ג' אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק כמעשיהם הרעים, ותוסף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה (ויקרא כ"ו) והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי.

כשהקב"ה יוצא מהכלים הוא מעניש על ימין ועל שמאל בלי חישובים (עפ"ל)

(קלטת מספר 554 – אב תשנ"ו)

כי אם מאוס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד השיבנו ה' וכו'. דרך אגב הפי' של ונשובה זה לא הפי' שאנו נחזור בתשובה, אלא הוא כמו הפי' של רפאנו ה' ונרפא שהרפואה האמיתית הוא מתי שהקב"ה מרפא, והשיבנו ה' גם הפי' כך שהתשובה האמיתית תהיה מתי שהקב"ה ישיב אותנו, וראיתי במפרשים שמפרשים שונשובה פירושו שאנו נחזור בתשובה.

אנו טוענים להקב"ה אתה באמת מאסת בנו, ואנו באמת חטאנו הרבה לפניך, אבל קצפת עלינו עד מאד, כבר מספיק! מספיק כעס! ומספיק עונשים! ורש"י או' לא רק מספיק אלא בשביל שחטאנו לא היה לך להרבות קצף עד מאד כאשר קצפת עיי"כ פי' היית בכעס יותר ממה שהיית צריך לא רק שאנו טוענים להקב"ה מספיק, מספיק, אלא אנו אומרים שאתה נותן לנו יותר ממה שהיית צריך לתת לנו (להעניש אותנו), וכך משמע מלשון רש"י שאומר בשביל שחטאנו לא היה לך להרבות קצף עד מאד כאשר קצפת, כתוב כאן ברש"י **שהענישו אותנו יותר ממה שהגיע לנו**. ונשאלת השאלה איך יכול להיות שמענישים יותר ממה שמגיע? אלא שיש לפעמים שמגיע (להעניש) יותר ממה מגיע (צחוק...) ואני אסביר לכם במשל איך זה יתכן להעניש יותר! כשאחד מרגיז את חברו חזק מאד אז הרי יוצאים מהכלים וכשיוציאים מהכלים (קנאקט מען) מרביצים על ימין ועל שמאל, בלי חישובים (עפ"ל), וזה סוד מה שאני אומר לכם. אבל זה מה שכתוב כאן ברש"י, **מלכותא דרקינא בעין מלכותא דארעא**, יכולים גם להוציא את הקב"ה מהכלים ואז הוא מעניש ומרביץ בלי חשבון וכשאחד הרגוז את השני עד שהוא הוציא אותו מהכלים אז באמת מגיע לו עונשים בלי חשבון, ולא בגלל שמגיע לו בחישוב אלא בגלל שהוצאת מהכלים, ואין לבוא בטענות אל המעניש מפני כשמוציאים מהכלים (טראסקעט מען) מענישים עד הסוף, אבל אחרי שהוציאו מהכלים והאבא נתן הרבה יותר ממה שמגיע, כשהוא נרגע, אז מפנקים כזה פינוק שאין שום דבר שיכול לפנק ככה מפני שמרגישים אשמים שהענישו יותר על המידה (עפ"ל), ואז הפינוק הוא נורא ואז השתלם הכל כדי שיהיה כזה ידידות וקרבה וזהו נחמה בכפלים מפני שהענישו יותר על המידה (רח"ל)².

א. האדם היוצא מהכלים בשעת כעסו הוא ברובד הנמוך ביותר כמו שמבואר בכל הספרים, ולזה הוא מדמה את השי"ת רח"ל.

ב. והלא מקרא מלא שמענישים בדקדוקי המידה (לב ד) "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט א"

כשכל אחד יחשוב שהוא הקב"ה, יראה שאנו בדור של "בחוקותי תלכו", והדור שזה משיח

(קלטת מספר 464 – אייר תשנ"ד)

אנחנו חולכים בדרך התורה, אנחנו חולכים משתדלים מה שייד יותר איזה דרגות גבוהות מאוד יש היום, אברכים כאלה, ישרי לב כאלה, פיינקייט, ישרים, פיינע, ולומדים, ויראי שמים, וכזה תמימות, וכזה דקדוק המצוות, יש לי שכנים לעשרות עשרות, פעם בדומסק היו שנים כאלה, (צחוק מתפרץ) בואלויין רק אחד, והעולם (האבן זאך געצ'אצ'קעט מיט זיי) היו משתעשעים אתם, היום כולם ישרי לב ונאמנים לד', היום יש כאלה מאות בכל מקום ומקום, אנו בעצמינו שאנו יושבים כאן, אם היה להבעש"ט כאלה, רבנו של עולם! מה היה קורה אז! מה שהולך היום? ואיני אומר זאת רק בבדיחה רק ב-כ-ו-ת-מלאה, התלמודי תורה, והישיבות, והבתים של היום זהו אם בחוקותי תלכו!

ועכשיו אם תשאלו שאלה טובה, אז היכן משיח, היכן ונתתי משכני בתוכם, התירוף, כל מה שאתם רואים רק נהיה עכשיו, ומיד הולך להיות ונתתי משכני בתוכם, וזה רצייתי לבשר אתכם, לא מפני שיש לי עכשיו חשבון וגימטריא שהולך להיות נפלאות, או איזה הרגשה שבא משיח, אני רואה את המצב, המצב ש-ו-ה משיח במלוא מובן המילה. ואני מתבונן בכל התקופות של הגלות, כל התקופות לא היה שום כמו התקופה של היום והיום הוא שום,

אמונה ואין עול צדיק וישר הוא ופרש"י "הצור תמים פעלו - אע"פ שהוא חזק כשמביא פורענות על עובדי רצונו לא בשטף הוא מביא כי אם בדין כי תמים פעלו" עכ"ל, וכן "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו", "צדיק ה' בכל דרכיו כו'", וכידוע מאמרם ז"ל (ברכות ה:) מי חשיד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דינא?, ובראשונים מלא כי כל העונשים הם תחת השגחתו ית'. ופשוט דזה נכלל באחד מהי"ג עקרים שהקב"ה מעניש לעובדי מצוותיו וגומל טוב לשומרי מצוותיו.

וכוונת רש"י הוא כמש"כ בספר מסילת ישרים בפ"ד וז"ל כי לפי שורת הדין ממש היה ראוי שהחוטא יענש מיד תכף לחטאו בלי המתנה כלל, וגם שהעונש עצמו יהיה בחרון אף כראוי למי שממרה פי הבורא יתברך שמו ושלא יהיה תקון לחטא כלל וכו' עיי"ש. וכן י"ל דפשוט כל הפסוקים של זכור ד' מה היה לנו וכו' הם לשון תפילה, ובגרי"א שמענישים גם על צער השכינה מהעבירה.

א. עד לפני כמאתיים שנה שרוב מנין ובנין של כלל ישראל היו שומרי תורה ומצוות אז לא היו ראויים שיבא משיח, וכיום שלדאבוננו רובם פרקו מעליהם עול תורה ומצוות כבר שנים משיח.... וידועים דברי הגר"א שקרוב הדבר שמשיח יבא בדור שכולו חייב.

(אחד אומר: והראיה שלא הגיע עד עכשיו, ועונה: איני צריך ראיות (שהדורות לא היו שוים עד היום מזה שמשיח לא בא), אני רואה את כל הדורות הם לא היו שוים משיח! זה ראיה טובה שאתה אומר ותראה שהוא יבא. התבוננו בעצמכם ותראו, שכל אחד יחשוב כאילו שהוא (דער אייבערשטער) הקב"ה (רח"ל) ועומד (און באטראכט דעם פאלק) וחושב אם יש את מי להעניש, את פרס ואת שריד אותם באמת יקנחו מהעולם הם מושחתים ארורים כל השלטון יתבטל. אבל חוץ מהם...

(ובהמשך) (א' שואל: אם ככה למה אין היום רוח הקודש?) אתה שואל למה אין רוח הקודש, אני רוצה לומר לכם שהיום כבר יש. אתם לא הכרתם את הגלות, לא הכרתם את הפרצופים איך שהיו נראים, היה בין כזה עם גדול של מאות אלפים מליונים שלמדו תורה ועובדי ה', היו כמה יחידים שהיו גדולים בתורה ובקדושה והשראת שכינה וזה באמת אין היום, היחידים האלה, אבל ה-צ-ב-ו-ר ה-צ-ב-ו-ר ה-ז-ו-ר, בשחוק וק"ר: אינך רואה שלי יש רוח הקודש? כמה שאני מראה זה לא מספיק) אני אומר לכם ב-נ-ו-ת כמה שאני עומד ומתבונן. ובכלל רציתי לשאול אותך, למה צריך רוח הקודש? מספיק שיש רוח קדושה עלינו ועל ילדינו ועל המשפחה. כמה הבנת התורה ויושר לב... זה הרי (מורעדיג) נורא, רבותי, אם בחוקותי תלכו במלא מובן המילה, אתם יודעים מתי יכול להיות יותר מהיום, רק כשיהי' את רוח הטומאה אעביר מן הארץ, לא שייך בשום פנים ובשום שיהי' יותר כל זמן שיש רוח הטומאה, תתבונן ותראה שזה כך. איך יתכן שכולם יהיו כחזון איש? לא יכול להיות, זה השיא שיכול להיות, נו בסדר אין גדולים אבל יש יהודים אם בחוקותי תלכו אנו מקיימים. לא כתוב שאם (שצריך) שיהיו חמשה גדולים בעלי רוח הקודש, רק כתוב אם בחוקותי תלכו אינך מכיר הדורות? א-נ-י ה-כ-ר-ת-י א-ת ה-ד-ו-ר-ו-ת! אני מכיר את הדורות".

א. ז"ל החזו"א (קובץ אגרות ח"א) אגרת צ"ז ואיך נעזי פנינו דור שטוב לו השתיקה וכו' בזמן שאנו מלוכלכים בעוונותינו ובפשעינו, דלים ורקים מן התורה וערומים ממצוות, אל נא נעבור לגדולות ממנו נחפשה דרכינו ונשובה.

ושם באגרת צ"ו ואנחנו ירדנו פלאים והדיוטים אנחנו ואיך נעזי פנינו ונקשה ערפינו לומר חכמים אנחנו וכו'.

תורה וביאים וכתובים

ההתייחסות לחמשה חומשי תורה

(קלטת מספר 267 – שבט תשמ"ט)

אצלינו בישיבת המתמידים גלינו שכל הדרשות (של פסוקי התורה) הם לא איזה סימנים שהקב"ה נתן לנו, ולפי הסימנים האלה נבין מה הוא מתכוון, אלא התורה הוא איזה נוסח של ספר (סי איז אזא נוסח פון א ספר) שהיא נכתבת בצורה כזאת, וצריך לדעת לקרות אותה כמו שקוראים בספר, אבל צריך לתפוס את הדרך (הקו) של הספר, אבל אחרי שכבר תפסו את הדרך של הספר, אז צריך פשוט לקרוא בתורה, כמו שקוראים בספר, וצריך שיהיה כתוב (הדבר שאתה רוצה ללמוד ממנו) בכתיבה וצריך שהקריאה תהיה טובה (זאך ליינען גוט), והספר הזה הוא לא רק ספר יותר חזק ואיזה נוסח של איזה סוג ספר אלא הוא ספר כמו שרגילים היום, אלא הוא בעומק ובדקדוק עם כל (הפיטצ'קעס) הפרטים, ונכתב מאד מוצלח, הוא כזה מוצלח שאחרים לא מצליחים לעשות ספר כזה מוצלח, אבל (בקריאה) הוא כמו שקוראים ספרים אז ממילא צריך תמיד למצוא את כל הדרשות (שיש בספר) וכך הוא למעשה. ובבשר בחלב הצלחנו לפי זה לדעת ולהבין את המשמעות.

ההתייחסות לנביאים וכתובים

(קלטת מספר 84 – אדר תשמ"ד)

ההיסטוריה (של המגילה) הוא דבר חביב, לכן מספרים אותו בפרוטרוט, ואם אתם הייתם באותה חמימות כמו הכותבים הייתם גם כותבים את הפרטים, והראיה שהם כתבו כך, וזה ברור. שפירוט הסיפור הוא מחמת החביבות, ומחמת החביבות מספרים עם כל הפרטים והפרטי פרטים לראות איך שהיה נראה אז, והחביבות הוא הגורם לפירוט כל הפרטים, וכתוב גם בגמ' שמעשה אבות גדול מתורתו של בניס. (ובהמשך) אני חושב שזו היא הסיבה, ולא עיינותי (ותלמיד המחכים את רבו מסביר את הסברו: יכול להיות מדוע המגילה מפורטת מפני שכל נביא אומר את נבואתו לפי האופי שלו וכאן אשה כתבה את זה ורק היא יכולה לכתוב כך, וכולם מתפרצים בצחוק והרבי מגיב שאנו אווזים כבר בפורים.

והתלמיד ממשיך שרואים אצל שירת דבורה שאמרה מילים שמתאים לאשה "אתונות צחורות", "ושלל צבעים" (עפ"ל) וכולם מתפרצים בצחוק שאינם יכולים להפסיק) והרבי

משיב שזה ברור שכל נביא יש לו באמת עם האופי שלו, והרבי מגיב בשקט למקורביו על דברי התלמיד שתלמידיו ישיבת המתמידים מתחילים עם רעיונותיהם!!!!²

ההתייחסות ליפ"ת ויפ"מ של רחל אשת יעקב

(קלטת מספר 449 – חשון תשנ"ד)

לאחרונה דרשנו כאן את ענין השמות, ויש לי עוד חידוש, שהשם לאה הוא מלשון עייפות, והשורש בזה הוא מלשון ליאות, והסיבה היא מפני שהיא עבדה קשה, וענינה היתה לעבוד. והיה לה הרבה ילדים והיתה צריכה לגדל אותם, וענינה היתה בחלק של הידים מפני שהיתה צריכה להיות אשתו של עשיו, ויעקב מצד עצמו לא היה בבחינת ידים אלא היה איש תם יושב אוהלים ולכן אשתו רחל היתה כמו רחילה שהיא רק לגיוה ולחלב, אבל לא לעבודה. ודברנו פעם שיש אשה ל"ידידות" ויש אשה ל"עזר" ולאה היתה מתאימה לחלק העזר, ורחל לידידות, ולכן רחל היתה יפת תואר ויפת מראה מפני שזה יותר מתאים לידידות (עפ"ל) ולאה היתה הידים של עשיו והיא עבדה וזה היה ענינה².

המצוות שבחומש דברים הם בדרגא פחותה (עפ"ל),

ומקיימים אותם מצד הישרות,

ולא בציווי של "אם שמוע תשמע בקול ה'".

(קלטת מספר 80 – א"א תשד"מ)

בע"ז כ"ה יש מחלוקת בגמ' מה נקרא ספר הישר, מ"ד אחד אומר זה ספר משנה תורה, מפני שכתוב שם ועשית הישר והטוב ע"כ. שואל המהרש"א האם בגלל שכתוב בספר דברים פעמיים המילה הישר והטוב זה סיבה שייקרא כל חומש דברים ספר הישר? ואנו ביארנו באופן נפלא מאד. שבספר דברים כתוב מצוות שהם ישרים בעיני ה', מפני שיש מצוות שמקיימים מפני שה' ציונו, כמ"ש אם שמוע תשמע לקול ה' אלוהיך, והם צוויים שהם כ"כ

א. ועלובא עיסה שנחתומה מעיד עליה.

² כל הדיבורים שנעתקו מתחילת הקונטרס עד כאן נעתקו מקלטת אחת, יתר על כך לא ראינו צורך לטרוח

חזקים שהקב"ה בעצמו מצוה אותנו, וכן רואים בפ"י שכתוב צו את בני ישראל ואמרת אליהם, ויש מצוות שהם לא כ"כ חזקים שהקב"ה יצוה לקיימם, והם ציוויים שמקיימים אותם מצד זה שהם ישרים בעיני ה' ומשה מפי עצמו אמר לעם ישראל בנבואה מה הם ציוויים שהם ישרים בעיני ה', ואנו מחוייבים לעשותם מצד הישרות בעיני ה', (ואחד שואל מה הנפקא מינה) ועונה! שהמצוות האלה הם חלשים (עפ"ל) והם לא כ"כ חזקים שהקב"ה בעצמו יצוה ויצונו, להבדיל שהאדמו"ר מצווה לקהל, שמי שלא יציית לא יהיה לו שייכות לחסידות ויש מצוות שהאדמו"ר לא מצווה לקיימם אלא הגבאי אומר שהאדמו"ר אמר שכך צריך לעשות, והתלמיד מוסר שכן רצון האדמו"ר, ואז חסיד נלהב מקיים את רצון האדמו"ר, וזה בדיוק ספר דברים, וזהו ההגדרה, וההבדל, של ספר דברים בין שאר החומשים, ששאר החומשים הקב"ה בעצמו צוה אותנו כמ"ש אם שמוע תשמע בקול ה' וכו', אבל המצוות של ספר דברים אנו מקיימים אותם מצד הישרות בעיני ה', וזה סיבת החוב לקיימם, מפני שהקב"ה לא ציוו מלשון צו את בני ישראל, והמצוות האלה הוא לא בציווי של אם שמוע תשמע, והעובר עליהם הוא עובר על הישר בעיניו תעשה, ולא על השמוע תשמע בקול ה' והוא דרגא יותר פחותה, אפילו שמצד ההלכה אין נפקא מינה, אבל הוא בדרגא פחותה, וצריך להבין לבד עצם הדבר שהמצוות האלה שהם כתובים במשנה תורה ולא בתורה עצמו יש לו דרגא אחת פחותה, וההגדרה לכך הוא שיש מצוות שהקב"ה מצווה, ויש מצוות שאנו מקיימים מפני שכתוב ועשית הישר בעיני ה' והוא חידוש מאד חביב שמחמת כך נקרא ספר דברים ספר הישר. וזה חידוש (מורעדיג-מורעדיג) נורא נורא נורא.

ההתייחסות ללאה אשת יעקב

(קלטת מספר 262 – טבת תשמ"ט)

רחל היא האמא של כלל ישראל, מפני שרבה ושרה הם הסבתות, והאמא נקראת מי שהביאה את הבנים, והדור הקודם לאמא היא הסבתא, ושרה היא היתה האמא של הסבתא, ומרחל נהיה כלל ישראל ולפני כלל ישראל הם נקראים השרשים, והאבות, ואח"ז באים השבטים שהם העם, ורחל היתה האמא של העם ולכן מקום קבורתה על אם הדרך, מפני שאמא לא יכולה להתנתק מעם ישראל, ולאה היתה פילגש מפני שרחל היתה האשה אשת יעקב והיא הכניסה אותה והיא הכניסה את לאה ואח"ז הכניסה את בלהה וזלפה אבל הכל בא מרחל.

עוד דין חדש

(קלטת מספר 557 – אלול תשנ)

הפרשה של תוכחה הוא בשבוע הזה ולא כדאי לעבור על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשבת, אלא צריך לעשותה בערב שבת, ודי מה שקוראים אותה בשבת, (וצחוק מתפרץ בין הקהל!) וזה נכון, מפני שצריך תמיד להתאים כל דבר לענינו (וזה לא תואם לקרוא פסוקי קללה בשבת).

המצאת דינים חדשים בקריאת התורה

וסיבת אות גדול בתורה מפני שהנושא מעניין או חביב

(קלטת מספר 349 – אדר תשנ"א)

יש לי לחדש חידוש, בענין אותיות גדולות וקטנות בתורה והוא חידוש גם לגבי כל התורה כולה ולמשל במגילת אסתר כתוב בפסוק חור כרפס ותכלת, האות ח' של חור הוא גדול, וזה פשוט שבכל מקום בתורה כשיש אות גדול הוא בא להבליט, ולהדגיש, או מפני שהנושא הוא מעניין, או מפני שהוא דבר חביב, לכן הוא מודגש בכתיבה, וחשבתי לחדש הלכה שצריך גם להדגיש את האותיות גם בקריאתם מפני שאם רואים שהוא מודגש ומובלט בכתיבה צריך גם להדגישו בקריאתה, לכן נראה לי כשיש אות גדול צריך להבליטו בקריאתה, (והדגים למשל "חור"), וכן אות קטן צריך להבליע בקריאה כמו פרשנדתא, להבליע את הת' שהיא קטנה, והבעלי קורא צריכים להתלמד במיוחד איך מבליטים ומבליעים דכמו שבכתיב הוא מודגש, כך צריכים (גם) לספר ולקרא בהדגשה.

החכמה מתוספת בדורות האחרונים ועפי"ז קובעים את ההלכה

(קלטת מספר 253 – חשוון תשמ"ט)

הליטאים ר' חיים סולובייצק ור' שמעון שקאפ הם היו שלב ב' אחר הבעש"ט להביא אורות בכלים, ההבנה ע"י דרך הלומדות הוא להרגיש בלב הבנת התורה ולא רק לדעת את ההגדרה מלמעלה, ור' שמעון הבהיר שהתורה לא תהיה הנהגה נוספת לחיים אלא חלק מהחיים, מפני שהכלים הם ההגיון והחיים הישבים, והוא הסביר שתהיה עם אור ולב, והחזו"א היה שלב נוסף בזה לבאר את הלכות התורה עם הרגשה של הנהגת חיי עוה"ז עם

שירת שלמה המלך אלף וחמשה, פירושו אלף עם בקשיש

(קלטת מספר 207 – אב תשמ"ז)

על שלמה המלך כתוב וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו אלף וחמשה אינו מובן מדוע כתוב אלף וחמשה? אלף הוא מספר שלם, אבל חמשה המספר הזה מקפיץ את כל אחד? (צחוק), (ואי עונה שכך היה המספר אלף וחמשה) והוא מגיב מיד לא... אבל צריך להבין מדוע זה היה המספר, התיורץ הוא שירו היה באמת אלף, אבל אלף מלא עם בקשיש זה אלף וחמשה, מפני שכל יחידה של המספר אלף הוא עשרה, ורוב של מספר עשרה הוא מספר שש, ואם היה כתוב אלף וששה אז הוא כבר נחשב לאלף ועשרה, אבל אם כתוב אלף וחמשה מתכוונים לומר אלף מלא עם תוספת, וזהו אלף עם בקשיש (צחוק...), גם כתוב כאן ששלמה המלך היה יותר חזק במשלים משירים.

דינים חדשים

יום טוב חדש מדאורייתא

כשמישיח יבוא יהיה יו"ט גדול והוא יהיה מדאורייתא והטעם מפני שאז תהיה תחיה חדשה, ועוד חידוש יש לי לומר בזה כמה ימים יהיה היו"ט ההוא! ח' ימים ותזכרו בשעתו שאני אמרתי לכם שיהיה שמונה ימים, והסיבה שחנכה קבעו שמונה ימים הוא בגלל היו"ט לעתיד שיהיה גם שמונה ימים, מפני שבחנכה התחיל אורו

של משיח ואתחלתא דגאולה והוא רק מדרבנן, אבל לעתיד יהיה שמונה ימים מדאורייתא, ושואלים אותו מאיפה אתה יודע? ועונה! שכך יהיה! ותבינו! שמה שאני לא יודע אני אומר שאני לא יודע (התפרצות צחוק...), וזה אני יודע שיהיה שמונה ימים והוא יהיה מדאורייתא... ולעולם הבא יהיה יו"ט של עשרה ימים וגם מדאורייתא ומסתבר כך מפני שאם יו"ט של פסח שיהיה שבעה ימים אז עוה"ב שיהיה י' ימים, ואולי עוד נמצא ראיות לכך.

אנשים אחרים טוענים שכאן בישיבת המתמידים לא עובדים, נאמר לכם צריכים באמת לעבוד מהי שהוא קשה ורחוק ממך, אבל כאן בישיבת המתמידים זה קרוב כ"כ שאתה מקיים את התורה כמו שאתה אוכל אז לא צריך לעבוד ואנו האור בעצם.

כיום כמעט ביטול יצר הרע

(קלטת מספר 579 – אד"ב תשנ"ז)

כחיום הבחורים והאברכים והילדים וככל שהזמן מתאחר יותר הם נהיים יותר טוב, שהלצבות נוטים לקדושה, ויש יושר לב להבנת התורה, והיצר נוטה לקדושה ורוצים ללמוד ולהתפלל ולהיות טוב, אפילו שהרחוב מלוכלך בכל זאת הלב נוטה לדברים הטובים, והמצב הוא כמעט ביטול היצר, ואצל הילדים של הדור הבא כבר אין בכלל יצר הרע, והדור נהיה טוב יותר ויותר.

אנו ממשיכים של הגר"א והבעש"ט

(קלטת מספר 537 – אדר תשנ"ו)

אני רוצה לומר לכם ששיבת המתמידים הם הממשיכים החשובים ביותר של הגר"א, והבעש"ט הן מלדעת ללמוד פשוטות התורה, שזה היה דרכו של הגר"א אחרי שבדורות שלפניו סטו מהדרך לדרכים של פלפול וחריפות, ודרך הלומדות כיום הוא תוצאה של הגר"א, וכן אנו ממשיכים של דרך הבעש"ט של רגש, וטבעיות, וכן בישיבת המתמידים הדרכים של

א. האיש הלזה מוציא עוד את רוחו, ופיו מתהלך בהערכת ב' המאורות הגדולים ה"ה הגר"א והבעש"ט, ובעיניו המגושמות רואה אותם, לא באותו אור בו חזו אותם הגר"ח מוואלאדין בהקדמתו לספרא דצניעותא, המלא ברוחניות רבינו הגר"א, על עמל ועל מיתה באהל על כל קוץ וקוץ ותג ותג של תורתנו הקדושה, עד אשר מכוחה נתעלה לדרגות שאין מחשבותינו משיגתם, ולא כפי שראו הקדוש המגיד ממעזריטש והגאון הקדוש רמ"מ מוויטעפסק אצל הבעש"ט דרכים שנשגבו מבינותנו, כי אם בחשכות וקלות ואוילות בה תפסו המשכילים המגושמים למיניהם, והשוטה הזה לדעתו העניה מצליח לנחב את נערי טיפוחיו בדרך המשלבת את האורות של הגר"א והבעש"ט על פי דברי הבל של המשכילים ההם, יודע הוא את "סוד" החנופה וההקלה, וכרוח נדיבה הוא מגלה אותו לצעירים מלקי מימיו, ותוך כדי דיבוריו מטיל הוא את זוהמת הגנוי והזלזול המוחלט בדורות הקודמים

הרגשות אנושיות (טבעיות) לתפוס את עניני התורה, ואפילו קבע לפי זה את מהלך ההלכה, וישיבת המתמידים הוא השיא של מהלך זה, (צחוק...) ומה שאני אומר לכם זה לא אני ואפסי עוד, מפני שכאן מבארים את מצוות ה' והנהגות ועניני התורה איך שכל הלכה יש לו מקום ברגש וכן כל פרט של הלכה (איה מקומו ברגש).

עליית הדורות והיור

הנשמות בדורינו וסוד של תקופתינו שמרגישים את התורה

(קלטת מספר 335 – תמוז תש"נ)

הסוד של תקופתינו הוא שנים, א' שהשתלשל בעולם שלימות בנשמות ישראל, בזה שעכשיו נולדים נשמות שמוכנים כבר להרגיש את הדברים הגדולים בפשטות, לא רק להבין אלא לאחוז כך. ופעם לא היה כך מפני שלא היה אלו הנפשות שמשוגלים להרגיש, והבי נפשות אלו אי אפשר לכבוש אותם בדרך של שבר ועונש כ"כ, מפני שהוא חי חיי הרגש ודבר שהוא לא מרגיש לא שייך לדבר אליו, ומי שהוא לא מרגיש הוא עושה דברים בגלל שמצוים אותו, ומי שחי בתחום ההרגשים הוא עושה רק דברים שהוא מרגיש כך.

ומי שמרגיש אינו נאבק עם עצמו בעבודתו, מפני שיש לו נעימות לקיים את התורה, והוא קרוב לזה כמו החזו"א שחי את נועם התורה והחכמה ונהיה ממוזג עם חושיו ומקיימם פשוט. ואנשים זרים כשמביטים בדרך היו מתמיהים ואומרים האם זה נקרא לקיים את התורה? אתה מתנהג רק לפי טבעך ולא יותר! האם זה דרך עבדות? אבל למעשה זה שיא השלימות! שהטבע והנועם נהיה אחד עם התורה, וזה נעשה לא בקול רעש גדול, מפני כשאחד עושה דבר שהוא רחוק מזה, אז עצם ההתאבקות וההתנגדות ממהותו והדבר, מביא אותו לתנועות, ונענועים, וזיעה, ואדמימות, אבל אם הדבר מתגלש מלבו והוא עושה זאת עם רגל על רגל, והנהגה זו עושה רושם אצל אנשים זרים שזה לא עבדות, ופעם אם האדם לא היה מתנועע בעבודת ה' חשבו שהוא עושה אותו בקרירות, ופעם זה היה באמת כך (שעשו בקרירות) אם זה היה בצורה כזאת, אבל כיום הסיבה להנהגה זו מפני שהתעצב כבר בנפשו. ואם נסתכל בפני הנוכחים כאן חזק נראה שהוא מאיר בקרני הוד כמו אצל משה רבנו... (צחוק...) וזהו הכתר מלכות, ולזה אנו זכינו, ואני מגלה לכם מי אתם, וזהו הקרני הוד ממשי.

הגר"א והבעש"ט הם ברמה גבוהה מאד, ואשרינו שזכינו לכך, וצריכם לשמוח בזה ודרכם הם בשני חלקים, של אור התורה בעבודת ה' וכן בהנהגה ישרה, וזהו ענין של ממלכת כהנים, וגוי קדוש, וזהו בעצם כל תורתנו, ובמשך הדורות סטו מהדרך הזו, ואינו מוסבר למה באמת סטו, ואיך סטו, והם (הדורות הקודמים) המציאו רעיונות משונים איך לבאר את התורה, וחלק מהם היה עונש עבורם כמ"ש במלבי"ם, וחלק מזה הוא בסיבת הגלות, ובדורות האחרונים נהיה התקדמות גדולה בענינים האלה ביחס לדורות הקודמים וזהו אודות הגר"א, והבעש"ט ותלמידיהם, וכיום יש עוד שיבושים בשני החלקים, הן של הגר"א והן של הבעש"ט, ותודה לה' שכאן בישיבת המתמידים האיר ה' את עינינו בשני החלקים באופן גדול מאד מאד עד שכבר קבלנו שכר על היגיעה, וקיבלנו שכר יותר ממה שכוונתנו יכולים להשיג, וכמו שאפשר לקבל עונשים כך יכולים לקבל גם שכר, ותודה לה' על כך^א.

נשמות בני ירושלים מעלמא דחירותא^ב

וקשה להם להשתעבד מפני שמתנהגים בחירות

(קלטת מספר 265 – שבט תשמ"ט)

א' שאל אותי מה ההבדל בין ישיבת המתמידים למקומות אחרים האם רק מציעים כאן ללכת בדרך ה' או שגם מחייבים? ע"ז רציתי לומר לכם שהנשמות של בני ירושלים עיה"ק שאנו זכינו להיות אחד מהם הם נשמות מעלמא דחירותא (צחוק פורץ אצל המאזינים)

^א בקלטת 276 – ניסן תשמ"ט, הוא מתבטא שרק לאחרונה התגלה שכל פרטי המצוות הם חלק מרגשי המצוה, מה שלא היה ידוע להרמב"ם ולדורות הקודמים.
ב. אם אינם מספיקים דברי ההבל הפעם הבליו לקוחים מלשונות שאולים מן הקבלה ובכך הוא מרומם את קהל נערינו בשטויות אשר כל מבין ימלא פיו צחוק.

לפנינו כאן מיזוג של שני חלאים מאפיינים א' תגלית של רוח מיוחד בדורינו, ב' חנופה מטופשת לצעירי המתמידים, לפנינו הוזה חולני המעופף על כנפי הדימיון, ומקבל אומץ מקהל מאזינים, והמאזינים נקרעים בקרבם בין מסורת אבות וידיעות אמיתיות על המצאת האדם תוך מלחמה מתמדת עם הרע שבקרבו, לבין דברי החלקלקות על מעמדם המיוחד, כבילוי נעים בחברה משותפת לחיים קלים נוחים ונעימים, ולא ימצא בין אלה השותים את מימיו המאדירים, עוז ואומץ לב להתקומם נגד דבריו הארסיים, מפני שהדבר נוגד את "התענוג הנפלא" עליו הוא מטיף, ולמענו הוא מוסר את רוחו.

והנשמות האלו הם מדרגא גבוהה והוא כבר מאוד של לעתיד לבוא שאז יהיה עלמא דחירותא, והנשמות האלו הם מעלמא דחירותא, ובגלל שאנחנו נולדנו במקום הקדוש הזה ירושלים עיה"ק, לכן אנו יותר קרובים לעלמא דחירותא, וזה הסיבה שקשה להשתעבד, ורק כשמרגישים לבד שצריכים לעשות (בתורה ומצוות) אז אנו עושים זאת, וגם כל אחד רוצה להשתעבד לעצמו, אלא רוצים שעניני עבודה ימשך מהלב בלי שעבוד והמשיכה הזאת מהלב בלי להשתעבד שנעשית מעצמו להרגיש שהוא נעשה לבד, ולהגיע לכל ההרגשים של המצוות וההנהגות היא דרגא גבוהה, אבל כל זמן שעוד לא הגיעו לדרגא זו צריך בכל זאת להשתמש קצת באופן של שעבוד. ומה שאני אומר לכם הוא נוגע גם לחינוך ילדים וכן למבוגרים, ואני רוצה לגלות לכם שכל עם היהודי כבר קרוב למצב של חירות. ובמדת מה גם כל העולם כולו, ואצלנו (בישיבת המתמידים) הוא באחוזים יותר גבוהים מכל מקום, אשרינו! לכן צריך לשעבד רק את החלק שמופרחים אבל בגלל שאצל הנשמות כבר זורח אור של חרות לכן צריך לדעת שיש בזה ב' ענינים, א' הנסיון של השעבוד לה' הוא יותר גדול ממה שהיה פעם, ובדורות שלפנינו היה יותר קל ליהודי להשתעבד מפני שדרך השעבוד לא היתה כ"כ נגד מהותו של האדם, אבל כיון שמתנהגים בחירות יותר קשה להשתעבד, והנסיון הוא יותר גדול, והב' אנו כבר בדור שלבנו יכול להרגיש את ההרגשים של התורה, וההרגשים האלו שיהיו מתואמים עם (האדם) והתורה עד לדרגא שלא יהיה לנו את הנסיון של שעבוד ושנתנהג בקיום התורה לא בדרך של שעבוד, אלא בדרך של מה אהבתי תורתך וכו' מתוקה מדבש וכו' לחזות בנעם ה'.

יש חלק בתורה שרק מתי שיושבים עם רגל על רגל, אז מבינים את התורה

(קלטת מספר 350 – אדר תנש"א)

בתקופתנו כבר קרוב הזמן שבלי עמלות בתורה גם נדע אותה, ויש גם חלק מהתורה שרק מתי שיושבים עם רגל על רגל, ומותחים את הגוף על הספסל, וחושבים אז מבינים את התורה, ועמלות שכולם חושבים שזה עמלות זה כלום. וישנם כאלה שמתישבים בישוב הדעת ובשמחה גדולה אז יש את הארה בתורה, וזה גם נקרא עמלות. ולעתיד כשיהיה תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה אז לא יצטרכו לעמול בתורה, מפני שאז יהיה יום שכולו שבת, ועל שבת הרי

כתוב בספרים^א שבשבת אין להתאמץ ללמוד לימודים חדשים, רק לחזור על הישנים, ולהתבונן ולהנות מההשראה^ב, וההשראה הזאת תביא להבין לעומק ולעושר, וזהו החידושים של שבת,

אל תתרגזו אם הילדים שלכם יהיו יותר חשופים ממכם, ולהוידוע לכם שהסיבה היא שהם כבר נולדו בדור יותר מאוחר.

הבריסקאים סוברים שאור הלומדות בדורינו הוא יותר חזק מתקופת הראשונים.

(קלטת מספר 134 – אב תשמ"ה)

כתוב בן ארבעים לבינה, וכיום רואים שיש כאלה שלא הגיעו לארבעים ויש להם כבר בינה, והסיבה היא מפני שנולדו כבר עם יותר בגרות.

(ואחד שואל על הדור שלנו מדובר הדבר הזה? ועונה כן! כל הדור שלנו נולדו אנשים בדרגה יותר גבוהה, וכן כל דור ודור נולדים בדרגה יותר גבוהה, ואל תתפלאו על כך, רישומים של טוב מתקבץ בכל דור ודור, ובדור שלנו טמון בלב כל אחד כל הטוב שהיה בכל הדורות שלפנינו בפנימיות, ונאמר בצורה גלויה, ישנם למדנים בדורינו שסוברים שהאור של הלומדות בדורינו, הוא יותר חזק מהלומדות בתקופת הראשונים, (ושואלים אותו מי סובר כך?) ועונה! הלומדים האלה לא מדברים על כך, אבל סוברים כן והבריסקאים הם סוברים כן, ושואלים אותו הרי הבריסקאים דרך לימודם הוא רק להסביר מה שכתוב ולא יותר? ואינו עונה על כך!!!!).

א. הספרים הוא בגמ' נדרים דף ל"ז ע"א ושם המדובר לתינוקות, והטעם דזה מבטל עונג שבת של האב בזה שטרוד ודואג על לימוד בנו, אבל לימודו של האב גופא אין מבטלו מעונג שבת כלל, ואדרבה כל שיעמול בתורה ישמח ויתענג יותר, כי פיקודי ד' ישרים משמחי לב, ועל פי קבלה צריך לחדש חידושים בשבת, כמובא בספרים, ועי' ביסוד ושורש העבודה שער ח' פרק י"ב, שמדבר שם על עמל ויגיעה בשבת.

ב. מה זאת?

כיום יודעים לפסוק הלכה מסברא (רח"ל).

(קלטת מספר 263 – טבת תשמ"ט)

אני רוצה להראות לכם שיש בדורינו עוד שני ניצוצות של משיח, נפעם כשהיו באים לרב לשאול שאלה, מה היתה מחשבתו הראשונה של הרב, ששאלה כזו אפשר לדמות אותה להלכה זו או זו, וכיום כשבאים לשאול שאלה לרב מיד הרב חושב מה מסתבר לפסוק בהלכה זו, לכן פעם כל רב היה צריך להיות בקי גדול וחרף, וכל רב שהיה יותר בקי וחרף ידע יותר טוב, וכיום זה לא כך, למי שיש סברא ישרה יכול לענות תשובה נכונה, והסיבה היא מפני שבדורינו חושבים מה היא הסברא השכלית בנידון, ואח"י מחפשים למה אפשר לדמות הלכה זו, דבר ראשון חושבים מה היא הסברא השכלית, ופעם לא היה המושג לחשוב מה היא הסברא, פעם חשבו איפה כתוב השאלה הזו והבקיאים הגדולים מצאו איזה ראייה ממקום נידח, ודימו אותו לאחד מספרי הראשונים, ואח"י נצנץ איזה הברקה בראש, והיו צריכים להיות גם חריף וגם בקי, ואח"י השתמשו גם עם הסברא כדי לדעת האם הראיה היא נכונה או לא, אבל פעם העיקר היה איפה הענין הזה כתוב, כיום העיקר הוא איך מסתבר ויש להסתפק בזה, והראיות (למסתפק) היא רק כתוספת, והסיבה לכך היא מפני שאנו כבר נמצאים בתקופת אורו של משיח שאנו סוברים לבד את התורה, ופעם חיפשו בגמ' ובפוסקים ואם לא היה כתוב מפורש בגמ' חיפשו למה אפשר לדמותו וכן הלאה, ואם לא היה במה לדמותו הם לא ידעו לענות, אבל כיום יודעים ממה שמסתבר, רק הולכים לראות בפוסקים אם אין סתירה לשכל הישר והמסתבר שלי, ובתקופתנו באמת כולנו רבנים, וצריך רק את היסודות ויודעים כבר לפסוק.

א. ההוזה אינו מסתפק בתאור הדור בדברים מופשטים, הוא ממחיש את חלומותיו בתאור ריקני וארס על צורת המענה לשאלות המובאות לפוסקי דורנו שליט"א, כי לא העמל והידיעה בתורה הוא העומדת להם בעזר ק-ל עליון שלא להכשל בדבר הלכה, ולא הבקיות והדמוי ממילתא למילתא קובעים את הפסק, כי אם מה שמכונה בפיו השכל הישר (כמובן הוא השכל הנבדל אשר נוצר בדמיונו החולני "בדורו של משיח") ואגב כך שפתותיו נוטפות ארס מחלחל באשר לרבנים מדורות הקודמים, להם הוא בז כלבו המגושם.

רעיונות פסולים ואיומים אלה, המערערים ושמים ללעג את כל יסודות ההוראה בעם ישראל, מושמעים לאזני צעירי עם קודש.

דרך הלימוד של החזו"א

(קלטת מספר 335 – אלול תש"נ)

ההרחבה של דרך הגאון מווילנא היה ע"י ר' שמעון שקאפ, ור' חיים מבריסק, ע"י הלומדות. והחזו"א: עליו אפשר לומר שהוא היה זה שסיכם ומיזג את התקופה הקודמת, והוא כבר הביא בעוד פסיעה את התורה, והוא מסביר את סברותיו בלימוד לא בסברות של הגדרה והבנה, אלא הוא מסביר עם הרגשות שאנו חיים עם זה בחיי יום יום, והחיי יום יום שלנו שבה אנו חיים כך, בזה הוא (הער טייטשט אויס) מסביר ומפרש את כל הפרטי דינים וכך הוא מסביר את הסוגיות.

(ומסביר) יש עולם החכמה, ובעולם החכמה יש סברות, ובסברות האלה מסבירים את העניינים, והחזו"א לקח דברים מעולם המעשה ועם זה הוא פירש את הגמרא, ועניני התורה, וזה כבר דרך ממה שהחיים עם זה ואוחזים ככה וחשים זאת, ולא רק ממה שמבינים את זה, וזהו צעד קדימה!!! והחזו"א היה לו שני דברים א' הצעד הזה קדימה וגם שהחזו"א הוא מיזג בתוכו את הבעש"ט והגאון, והבעש"ט והגאון נהיה ממוזג בחזו"א!!!.

ניצוצות של אור הגנוז הוא הטלויזיה (רח"ל). וטלפון הוא דוגמת קולו של אדם הראשון ובצורה משופרת

(קלטת מספר 485 – חשון תשנ"ה)

על אדם הראשון כתוב והיה קולו הולך מתחלת העולם ועד סופו, מפני שהיה צריך לדבר עם כל האנשים שבעולם, וכיום הוא מתקיים ע"י הטלפון, ובצורה משופרת יותר, מפני שאז בלי טלפון כשדיברו אז כל אחד היה שומע מה שמדברים (ועם הטלפון אף אחד לא שומע). אור שגנוז הקב"ה והיה מביט בו מסוף העולם ועד סופו מתקיים כיום על ידי הטלויזיה מתחת העולם ועד סופו. והם נצוצות.

בדקתי בחזו"ל ובמקומות אחרים, ומה שכתוב בכל המקורות את הדברים שנתנו לאדם הראשון ולקחו ממנו אחר החטא, או שהיה צריך לקבל לולא החטא, וחיכו שיגיע לשלימות, כל הדברים ממש, הן גשמיות והן רוחניות בכולן יש ניצוצות מהם בחמשים ששים שנים האחרונות וכמה אלפי שנה לא היה שום ניצוץ מהם.

קריעת ים סוף הוא משל כלפי החשמל והטלפון

(מספר קלטת 261 – טבת תשמ"ט)

כיום שומעים ומרגישים כל מיני דברים בעולם ואין התפעלות מהם, (והוא שואל) מדוע אין כיום התפעלות מחשמל? זה הרי יותר גדול מקריעת ים סוף! (אלא) מפני שרואים כאן סדר נורמלי של אלקטרונים וזרם בחוט וממילא יש אור, וכשמדברים באיזה פלסטיק עוברים גלים לאמריקה, והעולם חושב האם זה חידוש? קריעת ים סוף הוא רק משל כנגד זה (מפני) שהי ים סוף שנבקע והוא נס גדול (נכון) אבל הים שנבקע זה דבר שרואים עם העיניים, אבל אם אתה מדבר בפלסטיק ויש מאן דהו ששומע את זה באמריקה זה ממש נורא בעולם, ואפי' עד הירח אתה יכול לדבר מה הולך כאן! מה הולך כאן!

נדב ואביהוא למה לא נשאו נשים. כיום קיים שויון מלא בין אנשים לנשים וזהו אורה של ישיבת המתמידים

(מספר קלטת 319 – אייר תש"נ)

במה היו נדב ואביהוא יותר גדולים (ממשה ואהרן) הוא בתורה שבע"פ כמשי"כ הם גדולים ממני וממך, נדב ואביהוא אחזו עם ההבנה שלהם שצריך להקטיר קטורת, (וההבנה) זו היא תורה שבע"פ, ומשה לא אחז כך והם היו מורי הלכה בפני רבם ולא שבאו לידי טעות, (והם) אם כך היה נראה להם זו תורה של בע"פ, וכתוב שהם היו גדולים יותר והם היו התחלה של תורה של בע"פ, וזו פסיעה קדימה, ובזמן שמשה ואהרן נמצאים אז עוד לא הגיע הזמן, (ובהמשך הקלטת) ובחזו"ל שחצנים היו ובעומק תורה של בע"פ מקושר גם בנשים ודברנו שבאשה יש בחינת זנב ויש דו פרצופים, במצב של דו פרצופים הם ממש שניהם כאחד והוא הבדל גדול מזנב, ובעולם נהי' מצב של עלית הנשים, ובקבלה הוא נקרא עלית המלכות ופעם היתה אשה כמו זנב והיא היתה יותר לעזרה מידיד (שהוא דו פרצופים), ובמשך הזמן נהיתה פחות עזר ויותר דו פרצופים יותר ידידות, לגבי הסיבה בליל הסדר מובא בהלכה שכיום כולם חשובות ופעם הם לא היו חשובות מפני שבכל זאת לא היה להם שכל, וכיום עולה מעמד האשה וכן חרם רבינו גרשום נהיה אז (בזמן שעלה מעמדם), והסיבה (של חדר"ג) היא לא מפני שלפניו המידות היו טובות ובגלל זה לא באו לקטטה ורק אז נהיה קטטה אלא הסיבה היא בגלל שקבלו מעמד ולכן באמת מפריע אחד לשני ובגלל זה באו למריבות מפני שבדו פרצופים א"י להיות שנים, עוזרות אפשרי שיהיו הרבה בבית אבל בדו פרצופים בלתי אפשרי שיהיה כך, ויש לי ראי' (שהיה עליה במעמד האשה) שאצל ר' עקיבא היתה הרחבה

בתורה של בע"פ לכן סבר נגד החכמים בזה שאמר נמצא אתה מגנה על בעלה, והרעיון של ר' עקיבא לא עלה על דעתם של הזקנים מפני שרק אצל ר' עקיבא נהיה יותר דו פרצופים, ומתי שנהיה בעולם עליה ושלמות בנשים אז הוא משתלב שכלל ישראל הוא נהיה בדרגא גבוהה של דו פרצופים ביחס אל ד', והשלמות הגדולה תהיה כשמשית יבא ויהיה עלית המלכות, ובתקופת רבינו גרשום נהיתה יותר אור וכיום שיש שיוון ממש מלא (בין אנשים לנשים) זה אור של ישיבת המתמידים, וזה ברור, וכשמשית יבא אז יהיה ממש עלית המלכות.

וזה הפירוש שנדב ואביהוא לא נשאו נשים ובהם היתה התחלה של תורה של בע"פ (ואם כתוב) שהם היו גדולים ממש רבינו פירשו בתורה של בע"פ וזה פשוט, כי מה יכול להיות גדולים ממנו רק בתורה של בע"פ וכן הוא (משה) לא הבין מה שאמר ר' עקיבא מפני שבתורה של בע"פ יש יותר גדולים ממש רבינו, ובתורה שבכתב אין יותר גדול ממנו כמשי"כ ולא קם נביא כמשה, ואז לא היה עוד הזמן של עלית הנשים, לכן הם (נדב ואביהוא) לא מצאו נשים שיתאימו להם ולא הגיע הזמן, ואני לא יודע איך לסדר את זה, אבל בסוף הם לא מצאו נשים שמתאימים להם מפני שלא הגיע הזמן של עלית המלכות והם התעקשו שכן יהיה לכן הם חיכו, ועכשיו הוא ככה שיהיה ככה, ועכשיו הרי הוא (הזמן) לפני (תקופת) תורה של בע"פ ואנו בזמן של תורה שבכתב, ועכשיו הוא נראה ככה והם התעקשו ומפני זה הם לא התחתנו, אני רואה שאפשר למצא בזכות הרבים קשר (לעניינים).

הקב"ה לא מרוצה מאלו המתנענעים בצורה משונה

(מספד קלטת 556 – אלול תשנ"ו)

יש לי הערה במשנה ברורה שאומר שאמן יהא שמיה רבא צריך לענות בקול רם שע"ז מתעורר הכונה ומבטל גזירות קשות ורעות, ומ"מ לא יתן קולות גדולות שלא יתלוצצו עליו בני אדם ולא יגרסו עליו חטא ע"כ,

אני הייתי כותב אחרת ומ"מ לא יתן קולות גדולות שאין זה דרך לכבד את ה' בקולות גדולות ואין זה דרך הנכונה בקיום המצוה הזאת אפי' שלא יתלוצצו (ואחד שואל שבמשנה ברורה כתוב אם כולם צועקים מותר לצעוק, ההמשך צונזר מהקלטת, ובהמשך), אני רוצה לומר לכם שאני הייתי כותב כך במשנה ברורה.

ישנם אנשים שעובדים את ה' בצורות משונות בקולות גדולות, או שמתנענעים בצורה משונה, או עצבנות גדולה, ובפנים חמוצות בצורות משונות, והם בדרך כלל כוונתם היא שרוצים לעבוד (את ה') יותר מדרך הרגיל, (ובאמת) כוונתם רצויה, ויקבלו שכר על הכוונה, אבל הקב"ה (אין נישט צופרידן) אינו מרוצה מזה שעובדים אותו בצורה כזאת, והקב"ה אומר כך, לעולם אני לא (צופרידן) מרוצה שאתה עובד בצורה כזאת, אני יותר מרוצה שלא יהיה כך, אלא נורמלי ישר, אבל אתה מתכוין לטובה, ואתה שוגה, אז אני יתן לך שכר עבור הרצון הטוב, אבל הצורה היא לא נכונה והוא עושה שגיאה.

אבל יש לפעמים אנשים גדולים מאד, אבל רק מאד, שיש להם רגש עצום לה', ומרוב הרגש (צולאזן זיי זאך) משתוללים פעם עם צעקה חזקה, או בקפיצה חזקה לה', או להתנענע, והם לא יכולים לעצור בעצם, והם יודעים שזה לא נורמלי, מפני שלה' לא עומדים ככה, (אבל) מתגבר עליהם ההתלהבות והרגש, ועליהם אין טענה מפני שהם לא יכולים ואצלם הוא כולו מעלה ור' עקיבא (היה ככה), (ובהמשך הוא נשאל דממ"נ איך יתכן שיש גנאי בדבר מה שאנשים גדולים עושים, ואם ר' עקיבא היה צריך להמנע מכך האם לא היה ביכולתו, והוא מסתבך ואינו עונה על שאלתו ואומר שהציבור הבין בדיוק מה אני מתכוין).

השי"ן של תפילין מראה שבתוכו יש ענייני כתיבה

(מספד קלטת 331 – אב תש"נ)

בשם אחד האות טי"ת למה נראה כך הוא אמר ראיון שמוצאים בחז"ל שיש נחש שנקרא טית, וטית נראה כמו נחש, שהראש הולך מלפנים והזנב מסתובב, והאות קו"ף הוא כמו (בודזיאנע) קוף בשעה שיושב (שנראה כך) (צחוק בקהל), והאות שי"ן הוא אמר טוב מאד שהוא נראה כמו שורה של שינים, ואמרנו פעם שהתפילין בשין שלו יש של ארבעה שינים ושל שלשה, מפני ששין האות מבטא ראשים, ובראשים יכול להיות של שלשה, ויכולים לעשות יותר (באמבעדיק) מפוצץ של ארבעה, וזהו צורת האות, (ובהמשך הקלטת) איך באה שין בראש של תפילין אמרנו שיש על הראש קופסה סגורה ולא יודעים מה יש בפנים, אולי יש בפנים מרגליות, והאיש הזה הולך מרגליות מי אומר שיש בפנים ספרים קטנים פרשיות, (ובשין הזה) רוצים לספר שיש כאן כתיבה, ושמים בחוץ אותיות כמו במחברות בעמוד ראשון כתוב אותיות ובמחברת חשבון יש מספרים, וזה מפני שהוא דבר סגור ומרמזים שיש כאן אותיות, ואיזה אות יבחרו? אז בחרו את האות הכי יפה, אם תתבוננו (באות) בשין תראו שהוא האות הכי יפה שזה הולך בשורה אחד שתיים שלש כמו תמונה והתמונה הכי יפה הוא

השין, ומי שמתווכח על זה צריך להבין ביופיו, ואם רוצים לעשות בצד ימין יותר מצד שמאל אז עושים את השין יותר מוצלח (ואפטיגער) עסיסי לכן עושים בצד ימין של ארבע

קטעים מהחזרת שבת שכולה שבת

(שיצא לאור ע"י הארגון, אחרי נסיעה על שבת בצוותא למירון בשנת תשנ"ח)

לא בקלות וויתרו האברכים על האסף הקהל בשדה, לזמר ולשמוע דברי תורה. ענין ה"לופט-תורה" כפי שהיה נקרא מעמד זה, היה מגולות הכותרת של שבת מירון. מחזה נהדר היה זה, כאשר סיפרו לי בגעגועים המשתתפים בשנים עברו. לאחר המזון התאספו כולם, על כרי דשא. תחת כיפת השמים הפחושה מער, בה קבועים הירח והכוכבים. בין אילנות רבי צמרת, ועבותי גזע. באווירה קדושה, היו מזמרים חרישית ניגוני דביקות. ואז היתה נפתחת השראה עליונה, לדיבורי קודש. בהתאם לאווירה היה רבינו מדבר בדברים עמוקים, נכנס לפורס. מאיר עיניים בסוגיות עמומות בתורת הסוד, מפענח דים, מגלה סתרי תורה, מבאר עומק פנימיות מהלך ימי עולם, זו היא עת רצון, שכל אחד יכול לשאול, ועל כל שאלה מקבלים תשובה בהירה. האברכים מנצלים את העת, לברר ולשאול עינים עמוקים ונסתרים.

(שבת שכולה שבת עמוד לג)

אשריכם ישראל, על פנינו חקוק ה"צלם אלוקים". צורת פני המלך. אנו מתפארים עם הצורה האלוהית השורה עלינו. וכן כביכול, צורה שלנו חקוקה למעלה, ישראל אשר בך אתפאר (בר"ר סח, יח). דמות דיוקנו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד (תרגום יונתן כח, יב). וכך אמרו כו'

בעלי הנפש שבחבורה, עיניהם מלוחלות קימעה, אין אלו דמעות התרגשות סתמיות אלו נובעות מנפש כמהה. מעין הדמעות שזלגו מעיני רבי עקיבא בשעה שפירש את שיר השירים....

שולחן הנשיאות הופך ל"פירות טיש" - חקל תפוזין.. כו'. כולם נסקרים בסקירה אחת: ווער האט נאך נישט געהאט? כו'

(שם, לט)

ר' מאיר בלוי מכריז מי שברך וכו' ואחר כך מוסיף עוד "מי שברך" פרטי משלו. כולם זוקפים גבה, מי שברך, רועם בקול, הוא יברך את מורינו ורבינו נתן יהודה לייב בן ר' אלימלך בעבור שנתן לי את העמוד אתמול והיום... עד כאן הביאנו רבי מאיר לידי גיחוך.

(שם, מא)

החזן הנודע לבית קלצקי, רבי דוד, - לייגט אראפ - מוסף מסולסל כמיטב הכשרון. בבחינת כבד את ה' מגרונו. הכל משתאים לעוצמת קולו, בעת שהוא עולה בקדושת כתר לטונים גבוהים. שמא בא להתחחות לעומת קול רעש גדול של המלאכים.

(שם, מא מב)

פונים לסעודת צפרא דשבתא, קידושא רבה וחמרא טבא. קידוש במקום סעודה, נוטלים מיד את הידיים. נונין עם רחשין וכל זיני סלטין.

(שם עמוד מב)

גם הנגינה של סעודת שבת, כבר עמד פעם רבי לייב על סודה: סעודה של שבת, הרי על ברכתה של שבת היא באה. אשר על כן, מסממניה של סעודה מבורכת, שבאה עמה שירה. בספר חסידים (רעא) כתוב שמענין הברכה של שבת הוא לשיר ולרנן. נוסף לזה, שירה זו שבעת הסעודה, טעמה כשירת הלויים בעת הקרבת הקרבנות. שירת הלויים אף היא היתה בעת הקרבת אשי ה', בעת ניסוך היין הסך נסך שכו. מגינוני מלכות הוא, שיש בסעודה שיר על היין. זו היא זמרתה כו'

(שם עמוד מב)

הבשר מוגש בנפרד כדי שיגיע לכל אחד ואחד. בפניה מסוימת מזמזמים באירוניה דקה: "תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון...". אחר הטאשלינג"ט אל יחסר המזג, "א קאלטע גלעזל ביר", אין כמוהו עתה. אין מוותרים על פרט הכי קטן, הרי בעונג שבת הדברים אמורים.

(שם עמוד מו)

* * *

קטעים מהעלון תורתי בקרבם

(שהופיע אחרי ההפגנה ההמונית בירושלים נגד בתי המשפט, בחודש שבט תשנ"ט)

המעמד הנשגב הזה, ברור הדבר, שמקומו שמור לו בשורה הראשונה של מעמדים עזים ורבי רושם של העם היהודי. אין ההיסטוריה שלנו משופעת בכינוסים בסדר הגודל הזה: ניתן ללא פקפוק לסווג את המעמד הזה בשורה אחת עם המעמדים הגדולים של עם ישראל. מפאת תוכנו הנאדר, ובדאי מן ההיבט של כמות הציבור, וההד הנרחב שאליו הגיעה העצרת. מאז קריעת ים סוף ומעמד הר סיני לא היה כזה מעמד גדול בעם ישראל. דומה הוא המעמד למעמד של אליהו בהר הכרמל (מלכים א' יח), או של עזרא בראש השנה בירושלים. "ויאספו כל העם כאיש אחד אל הרחוב..". (נחמיה ח). אמנם שם היו נבואה וניסים ונפלאות, אך מבחינת חשיבותו והיקפו של המעמד, זכינו למעמד גדול מן החשובים שבהיסטוריה היהודית. אשרינו שזכינו להיות בו, אשרי חלקינו.

כאשר אנו מתבוננים בכינוס הגדול הזה במבט של כנסת ישראל וקודשא בריך הוא, הרי זהו מאורע כביר. מאורע מרכזי, שכמותו מתרחש אחת לעשרות דורות. זהו פרק בתנ"ך! העם היהודי, הרי רושם בתולדותיו את התנ"ך. מאורע כגון זה, ללא ספק היה רושם פרק שלם בנביאים.

המאורע של חנוכה, כבר לא ניתן ליכתב, כי נעדר כל חזון. ומן הסתם כאשר יבא משיח צדקינו במהרה בימינו, כאשר הנבואה תחזור. יחזרו הנביאים אשר יהיו בימים ההם - ואולי יהיה זה בן דוד בעצמו - ויבואו לכתוב את כל המאורעות שארעו לעם ישראל מאז חתימת דברי הנביאים. את כל המאורעות מבראשית ועד מלאכי כתבו הנביאים. ומכנסת הגדולה עד הגאולה יכתב בספרי המשך, שיתווספו לכ"ד הספרים. מעמד נשגב זה, בוודאי יקבל אז את מקומו היאות בין פרקי הנביא. פרק או יותר יתארו את היום ההוא, יכתב כמה עם ישראל מחבב את ה'.

דומה שמאז מתן תורה לא היה מעמד של קהל גדול כל כך, שהכריז יחדיו "שמע ישראל". בתכנון דומה היה המעמד למעמד הבירור של אליהו הנביא, נביא ה' מול נביאי הבעל, כאשר בסיומו הוכרז "ה' הוא האלוקים".

ובוודאי תתחיל מעתה תקופה חדשה, שהקב"ה יראה בה את אהבתו לעמו. על ידי שכל כך נתפרסם שם ה' וכבודו התגדל על ידינו, נזכה בזכות זה להנהגה של חסד ורחמים. ובקרב זה יורגש בכל תחומי חיינו. זהו מאורע המשנה את התקופה, מתחילה מעתה תקופה חדשה. התקופה שלפני המעמד אינה אותה תקופה שלאחר המעמד.

אימרה רווחה בקרב הציבור: בת קול יצתה באותו מעמד ואמרה, כל מי שהיה כאן מזומן הוא לחיי העולם הבא. ק"ו מאשכבתא דרבי שהיתה בת קול לכבודו של תלמיד חכם, כל שכן כאן, שהיה כינוס שכולו כבוד ה'.

סוף דבר

"הני כלבין דחציפין" ופי' הפחד יצחק, שאין חוצפתו של הכלב בזה שנובח על האדם, עיקר חוצפתו היא מה שהוא "חבר" של האדם, משנעשה חבר, הרי הוא מרשה במשך הזמן לעצמו גם לנבוח... כבר מזמן, "חבר" הוא לאחרונים, "חבר" הוא לחזון איש, "חבר" הוא לרעק"א "חבר" הוא לראשונים ו"חבר" הוא לחז"ל, הוא יודע לדבר כמותם לדרוש פסוקים כמותם, חבר הוא למשה רבינו לתת לו הוראות בנבואה ולהבחין במצב בריאותו הוא יודע "בטראכטן" כמו שהחזו"א "נשכב צו בטראכטן" הוא אפילו להקב"ה, כביכול, הוא גם "חבר" לקבוע את המשפט.

משום מה, הניחו לו, אולי חשבו שיש הרבה דברים שיש לתקן קודם, אולי אמרו "שבקא לרז" דממילא נפול". היו כאלה שסמכו על טוהר דעתם של "תלמידיו" היודעים לבטח להעריך אותו כפי ערכו האמיתי, ובודאי נדים לו על שגיונותיו. ומשנעשה חבר הרי הוא מרשה לעצמו גם לנבוח.

בתקופה האחרונה החל להשמיע דברי ביקורת על הדורות הקודמים, על קדושים וטהורים, דברים שבשנים כתיקונם היו מוציאות את בעליהם הרחק הרחק אל מחוץ למחנה, בימים כתיקונם היו ילדים קטנים קורים אחריו... ואנשים רחמנים היו מתחננים לילדים הניחו אותו, קשה יום הוא, מסכן הוא, לכו ללמוד.

אולם לדאבונו, ואולי זה אחד מסימני היתמות המובהקים של הדור, שוב ממשיכים להניח לו, שוב הוא מכנס צעירים ומביע לפניהם את "גילוי" את "חידושי" את "אורו של משיח" (כינויים שהוא אוהב לכנות בהם את שגיונותיו) ותלמידיו מתאמצים להבין כיצד הוא שני תולעת ואיזוב הוא "סט" לפרה אדומה. ("אינכם מבינים, שפרה אדומה "מסמל" צבע, שני תולעת ואיזוב "מסמל" מברשת, ומברשת וצבע הם סט שצריך לשרפם יחד כדי להסיר חרון אף (צבע אדום). אינכם מבינים? "הרי אתם דור יותר מאוחר, ואתם מבינים יותר מהדור שלי... אתם כן מבינים").

כאמור "הגיגים" כאלו אינם חדשים אצל עם היהודי, אולם כשהם נשמעים מפיו שהוא נובח על ראשונים כמלאכים מפה המדבר גבוהה גבוהה על הדורות שלפנינו כדבר פשוט

שהם היו כאין וכאפס לעומתו, היה מן הדין הפשוט שיתנזרו ממנו ויתנו לו לבלות את שארית ימיו יחד עם קשיי היום שבעבר היו שוכני קבע (בפאליש) בפרוזדור של ביהמ"ד ישועות יעקב במאה שערים ומתפלפלים אודות ה"גאונות" של קנדי ור' חיים והמאשיניסט...

עד עתה כשהיה רק "חבר" לחז"ל וכביכול להקב"ה עוד היה אפשר להבין ששותקים לו סביבותיו, אבל עכשיו שפוער פיו ונובח על הדורות הקודמים ושוב שותקים לו, אות הוא כי בסביבותיו התקררו החושים באופן נורא שנותנים לו להפליג את תלמידיו ולהגדילם על כל הדורות הקודמים, ואין מי שיהפוך עליו את המיחס. וראוי להעתיק מש"כ הגר"ח סלביציק על כעין זה: ואל יאמר האדם לנפשו כי יודע ומכיר הוא את עצמו ובניו שלא תדבק בהם, ומשמרת בניו בידו אף בהגותם בדברים רעים פי מבהיל הדבר על חופש הלב של קורא בדברי פפירה, ומדוע לא יחרה לבבו, ומדוע לא יהי' הדברים מוזרים ושנואים לו בכל דעותיו והרגשותיו אחרי שהם נגד דתה"ק שנפש הברה תקוץ בהם ותשקצם. ומלבד תולדות הרע שמהם תוצאות, הלא תתעבם ותרחקם מפאת עצם צחנתם ורעת הדברים. ואם אך לבבו פונה לקראתם הלא רחוק הוא ממבטח שלא תדבק בו הרעה.

והיות ואלו שהורגלו אתו כבר חושבים שכך נראים גדולי ישראל, וקשה להתוכח ולהוכיחם על זאת שיאמרו שיש הרבה קהלות וכ"א יש לו שיטה אחרת ושורש נשמה אחרת וכו', ע"כ בהזדמנות זו היה ראוי להשפיע עליהם ולהשיב להם תשובות ונכוחות, אחרי שהם הוחדרו כל כך עם מהלך המחשבה וכדי שגם תלמידיו יצאו מהצמצום העצום שהוא מצמצם אותם, כדי לקלף את הקליפות הרדודות שהם יסוד "שיטתו-שטותו", להעתיק למשל את "הגיגיו" אודות "עמלות" התורה שבדורינו שהיא "כמו החזון איש, היינו רגל על רגל ולשכב ולהתבונן, כי היום התורה היא לא בספרים רק בתוך הלב, וצריך רק להתבונן היטב"... לספר להם לתלמידיו מי היה החזון איש כמה היה מתיגע, להביא כמה דוגמאות מתוך הספר, ובכלל איך היו גדולי ישראל נראים באמת, איך היו מתעלים דרגה אחר דרגה. לספר על ההרגשים הטבעיים שהיו מנת חלקם אפילו של הפשוטים שבפשוטים. להודיע לדור העתיד לאיזה עם מפואר באמת הוא מתיחס, לספר להם מה

היתה עושה, למשל, אמו אם היתה שומעת את דיבוריו, לנפץ את הדיבורים הרדודים שלו אחת לאחת. תבורך ה' אשר תעשה זאת, כדי להציל נערים נבערים מרדת שחת.

וז"ל הרמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק טז הלכה י': וזה דרך ישיבת הלצים הרשעים בתחילה מרבין בדברי הבאי כענין שנאמר וקול כסיל ברוב דברים, ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים כענין שנאמר תאלמנה שפתי שקר הדוברים על צדיק עתק, ומתוך כך יהיה להן הרגל לדבר בנביאים ולתת דופי בדבריהם כענין שנאמר ויהיו מלעיבים במלאכי האלקים ובוזים דברים ומתעתעים בנביאיו, ומתוך כך באין לדבר באלקים וכופרין בעיקר כענין שנאמר ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ד' אלקיהם, והרי הוא אומר שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ מי גרם להם לשית בשמים פיהם לשונם שהלכה תחילה בארץ, זו היא שיחת הרשעים שגורמת להן ישיבת קרנות וישיבת כנסיות של עמי הארץ וישיבת בתי משתאות עם שותי שכר, אבל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה, לפיכך הקדוש ברוך הוא עוזר על ידן ומזכה אותן בה, שנאמר אז נדברו יראי ד' איש אל רעהו ויקשב ד' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ד' ולחושבי שמו.

הקדמות הגאון הרב יהודה רבינוביץ שליט"א

מתלמידיו של הגאון ממשעבין זצ"ל, לספרו פרם חמד עמ"ס אבות.

דרוש בעניני אמונה שאמרתי בישיבה בין חברים מקשיבים נגד הפותחים פיהם עתק בגאווה ובוז ומלעיגים על דברי רבותינו ז"ל והתורה הק', באומרם שכל הדברים המקובלים לנו באמונה פשוטה מדורי דורות עד משה רבינו ע"ה צריך להסבירם ולקרנם לשכלם הדל באופן מוחשי כדי שתתקבל על הלב דאם לא יבינו יאמרו שהוא משל ומליצה, ורוצים לדמות עצמם לראשונים כמלאכים קדושי עליון ומצוקי ארץ שעם דעתם ומוחם הקטן כביצת הכינים וגרגיר חול שעל שפת הים ומושרשים משוקעים בחומריות ותאות עולם הזה והבלי ולבם בל עמם ולא ידעו במה יכשלו כי בסוף מה שלא יבינו לא יאמינו או יהיו מסתפקים בדבר ויהיו מקצצים בנטיעות רח"ל ואל ידמו עצמם הראשונים אשר לבם כרוחב האולם ויראת ה' תמיד נגד עיניהם והאמת נר לרגלם. ויתכן גם כיון שישבו בגלות בין הגוים וגדולי חכמי ישראל אחרי שידעו כל התורה כולו כגון הרמב"ם ואבן עזרא והכוזרי והרלב"ג היו להם מלחמה תמידית בקיום הדת בין גדולי ושרי העמים הוצרכו להסביר דברים כפשטן כדי שיוכלו להתקיים בגלות, לא כזו עמנו אלא כמו

שאמר דוד המלך ע"ה אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי להאמין הדברים כפשטן ובתמימות בלי שום התחמקות כמו שקבלנו מדורי דורות. וכבר אמרו חז"ל שבת קי"ב אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר, לזאת אמרתי אשיחה וירווח לי כמה מאמרי חז"ל שמביאין הדברים.

איתא במסכת סנהדרין בפרק חלק (צ.). האומר אין תחיית המתים מן התורה אין לו חלק לעולם הבא. ומפרש רש"י שכופר במדרשים דדרשינן מנין לתחיית המתים מן התורה. ואפי"י יהא מודה ומאמין שיחיו המתים אלא דלא רמיזא באורייתא כופר הוא, הואיל ועוקר שיש תחיית המתים מה"ת, דמה לנו ולאמונתו וכי מהיכן הוא יודע שכן הוא. הלכך כופר גמור הוא. ע"כ.

נמצא דשרש כל הי"ג עיקרים שמנה הרמב"ם, אשר הם יסודות אמונתנו באמת שרש הכל אחד הוא דהתורה היא אמת ומה שכתוב בה אמת הוא, וניתנה ע"י נביא אמת והתורה מן השמים וכו'. וא"כ סוף דבר

לא האמנת, מלגלג על דברי חכמים אתה, נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות, ע"כ.

ויתכן גם שהיה בעל מדריגה שראה מלאכי השרת, ורב יוחנן אמר לו אלמלא ראית לא האמנת, מלגלג על דברי חכמים אתה, משמע שראה עם כל זה כיון שלא האמין בתחילה הריהו כופר ונעשה גל של עצמות.

והנה בס"פ המדיר במס' כתובות (ע"ז:) מובא דכ"ד מוכי שחין ובעלי ראתן קשה מכולם. ופירש"י היינו שיש לו שרץ במוחו. ויש לרמוז בזה דהטעם שמגדיר מכה זו כבעלי ראתן מלשון ראייה, אלא לפי שרק מאמין במה שרואה בעיניו הרי שמוחו מקולקל ויש לו שרץ במוחו לכך קרינן ליה "בעלי ראתן". מפני שמחלה זו שורשה ובאה להם משום שמאמינים רק במה שעיניהם רואות, ולכן זה שמם אשר יקראו להם "בעלי ראתן". והנה אמרו שם בגמרא דקא מכריז ר' יוחנן הזהירו מזבובי של בעלי ראתן, ויש לפרש דר' יוחנן (שם) היה מזהיר להזהר בתלמידי אותן בעלי ראתן, והיינו מהללו שאינם מאמינים עד שיראו.

אח"כ הראוני בספר ליקוטי עצות למוהר"נ מברסלב זיע"א אמת ואמונה סימן נ', ואלו דבריו שם: יש חכמים שהם חכמים אפילו בחכמת התורה, ואין להם אמונה, ואלו חכמים נקראים בעלי ראתן, וצריך

שיש לפנינו אני מאמין אחד שהתורה אמת ומעתה א"א לנו לומר על דברי התורה שהם כמשל. ומליצה כי אם בקבלה בגמרא או מהראשונים ז"ל, דמאחר שכל דבר הבלתי מובן יפרש שנאמר למשל בלבד, א"כ כל האמונה שלו מיוסדת על ההבנה בלבד ומה לנו ולאמונתו וכי מהיכן יודע שכן הוא, כלשון רש"י הנ"ל. ועיין במהרש"א בח"א בבב"ב דף ע"ג על הסיפורים המופלאים של רבה בר בר חנא שכתב בהתחלה ז"ל אף כי באמת אין להכחיש פשטי הדברים וכו' ובאמצע דבריו ודע כי יש לנו להאמין בכל הדברים האלו כפשטן ואף שהמפרשים האריכו בדרוש הזה לפי כוונתם אין הדברים יוצאים ממשמען עכ"ל.

ובגמ' בבא בתרא (דף ע"ה) דריש ר' יוחנן עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהם שלשים על שלשים וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים. לגלג עליו אותו תלמיד השתא כביעתא דציצלא (כביצת עוף קטן) לא משכחינן, כולי האי משכחינן. לימים הפליגה ספינתו בים, חזא מלאכי השרת דיתבי וקא מינסרי אבנים טובות ומרגליות, שהם לי על לי וחוקק בהם י' ברום כ'. אמר להו הני למאן, אמרו ליה שעתידי הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים. אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל דרוש רבי לך נאה לדרוש כאשר אמרת כן ראיתי, א"ל ריקא, אלמלא ראית

להתרחק מהם ומשכנותם בכל מיני התרחקות שהזהירו חז"ל להתרחק מבעלי ראתן, כי הבל פיהם מזיק מאד לאדם כשר, ואף יכול ליפול וכו', ויותר טוב להאמין גם בשטותים כדי להאמין גם באמת, מלכפור בכל ח"ו דהיינו לכפור בשטותים ושקרים, ועיי' נעשה הכל ליצנות אצלו וכופר גם באמת ובסימן כ"ח כתב אמונה אין שיך אלא בדבר שאינו יודע טעם ואעפ"כ אצל המאמין הדבר גלוי כאילו רואה בעיניו את הדבר שמאמין מתמת גודל אמונתו השלימה, עכ"ל. חזינן ג"כ שפירש' מכת "בעלי ראתן" על מדה רעה זו.

ובגמרא תענית דף (ה') איתא א"ל רב נחמן לר' יצחק לימא מר מילתא א"ל הכי א"ר יוחנן אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה בתר דסעיד א"ל הכי א"ר יוחנן יעקב אבינו לא מת א"ל וכי בכדי ספדו ספדניא וחנטו חנטיא וקברו קברייא א"ל מקרא אני דורש שנאמר (ירמיה ל') ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הגני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שביים מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים, ע"כ. ופרש"י לא מת, אלא חי הוא לעולם: בכדי וכי בחינם ספדו ספדיא וחנטו חנטיא דכתיב ביה (בראשית ג) ויחנטו (אותו) ויספדו (לו): מקרא אני דורש, והאי דחנטו

חנטיא סבורים היו שמת, מה זרעו בחיים שיביאנו בגולה כדי לגאול את בניו לעיניו כמו שמצינו במצרים וירא ישראל וגו' ודרשינן ישראל סבא ודחנטו חנטיא נדמה להם שמת אבל חי היה. הרי שרש"י מאור עינינו פירש הדברים כפשטן שיעקב אבינו חי אבל נדמה להם שמת.

וידועים דברי חז"ל (בתענית י"א) דבעלמא דאתי קורות ביתו של האדם יעידו עליו בדין כמו שנאמר אבן מקיר תזעק וכפס מעץ יעננת, ואף אם יבוא אחד ויפרש דהכונה למשל ומליצה והוא "בחינה" בלבד, הרי הדברים נסתרו מהמובא במהר"ח ויטאל (שער הגלגולים) שהביא על רבו האריז"ל דהיה מבין שיחת הדומם, והשוה להכתוב אבן מקיר תזעק וגו', וז"ל: ובענין השגתו אין הפה יכולה לספר הכללים של מיני החכמות ומכ"ש פרטי כל מין ומין, אמנם מה שראיתי בעיני דברים נפלאים ואמיתים הם אלו. היה יודע להמשיך לפניו נפש מי שתהיה. או מן החיים או מן הנפטרם. מן הראשונים או מן האחרונים, ושואל מהם כל רצונו בידיעת העתידות וברזי התורה, גם היה נגלה אליו אליהו הנביא ז"ל ומלמדו. גם היה מכיר באותיות המצח ובחכמת הפרצוף, ובאורות שיש בעור גוף האדם, ובאורות שבשערות, ובצפופי עופות, ובשיחת דקלים ואילנות

ועשבים. ואפי' שיחת הדומם כמש"ה אבן מקיר תזעק [חבקוק ב'] וגו', ושיחת להבת הנר. ולהבת גחלי אש. ורואה המלאכים המכריזים בעולם כל ההכרזות כנודע, ומדבר עמהם ובקי בכל העשבים ובסגולותיהם האמיתיים. וכאלה רבות לא יכילם ספר. לא יאמינום השומעים כי יסופר להם ואשר עיני ראו ולא זר כתבתי באמת.

עכ"ל. וכדאיתא בגמ' שבשעת הדין יעידו כותלי ביתו, וכן איתא בזהר פ' וארא (דף עח), דהקב"ה עושה שליחות לעשות נס גם ע"י דומם, ומיוסד ג"כ ע"פ הקרא אבן מקיר תזעק. והוסיף שם דהנס הראשון במצרים התחיל ע"י דומם ע"י עץ יבש, דמטה אהרן נהפך לנחש, ומפורש יוצא מדבריהם דכך הוא פירוש הכתוב בפשוטו. וכן במי מריבה פירש רש"י בפ' חקת (במדבר כ, יב) עה"פ יען לא האמנתם בי להקדישני וז"ל שאילו דברתם אל הסלע והוציא, הייתי מקודש לעיני העדה, ואומרים מה סלע זה שאינו מדבר ואינו שומע ואינו צריך לפרנסה, מקיים דבורו של מקום, קל וחומר אנו, עכ"ל.

ועוד אין לנו צורך להביא מן המפורש בהרבה מקומות, דמוכרת שיש בחירה גם לדוממים ובעלי חיים, אף דלעינינו אינו טבעי, וכאמור באבנים ועצים לעיל, וכמו"כ בבריאת העצים (בראשית א, יב) עה"פ ועץ עושה פרי דהביא רש"י מדברי

חז"ל דאע"פ שלא נאמר למינהו בדשאין בצויהו, שמעו שנצטוו האילנות על כך ונשאו ק"ו בעצמן. וכיו"ב בפרק שירה שמנו כל שירת החיות. וג"כ מפורש בזהר על הפרות שהביאו הארוך שאמרו שירה דהוא לפי פשוטו וכל זמן שהיה הארון ביניהם היתה השפעה על החיות וכו'.

ומסופר בראש ישיבה אחד שהיה אצל מרן החזו"א, והתבטא על חז"ל מסויים שהוא "גוזמא" ולא ענהו, אלא ששוב לא נתן לו החזו"א לנגוע ביין. וזכורני כששוחחתי עם הרה"ג רבי אפרים מקיוב זצ"ל מבאי ביתו של החזו"א, ואמר לי בשמו דכהיום אין "כופרים" כי אם עמי הארצות בלבד, וכששאלתי אם יודע על הסיפור הנ"ל שהיה אצל החזו"א, ונהג בו כדין אפיקורס, השיב לי דראש ישיבה שאני, ור"ל עד היכן אפשר להגיע.

וע"כ מן החובה לאחוז בדרך המסורה כפי שנהגו רבותנו הקדמונים שעסקו כל ימיהם בגמ' ובהלכה, ולא בעניני אמונות ודעות בכל מיני צורות, כי בודאי אינו מן התבונה להתחכם שאפשר לדבר על אמונה ואינו מזיק. כי הלא המסקנא תוכל להוביל לידי זה שלא יאמינו מה שלא יבינו, ועלינו לתור ולשנן שכל דברי נביאים אמת, כפשוטה ומשמעה. כן יש לזהר כשקונים תפילין ומזוזות וכו' לקנות מסופר מאמין בתורה וחז"ל כפשוטו.

